payel

2. basım

sokak kadınları

kate millett

PAYEL YAYINLARI : 41
Çağdaş Kadının Kitapları: 7

ISBN: 975-388-086-3

Dizgi	:	Payel Yayınevi
Dizgi Operatörü	:	Gülcan Zengin
Düzelti	:	Saadet Türker
Baskı	:	Özal Matbaası
Kapak filmleri	:	Ebru Grafik
Kapak baskısı	:	İpomel Matbaası
Cilt	:	Esra Mücellithanesi

Kate Millett 1934 yılında ABD'de doğdu. İrlanda asıllı bir ailenin üç kızından biridir. 17 yaşında Minnesota Üniversitesi'ne giren yazar burayı normal süresinden önce bitirdi. Daha sonra Oxford Üniversitesi ne giderek İngiliz Edebiyatı okudu. Bir yandan da heykeltraşlık yapan Millett 1961'de Japonya'ya gitti. Heykelleriyle orada başarı kazandı. Sonra New York'a döndü ve Columbia Üniversitesi'nde doktora çalışmalarına başladı. 1964'den itibaren "Kadın Özgürlüğü" hareketiyle ilgilenmeye başlayan Millett, kısa süre içinde Kadınların Kurtuluşu Komitesi'nin eğitim bölümü başkanı oldu. *Cinsel Politika* kitabı yayımlandıktan sonra da Dünya Kadınlarının Özgürlüğü Hareketi nin önde gelen liderlerinden biri oldu.

Yapıtın ozgun adı: The Prostitution Papers

●

Yayın hakkı (©): Kate Millett, 1973

●

Türkçe yayın hakkı (©): Payel Yayınevi, 1974

●

Birinci basım: Kasım 1975

●

İkinci basım: Ocak 1996

Bu yapıtın Türkçe yayın hakları Kesim Telif Hakları
Ajansı aracılığıyla KATE MILLETT'den satın alınmıştır.

KATE MILLETT

SOKAK KADINLARI

İngilizce'den çeviren
SEÇKİN SELVİ

PAYEL YAYINEVİ
İstanbul

KATE MILLETT'in
yayınlarımız arasında daha önce çıkan yapıtı:
CİNSEL POLİTİKA
(2. basım)

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 9
ÖNSÖZ 25
J 31
K 65
M 93
L 111

SUNUŞ

SOKAK Kadınları yaşamımın en hareketli dönemi olan 1970 yazında yazıldı. Temmuz'da Cinsel Politika yayımlanmış. Ağustos ve Eylül'de "en çok satılan" kitap olmuş ve o güne değin kendi halinde süren gözden uzak yaşantımı Amerikanvari "başarı" roketiyle darmadağın etmişti. İşin en yabancılaştırıcı yanı, kitap vitrinlerde sergilenmeye başladığı anda, artık onun yazarı olmaktan çıkışımdı. Daha doğrusu, başka bir anlatımla farklı konuları işleyen değişik bir yazar olma yolundaydım.

Sokak Kadınları. yazarlığımın başlangıcındaki kopuk, çetrefil, tepeden bakan akademik tavırdan kurtulmamda önemli rol oynadı. Cinsel Politika Şubat'ta baskıya girdi. Ondan sonraki aylarda sürekli olarak Kadın özgürlüğü eyleminde çalıştım. 1970 ilkbaharında Kamboçya savaşı başlayınca, ulusal öğrenci boykotu yapıldı ve benim bulunduğum Colombia Üniversitesi Deneysel Araştırmalar Fakültesi de, öğ-

rencilerinin barış gösterilerine katılmalarını sağlamak için dağıldı. Bundan yararlanarak Kuzeydoğu, Güney ve Ortabatı'daki çeşitli üniversiteleri dolaştım, kız öğrencileri kendilerini eyleme adamış birer feminist olarak boykota katılmaya teşvik ettim.

Columbia'daki Kadın Özgürlüğü eylemine katılan arkadaşlarımla birlikte, savaşın bir toplumsal olgu olarak feminist açıdan incelenmesini, militarist düşünce yapısının cins ayrımı temeline dayanan eğitimin sonucu olduğu çözümlemesini yapıyordum. İleri sürdüğümüz görüşleri, kuramları sınamaya sokmanın zamanı gelmişti. Kadınlar askere alınmadığı için bu konuda söz hakları olamaz görüşünün egemen olduğu ortamda, bizim çok sınırlı eylemimiz, erkeklerden oluşan "Sol"un yeni militarizmi ve şiddet eylemlerine karşı tutkusuyla nasıl baş edecekti? Ne var ki, o ilkbahar çok şeyin olanaklı görüldüğü yüce günler yaşıyorduk. Smith Koleji toplantı salonunda dörtbin kadının "Boykot" diye haykırışını, sözlerin duvardan duvara çarparak yankılanışını, bir kasırganın ortasında vurulan davul sesleri gibi yinelenişini dinlerken, örgütçülüğün doyumunu tadıyordum

Etkim ne denli önemsiz, dolaylı ya da kuruntu olmuş olursa olsun, yine de bütün bunları yaşıyordum. Artık politikada yer almak, benim için kişisel bir olay olmuştu. İş artık kuramdan çıkmış pratiğe dökülmüş; New York'taki apartmanda toplanan, kendilerini bu düşünceye adamış beş on aydının tartışması olmaktan çıkmış, rektörün evi önünde yağmur altında yapılan gösterilere, öğrencilerin işgal ettiği bir fakültedeki

oturumlara, Columbia Üniversitesi bahçesindeki polis saldırısının terörüne dönüşmüştü. Ve bu olayları, hemen hemen rastlantısal olarak yazdığım zaman (bir seferinde yol masraflarımı ödedikleri için *Change Magazine*'e, bir seferinde de yazılışleri müdürü arkadaşımın ricasıyla *Red Clay Reader*'e yazmıştım), olayların içinde yaşayan biri olarak yazıyordum. Öğrenimimden gelen çetrefillikten pek kurtulamamışsam da, doktora adaylarından beklenilen sözüm ona nesnelliği bırakmıştım artık. Ağır, uzun cümleler, doğal uzunluklarına, giderek biz Amerikalıların özgül düşünme ve konuşma tarzımız olan kopuk cümlelere, cümle kırıntılarına iniyordu. Dilim, gördüklerimi, yaşadıklarımı yansıtmalı, halk ağzıyla, heyecanlı, içten ve tasarlanmamış olmalıydı. Kuzeydoğu üniversitelerindeki boykot çalışmalarının uğultusuyla mı, yoksa onbir yıl önce son derece mutsuz günler geçirdiğim bir güney kolejine yeniden gitmenin doğurduğu sıla özleminin etkisiyle mi, bilmem — yazılarımda kişisel duyarlılığım ağır basmaya başladı. Konuştuğum ve duyduğum biçimde yazmaya koyuldum. Kısacası, gerçekten yazmaya başladım.

Sokak Kadınları bu süreçte bir geçiş noktası oldu.(*) Bir başka sesin, daha derin bir duyarlılığın varlığını öğrendim. Olaylara katılan biri gözüyle yazdığım daha önceki yazılarda, akademik anlatım ağırlığını atmış, kişisel röportaj havasına girmiştim. Bu,

(*)Bunu söylerken; kadınların açıksözlü konuşmalarını hoşgösterme çabası içinde yazılmış gibi görünen önsözden değil, dört kadının konuşmasındaki anlatımdan söz etmek istiyorum.

kolay ve rahatlatıcı, başarılı bir geçiş olmuştu. *Sokak Kadınları*'nı yazarken durum değişti. Başlangıçta umut kırıcı, tüketici bir durumdu bu, çünkü başka kadınların deneyimlerini olduğunca algılayabilmek için dinlemeye başladım. Ve dinlediklerimin içine batıp boğuluyormuşum duygusuna kapıldığım anlar oldu.

Sokak Kadınları'nın kendi ağzımdan anlattığım bir bölümünde, kadınlarla yaptığım konuşmaları daktilo ettikten sonra bu süre bir kenara bıraktığım yazılıdır. Kadınların anlattıkları beni öylesine derinden etkiledi, sarstı, tedirgin etti ki, bunları yaşamın kendisi olarak değil de, yaşamdan alınmış malzemeler olarak işleyip yazabilmek için bir süre beklemem gerekti. *Sokak Kadınları*'nı yazarken başka kadınların yaşantılarına kendimi kaptırmam, *Üç Yaşam* adlı belgesel filmi hazırlamama yolaçtı. Kitabın yazılışı ile basılışı arasında çektiğim bu film üç kadının özgeçmişini konu ediniyor. Yaşamlarının ağırlığından, etkisinden kendimi yeterince koparabilmem için, çektiğim filmlerin de uzun süre bir kenarda beklemesi gerekti.

Konuşmaların da, filmin de beni derinden etkileyişinin birtakım nedenleri olduğunu sanıyorum. Her şeyden önce, elimdeki malzemenin özgünlüğünün etkisinde kaldım. Çünkü kadınların gerçek yaşamı, son zamanlara değin öteki kadınlardan gizli tutulmuş — ataerkil kültürümüzün tarzına ve gerekliliklerine aykırı görülerek dile getirilmemiş, ağza alınmamıştı. Bu gerçeğin açığa vurulması sonunda meydana gelen patlama, bilinçlendirme gruplarının çok sık rastladık-

ları bir olaydır. Bu tür olayları inceleyen iki insanbilimcinin belirttiğine göre, gerek kişinin dünyadan el etek çekip kendini dine adama sürecinde çektiği acılar, gerekse toplumsal ideolojilerin başına buyruk kişileri zorunlu kıldığı belirli davranışlara ayak uydurmakta çekilen zorluklar birbirleriyle büyük benzerlik içindedir ve her iki sürecin sonunda da, o güne dek yaşamlarındaki kargaşayı tanımlayamamış olan kişilerde belirgin bir değişim meydana gelir. Bilinçlendirme sürecinde, bir kadın, o güne değin salt kendine özgü sandığı korkuların, öfkelerin, kavramların, isteklerin ve yılgınlıkların başkaları tarafından da duyulup dile getirildiğini öğrenir. Bunun sonucu olarak da, kendi deneyiminin, sandığı gibi, sadece kendi başına gelen ve anlamsız bir olay olmayıp, pek çok kişinin paylaştığı ve geçerli bir deneyim olduğunu anlar. Ne var ki, bu denli etkilenmemin öteki nedenleri, hem çok daha kişisel, hem de çok daha genel. Çünkü bu nedenler, bir yandan kendimi başkalarıyla özdeşleştirme çabamdan, öte yandan başkalarının yaşamlarını ele alırken ister istemez gözönünde tutulan ahlâki görüşlerden doğuyor. Başka kadınların acılarına katılırken, kendimi onlara, bir bilimci ya da eleştirici olarak değil, bir yazar ya da filmci olarak tanıtırken, kendimi sadece bir sanatçı olarak değil, bir kadın olarak, bütün kadınların yazgısıyla her gün biraz daha yakından ilgilenen bir kadın olarak ortaya koyuyordum.

Kafamda kendimi onların yerine koymadan ve onların acılarını aynen yaşamadan, Mallory ya da Robin'

in filmde aktardıkları karabasan duygusunun, ya da *Sokak Kadınları*'ndaki J'nin umutsuzluğunu algılamak olanaksızdır. Bunu yaşamak ise tüketiciydi. Üstelik, bir başkasının yaşantısı —eğer derin ve özgün ise— insana büyük yükümlülük doğurduğu için alabildiğine sorumluluk getiriyordu.

İnsan böylesi sorumluluğu nasıl atar omuzlarından. Duyduklarını yazmak, ilk adım olarak göründü. Hiç değilse bir başlangıç olurdu. Fahişelerin yaşam gerçekleri —salt toplumbilimsel istatistiklerin kokuşmuş havasını, *Playboy*'un gözboyayıcılığını, pornografik süprüntülerin aldatmacasını bozmak için bile olsa— açığa çıkarılabilirse, o zaman kamuoyunun ilgisizliği, duygusuzluğu ve yalan yanlış bildikleri biraz olsun aydınlanabilir. Bunları yazmak bir tartışmayı kıvılcımlandırabilir, ilgi uyandırabilir, bu konuya dikkati çekebilirdi. Üstelik, tek başıma yapabileceğim ancak yazmaktı. Bu önemli değildi. Kendi kendine hiçbir şeyi değiştirmezdi. Oysa benim gerçekleşmesini istediğim, fahişenin yaşamında gerçekten köklü bir değişim olması, durumunun değişmesi, özellikle onu kuşatan istismar çemberinin, belalısı ile patronunun sürüklediği yozlaşmanın, yasaların katı yargısının ve kamuoyunun öfkesinin kırılmasıdır. Bu, bütün kabadayılık taslamalara karşın, sonunda kişinin kendisine dönen bir öfkedir. Toplumdışı sayılanların çok iyi bildikleri bir dinamik kanalıyla, parya durumundaki kişilere dışardan yöneltilen yıkıcı hor bakış, bu bakışın kurbanları —bizim ele aldığımız olayda fahişe— tarafından içe döndürülür ve kendi kendini hor görmeye dönüşür.

Değişim olması için, elbet belirli yasal reformlar yapılması, fahişeliğin suç sayılmaması, polisin tutumuna başka bir yön verilmesi gerekecektir; ama aynı zamanda kamuoyunda da temel tutum değişikliği yapılması zorunludur. Halkı yeniden eğitmek gibi yaygın ve özen isteyen bir işlem gereklidir. Daha önce kürtaj ve zina davaları konularında olduğu gibi, yasal değişimlerden önce, kamuoyunun görüşlerini belirli bir düzeye getirmek şarttır. Kamuoyunda böyle bir değişim olmasının temel koşulu da, fahişelerden saygınlıklarıyla tarihsel olarak ayrılan "namuslu" kadınların görüş açısını değiştirmektir. Kadınlar arasında yeni bir anlayış, güven, kendine saygı havası, bir ortak cemaat duygusu yaratılmalıdır. Her şeyden daha elle tutulur, gerçekleşme umudu hepsinden daha zor, en anlamlı ve önemli değişiklik sokaktaki değişim olacaktır. Sokak kadınının kendine bakışaçısını, belalısı, patronu ve polisle olan ilişkilerini etkileyecek biçimde değiştirmek gereklidir. Çünkü işin düğüm noktası fahişenin kendisidir — o katılmadığı takdirde, değişim için yapılacak bütün tartışmalar, skolastisizm olmaktan öteye gidemeyecektir.

Fahişelerle ilgili yazı yazmak, bu yolda bir başlangıç olur diye düşündüm; ama başkaları katılmadıkça, kadın eylemini sürdürenler ya da öteki tutarlı grup ve örgütler fahişeliği, üzerine eğilinmesi gereken bir sorun olarak almadıkça, akademik bir okur kitlesine seslenen aşırı pahalı bir kitapla, sokak dünyasının gerçekliği hiçbir şekilde etkilenemez. Bunu biliyordum, ve ne denli az olasılık bulunduğunu gördükçe

umutsuzluğa düşüyordum. Bu umutsuzluk, 1971 Aralık ayında yapılan fahişelik konusundaki ilk feminist konferansa değin sürdü. Bu konferansın yapılmasını anlamsız bir iyimserlik içinde bekliyor, hiç değilse bir hareket başlıyor diyordum. Başka kadınlar da bu konuyla ilgileniyorlardı demek. Çok sayıda kadın katılırsa, onların ortak gücüyle bu hareket sürdürülebilirdi. Ne yazık ki, sonuç benim ütopik saflığımı boşa çıkardı. Toplantı, benim için hem bir aydınlanma, hem de bozgun oldu. Birinci gün genel bilgilerin verilmesiyle uyuşukluk içinde geçti: Kuramsal yazılar, tanımlamalar, istatistikler, tarihçe, yasal değişim ve gelişimler, yasanın keyfi uygulanması ("başı boş azınlık" ya da "masaj salonu" tanımlamalarında olduğu gibi) ve reform önerileri ile ilk gün başladı. Öğleden sonra konu açıkoturuma ayrılmıştı ve bu, fahişelerle eylemciler arasında kıyametin kopmasına yolaçtı.

Çünkü, bütün tahminlerin tersine, fahişeler toplantıya katıldılar. Kalabalık değildiler. Belki durumlarını en iyi simgeleyecek olanlar gelmemişti. Yine de, o yaşantının içinden gelmiş bir avuç kadın vardı. Bunlar, geçmişteki yaşam zorlukları ve baskılarıyla bir kez para karşılığında yatmış ya da yatmanın eşiğine gelmiş eylemci kadınların tersine, halen o yaşantıyı sürdüren kadınlardı. Ve bir ordu bozan grubu gibi katıldılar toplantıya. Sözde bizi değil de salt onları ilgilendiren durumlarını tartışmak, o konuda karar vermek yetkisini kendilerinde gören namuslu kadınlara söyleyecek çok sözleri, çok anlatacakları vardı. Bize anlatacakları, haklı bir ölkeden gelen— ilk me-

sajları, bizim yargılayıcı, işleri karıştırıcı ve bilgisiz olduğumuzu yüzümüze vurmaktı.

Böylesi bir çatışmayı bekliyordum. Çünkü bir yıl önce *Sokak Kadınları*'nı yazarken, bana yaşantılarını anlatan kadınlarla ilk konuşmalarımda —çok daha ılımlı da olsa— aynı çatışmayı ben de yaşamıştım. Üstelik toplumdışı sayılanların örgütleşmediklerini biliyordum. Misyoner rolü yüklenmeye kalkışmanın ne denli büyük ve ne denli boşuna bir çaba olduğunu da biliyordum. Ve fahişelik hakkında yapılacak, söylenecek, kararlaştırılacak bir şey varsa —böyle bir hareketi başlatmakta eylemcilerin ya da benim gibi eylemci yazarların önemsiz bir rolü olsa bile— bunu asıl gerçekleştirecek olanların fahişeler olduğunu biliyordum.

Bu yüzden, fahişelerin saldırısındaki çapraşık düşmanlığı, ve Kadın Özgürlüğü eylemcilerinin bunun karşısında kapıldıkları tedirgin edici suçluluk duygusu ile yanıtlarındaki kırık döküklüğü önceden kestirmiştim. Saatlerce süren hareketli ve karman çorman tartışmalar sonunda araya sınır çizgisi çekildi, siperler alındı ve karşılıklı tehditler, suçlamalar savruldu —daha doğrusu kendilerini hakaret edebilecekleri, giderek hakaret etmeye teşvik edildikleri— bir grup kadının ortasında dikkat merkezi halinde bulan fahişeler, eylemi ve zaman zaman savunmayı bırakıp, fahişelerin kendilerini onaylamasını bekleyerek dinleyen ya da birbiriyle tartışan eylemcileri suçladılar. Bir cinsellik ve para tartışması aldı yürüdü. Asıl sorun olan cinsel özgürlük havası odada canlandı. Cinsellik konusunda

kim daha çok şey bilir? Kim daha çok alır? En çok denilen nedir? Kim soğuktur? Para tatlıdır. Onur nedir? İffet taslamak nedir? Herkes birbirinden alabildiğine kuşkulu, herkes birbiri hakkında alabildiğine çekimserdi. Bilinçaltı kıskançlık ve öfke buhar makineleri gibi çalışıyor, insan bunların güm güm atışını duyabiliyordu. Kavga ettik, uzlaştık, sonra yeniden kavga ettik — ama hiç değilse bir araya gelmiştik. Ve "bir dakika izin verin de, sözümü tamamlayayım"a karşı "kızım sen ne söylediğini bilmiyorsun" ile başlayan tartışmaların kapı ağızlarına, merdivenlere ve toplantı sonrası içki masalarına uzamasıyla, sonunda birbirimizi insan olarak görmeye başlamıştık. Arada bir uçurum vardı... ama kapanıyordu. Olasıydı.

İkinci gün her şey altüst oldu. Düşüncesiz bir aceleciliğin sonucu bir ihtiyatsızlık şaheseri olan gündemin konusu, elimize tutuşturulan kâğıtlara yazılmıştı: "Fahişeliğin Ortadan Kaldırılmasına Doğru". Uzmanlardan oluşan konuşmacılar grubunda, fahişelerden başka herkes vardı. Birkaç fahişe toplantı başladıktan sonra geldi ve onların da kürsüye oturmalarına izin verildi. Son konuşmacı olarak ben sözü gerçek uzmanlara aktarmak olanağını bulduğum için sevindim. Ama iş işten geçmişti. Bir gün önceki suçlamalar, açıkoturum düzeyindeki kapışmalar, şimdi kimi dünkü olayları kaçırdığı için bu konuda bir şey bilmeyen yeni gelenlerden oluşan koca bir kalabalığın önünde saldırılar gemi azıya aldı. Konuşmacılar hiçbir kuruluşa ya da yetkiliye aldırış etmeden, yaşlısıyla genciyle birbirlerine giriyorlardı.

Olanlardan ne aydınlanan ne de eğlenen ve konuşma sırasının kendilerine gelmesini beklemekten sabırları tükenen dinleyiciler bir yandan öfkelenip, öte yandan konuşmacıların duygusal ve mantıksız çatışmalarına şaşırarak sonunda isyan ettiler ve salona kendileri için konulmuş mikrofonların önünde uzun kuyruklar meydana getirdiler. Haddinden fazla bir süre dinleyici olarak susturulmuş olan kadınlar, sonunda konuşma izni alınca tutarlılık çizgisini unuttular ve sonu gelmez söylevler çekmeye başladılar. Konuşmacılar kürsüden indiler, yerlerini hevesli gönüllüler aldı. Salonda durmuş, çaresizlik içinde çevreyi seyrederken, Alix Shulman'a bir mantıksızlık şöleni bu diye söylendim. O denli ürkütücü olmasaydı, kuşkusuz gülünç sayılabilirdi. İçimdeki akıllanmaz ve de yılmaz barışsever, umutsuzlukla çırpınıyordu. Salonun her yanında, görülmemiş sertlikte özel çatışmalar patlak verdi. Kimse dinlemiyordu. Herkes bir ağızdan konuşuyordu. Kimsenin ağzından mantıklı, anlamlı bir söz çıkmıyordu.

Bu durum hızla yozlaşarak kargaşaya dönüştü. Fahişeler, kendi yaşamlarına duydukları henüz belirginleşmemiş olan öfkeyi yoğunlaştırmışlar ve kısaca fahişeliği, yani ekmek paralarını "ortadan kaldırmayı" amaçlıyor gibi görünen eylemci kadınlara yöneltmişlerdi. Fahişeliğin ortadan kaldırılması için atılacak ilk adımın fahişeliğin suç sayılmaması —yani artık tutuklanmayacak, para ve hapis cezası almayacak fahişelerin çıkarına olarak değişmesi— konusunda oturum konuşmacıları fikir birliğine vardıkları halde, "ortadan kaldırma" teriminin altında, öteki kadınların

ters yöndeki yargılarından doğan çok daha büyük bir tehdit yatıyordu. Çünkü çok sayıda "namuslu" kadın bir araya gelip, fahişeliğin ortadan kaldırılmasında büyük yarar olduğu konusunda anlaşmaya varırsa, bu, fahişeler için ne anlam taşır? Bu tutum, hanım kardeşleri tarafından fahişenin hor görüldüğü ve reddedildiği anlamını taşır. Bu akla yakın mı değil mi diye tartışmanın yararı yoktu — çünkü bu tavır bir hüküm fermanı gibi fahişelerin yüreklerine çökmüştü. Ne denli içten olursa olsun hiçbir inkâr, bu ilk izlenimin karşısında hiçbir ağırlık taşımıyordu. Eylemciler istedikleri kadar dil döksünler, bizim de fahişe olduğumuzu, bütün kadınların fahişe olduğunu, evliliğin fahişelik demek olduğunu, fahişelerin ezildiklerini ve fahişeliğin bir çeşit kölelik olduğunu anlatmak için istedikleri kadar çırpınsınlar, boşunaydı. Abartılmış mecazî niteliği ile köktenci (radikal) politikanın özünü oluşturan güzel söz söyleme sanatı, fahişelerin gözlemlediği gerçeği değiştirmiyordu. Gerek konuşmacılar, gerekse dinleyiciler, fahişenin anladığı anlamda fahişe değildiler. Onlar namusluydular. Onların evlilikleri kendi fahişeliklerine hiç benzemiyordu. Fahişe, bir köle olarak tanımlanmaktan kıvanç duymuyordu. "En çok ezilen" gibi saygın bir tanımlama bile öylesine etkisiz kalıyordu ki, fahişeler, "Biz sizden çok para yapıyoruz enayiler!" diye meydan okuyorlardı. Diyalog kurmak olanaksızdı. Diyalog kurabilme umudu, bağırmalar arasında uçup gidiyordu. Ve kişiliğin geçici nitelikleri sivrilip sırıtıyordu: Kendini fahişelerin sözcüsü gibi göstermeye hevesli olan

ve her ne kadar yoldan çıkmış bir yukarı mahalle tele-kızı örneği olsa da, sinirliliği yüzünden hiçbir mantık kurgusuna girmeyen iri yarı bir artist, herkese ve her şeye çatıyordu. Ve ağır basıyordu. Bu kadın, etkili bir histeri ile topluluğa egemen oluyor ve —gittikçe sessizleşen, gittikçe yönetilmesi kolaylaşan— kendi grubunu olduğu kadar, anlattıklarının gerçek olduğunu söylemesi üzerine ürküp sinen dinleyicileri de etkiliyordu. İnsan onu dehşet içinde kendinden geçerek dinliyordu. Tuhaf, sinirli bir kadındı. Bir tuhaf griye boyalı saçları, sıra sıra kolyeleri ve cizvitvari tartışmacılığı ile sahnede serpildikçe serpiliyor, coştukça coşuyor ve güçlülük, üstünlük hırsı ile bütün ötekileri gölgede bırakıyordu. Bir mistik, bir simge, okul salonunun çirkinliğini dolduran bir güç olarak, bu kadın fahişeliğin simgesi, fahişenin ta kendisi oluyor, bu konuda tek yetkili durumuna geliyordu.

Bir derin uçurum açıldı. Artık bizler karşıt taraflar, kesinlikle birbirinden kopmuş, ayrılmış iki kanat olduk. Eylemci kadınlar ve özellikle iyi niyetli davrandıklarına inanan toplantının düzenleyicileri, savunuya geçtiler. Sesleri tizleşti. Fahişeler grubunun sesi daha da tizleşti. Aradaki barikatlar yükseldi. Saflar belirginleşti. En sonunda, onca zamandır liberal iyi niyet ya da güzel sözler altında saklanılan "sen etini satıyorsun, ben de satabilirdim, ama satmıyorum" suçlaması çın çın öttü. Sonunda yüksek sesle dile getirildi. Fahişelerin ta baştan beri sezinledikleri ve bilinçaltının yanılmaz itisiyle açığa çıkması için zorladıkları beğenmeme, hor görme, itme duyguları, ha-

vada ağırlığı duyulan bir somutluk içinde önümüze serildi. Sonunda fahişeler haklı çıkmışlardı. Artık gerçekten savaş başlamıştı. Birine vurdular, onarılmaz, utanç verici bir davranıştı. Uzlaşma çabaları boşunaydı. Beşyüz kişiyi aşkın kalabalığın birbirine girmesinden sonra, düzen ve yöntem diye bir şey düşünülemezdi. Toplantı salonu, mezbahaya dönmüştü.

Ama karar vermek için daha çok erkendi. Bir genelevde çalışan, orada yatıp kalkan ve boş zamanlarında serbest gazetecilik yapan genç bir kadın ortaya çıkınca umutlar yeniden canlandı. Bu kadın, arayıp da bulamadığımız toplumsal ve siyasal anlayışın bir bileşimini sunuyor, üstelik sokak yaşantısını sürdüren kardeşlerine iyi yürekli ve düşsel bir yakınlık duyuyordu. İşte tam aradığımız tipte bir örgütleyici duruyordu karşımızda. Başka toplantılar yapıldı, bir grup oluştu, sokak kadınlarına hukuk ve sağlık hizmetleri sağlamak için bir tasarı hazırlandı. Henüz hiçbir sonuç alınamadı. Yeniden toplanması olası da olsa, grup halen dağılmış bulunuyor. Yine karar vermek için çok erkenci davranmışız. Çünkü daha zamanın gelmediğine karar vermek zorunda kaldık.

Ben de yeniden başladığım noktaya döndüm, yapılabilecek ne varsa yapma umudumu sözlere bağladım. Kendi sözlerime ve *Village Voice*'da yayımlanan, toplantı ile ilgili çeşitli, taraflı ve çoğunlukla kendi görüşlerini vurgulamak için olayları değiştirerek aktaran sözlere bağladım umudumu. *Voice*'da yayımlanan yazı dizisi, ne denli tutarsız ve yersiz de olsa —ki bu yazılar çoğunlukla toplantıyı çökerten kavgaların

birer uzantısı niteliğindeydi— yine de fahişelik konusuna dikkati çekmeye ve tartışmalar açılmasına yaradı. Bir iki hafta süreyle bu konuşmalar yapıldı durdu. Sokak kadınları bunları duydular mı? Sokak kadınları *Voice*'u okudular mı? Sokak kadınları bu kitabı okuyacaklar mı? Ve sokak kadınları dünyalarının değişmesi için sabırsızlanacaklar mı? Bir yazara ancak umut beklemek düşer.

New York
Mayıs 1972

NOT: Belki de Batıdakiler biz Doğudakilerden daha çabuk kotaracaklar işi. San Francisco'da Margo St. James'ın ve Seattle'da Jennifer James'in fahişeliğin suç sayılmaması için eyleme girişliklerini haber aldım. En sevindirici haber de Margo St. James'ın San Francisco'da Glyde Memorial kilisesinde geliştirdiği tasarı oldu. Başarıya ulaşılıyor demek için daha henüz çok erken, yine de çaresizlik duygusu biraz olsun azalıyor. İşler biraz umut veriyor — belki de tarihi tersine çevirmemiz olasıdır.

Sacramento, California
Şubat 1973

ÖNSÖZ

BANA öyle geliyor ki, yazı alanında sivrilen kişilerin karşılaştığı en büyük güçlük, biçim sorunu. Baldwin'in romanları alabildiğine geleneksel biçimler içindedir. Edna St. Vincent Millay ile Elizabeth Barrett'in şiirleri, "klasik" kılığına sokulmuş birer Keats ya da Shakespeare alıntısı izlenimi uyandırırlar ve erkeksi bir havaları vardır. Oysa değişik bir şey, yeni bir şey söylemektedirler. Ne var ki, bu yeni şeyi, eski biçimde söylüyorlar. Bu şiirlerin türevsel görünümü, erkek akademisyenlerin bunları önemsememesini, giderek yok saymasını kolaylaştırmaktadır. Bir de, Gertrude Stein gibi eşi az görülür eksantrik kişiler var. Bunlar da yeni şeyleri öylesine yeni biçimlerde anlatıyorlar ki, kimse bir şey anlamıyor. Hem yeni şeyler söyleyen, hem de bunu yeni ve anlaşılır biçimde söyleyen Virginia Woolf gibi örnekler de var. Ben ikisi arasında bir seçme yapma durumunda kalmadım, ama böyle bir gereklilik olsaydı Stein'ı daha hayranlıkla yeğlerdim.

Yeni eylemin, kadınlara sanat alanında kendi öz kültürlerinin (yani kadınların, kendine özgü temel kültürü olan bir sınıf oluşunun) değerine güven duymayı sağladığını, bu kültürün birikimine, deneyimlerine saygı doğurduğunu, bu birikimi yeni biçimlerde, içtenlikle, özgürlükle anlatma olanakları verdiğini görmek isterdim. Bunu söylememin nedeni, biçimin öz olduğunu görmek özleminden doğuyor. Gerçekten de, yeni bir şey söylüyorsak, bunu yeni biçimlerde söylememizin gerekliliğine inanıyorum.

Konuşma diline, sözlü İngilizce'ye büyük yakınlık duyuyorum. Kadınlar da konuşuyorlar hani. Bütün ezilen topluluklar gibi, kadınlar da konuşkan insanlardır, çünkü onlara başka hiçbir anlatım olanağı tanınmaz. Saygın, düşünsel ya da sanatsal anlatım araçları —ister şiir ve felsefe gibi geleneksel, ister film ve rock şarkıları gibi çağdaş anlatım araçları— egemenlerin elinde olunca, güçsüzlerin yapabileceği tek şey konuşmakla yetinmek oluyor. Örneğin karaderililerin şaşırtıcı bir konuşma yeteneği olduğu görülüyor. Oysa kadınların konuşmaları her zaman kasıtlı olarak anlamsızlaştırılmıştır. Yine de, Kadın Özgürlüğü eyleminde geçirdiğim son beş yıl boyunca kadınların konuşmalarında büyük değişime tanık oldum. Artık kadınların konuşmasında yeni bir inandırıcılık ve yöntem, belirli bir açık seçiklik ve artan bir bilinç var. Bu özelliği, eylemin içinde olan kadınlarda olduğu kadar, eylemin dışındakilerde de görüyorum. Ve bunda büyük payın, kadınlar arasında bir kültürel katalizör niteliğini sürdüren eylemde olduğuna inanıyorum. Ka-

dınların çoğu eylemin bu işlevinin hemen hiç bilincinde bile değiller.

Benim burada yapmak istediğim, dört kadının konuştukları ve benim banda aldığım dili olduğu gibi aktarabilmek. Konuşmaları yaparken kadınların anlatım gücüne şaşırmıştım, oysa bunları kâğıda aktardığım zamanki sonuç, başlangıçta çok umut kırıcı oldu. M'nin karaderili ve güneyli oluşundan gelen özelliği, anlatımının kıvraklığı, sesinin titreşimiyle birlikte yitmişti. Liz'in içtenliği, acısı, eksiksiz anlatma çabası, bir noktada tekrarlara saplanma gibi görünüyordu. J'nin yıllardır içinde saklı tuttuğu, bastırdığı acıları anlatırken duyduğu güçlük yüzünden, bantlarda çoğu zaman benim konuşmalarım, ona güç vermeye çalışan sözlerim vardı. Bunları, yazarken çıkarmam gerekti. Kendi yazdıklarımı öylesine kırık dökük, yarım yamalaktı ki, bazen vazgeçip yeniden yazmaya koyuluyordum. İşe daha içtenlikle sarıldıkça, kimi yerde yazı dilinin, kimi yerde de serbest konuşma dilinin daha uygun düştüğünü fark ettim. Konuşanların her birinin dediğini özgün anlatımı zedelemeden düzyazıya geçirmek çok çaba gerektirdi. Bunu yeterince başardığımı da söyleyemem. Ama bu arada dil konusunda çok büyük kazançlarım oldu; ağızdan çıkan sözlere saygı duymayı, bu anlatımın uyumunu sezmeyi öğrendim. Giderek ses alma aygıtına da saygı duyar oldum. Çünkü bu aygıt olmasa dilin sesini koruyabilmemiz olası değildir; insanların *gerçekte* nasıl konuştuklarını, duraklamalarını, vurgulamalarını, bitmemiş cümleleri, kısa durakları algılayabilmemiz ola-

naksızdır. Konuşma dilini yazıda yansıtma çabalarının tümü aşırı özentili ve yapmacık görünür; insan bu bilince gelince Stein'a daha çok saygı duyuyor, konuşma dilini ne denli dikkatle dinlediğine hayran oluyor.

Fahişelik konusunda yazmayı düşündüğüm zaman, izleyebileceğim birkaç yol vardı: ya konu hakkında hiçbir şey bilmeden kendim bir şeyler uyduracaktım, ya kitaplardan malzeme toplayacaktım, ya da bu konuda bana bilgi verecek kadınları arayıp bulmak gibi çetin bir uğraşa girecektim. Ben üçüncü yolu seçtim ve bunalımlarla dolu bir yaz boyunca bir yandan yazdım, bir yandan da çalışamadığım sürelerde duyduklarımın heyecanını ve acısını yaşadım. Genel tanımıyla fahişe olmadığım için bu konuda söz söylemeye yetkili olmadığım duygusu, beni aylarca tedirgin etti. Yine de sınıfsal suçluluk duygusuna kapılmaktan kendimi sıyırıp, kendi sözlerimi de, yardımcım Liz Schneider'in sözlerini de kitaptan çıkarmadım. Sözlerimizi kitaptan çıkarmak yerine, birbirinden çok farklı kişilerin oluşturduğu bir dörtlü konuşma tarzını yeğledim. Bu dört kişinin sesleri ve anlatım biçimleri, birbirine aykırı deneyimlerini dile getirme aracı olacaktı. Böylelikle kuartet biçiminde karar kıldım. M ve J'nin kişisel deneyimlerinden gelen derinlik ve geçerliliğe, benim ve Liz'in sözlerinin bir denge unsuru olarak katkıda bulunmuş olmasını dilerim. Kitabı sütun sütun okurken, benim öznel görüşlerime yön veren bir birinci keman gibi J'nin sesinin yükselişini, mahkemelerde başından geçenleri

anlatan Liz'in sesinin bir viyola gibi tınlayışını, sonra M'nin titrek bir çelloyu andıran dolgun sesini duyar gibi oluyorum.(*)

Sayfanın üzerinde bir yanda Liz'le benimkinden, öte yanda J ile M'ninkinden oluşan dört sütuna bakarken, eylemci iki kadınla, fahişeliği yaşamış olup şimdi ya J gibi eyleme katılmış ya da M gibi katılmak üzere bulunan iki kadının seslerinin kaynaştığını duyuyor, ve değişik kişisel ve toplumsal kökenlerden gelen kadınların hiç değilse kâğıt üzerinde bir araya geldiklerine şükrediyorum (gerçek, kâğıt üzerinde değil, mahkemelerde ve sokaklarda gelişecektir). Kökenlerden gelen ayrımın bir "kardeşlik" görünümü altında yok olmasını istemem. Aslında, bu eylem içinde bizi birbirimize çeken ve eşsiz kılan şey bu ayrımdır, sınıf, renk, yaşama alanı ve deneyimlerimizin çeşitliliklerindeki ayrımı kabul etmemizdir.

Birilerini sevmek, onları tanımak istemektir. Birbirimizi öğrenip tanıdığımız ölçüde, bugüne değin bizleri ayırmak için kullanılmış binlerce ayrımı algılayabilir, giderek kendi düşsel yaşamımızla kaynaştırabiliriz. Böylelikle, dört bucaktaki kadınların deneyimi, hepimizin ortak malı olur, hepimize aktarılan bir miras olur ve bu erkekler dünyasında kadın olmanın ne demek olduğunu iyice anlarız.

(*)Kitabın aslı, karşılıklı iki sayfada dört sütun olarak düzenlenmiş, her sütunda konuşmacılardan birinin sözleri yer almıştır.

Okuyucumuza kuartet üyelerinin şimdi ne yaptıklarını öğrenmek ister düşüncesiyle, şunu belirtmekte yarar görüyorum: J, ruhbilim doktorasını verecek; Liz, yedi yıl bir uyuşturucu madde rehabilitasyon merkezini yönettikten sonra New York Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne başlamak üzere; M de aynı fakülteye girmek için işinden ayrıldı.

J

BU işe girişim şöyle oldu. Param yoktu, kimseden borç istemeyi de sevmem. Borçlu oldum mu, bir tuhaf oluyorum. Ekonomik yönden birilerine bağımlı olmayı hiçbir zaman istemedim. Oldum olası bundan tedirginlik duyarım. Nasıl olduysa oldu, birinden on dolar borç aldım. Aldıktan sonra bir de baktım ki, bu parayı ödememe olanak yok. Borcumu ödeyip ödeyemeyeceğimi kestiremiyordum, — üstelik borç aldığım adamla daha önce yatmıştım da. İşte bu işe böylece girdim. Adam sen de, dedim kendi kendime, boşver gitsin, bundan sonra parasızlık çekmeyeceğim demektir. Hiç parasız kalmamıştım, yoksulluğa alışık değildim. Son sınıfta burslu okuyordum. Babamın işleri o yıl çok bozulmuştu. Bana verecek durumu yoktu. Parayı nereden bulduğumu, ne yaptığımı bilseler, anam babam ne yapar eder bana para gönderirlerdi.

Böylece sokağa düştüm. Aslında ipi koparan olay, yıllarca önce Miles Davis'in bir konserinde olmuştu. Davis bir kulüpte konser verecekti. Kapının önünde

beklerken, biri beni konsere götürmek istedi. Yani içeri girmek ister miyim diye sordu. Onunla beraber girersem, sonra onunla yatmam gerekeceğini biliyordum. Ama değer diye düşündüm, Miles Davis'i görmek istiyordum. Adama karşı en ufak bir yakınlık duymuyordum, sadece konsere girebilmek için bilet gerekliydi. Orospuluk ettiğimin farkındaydım — bu gerçeği kendi kendime inkâr etmenin anlamı yoktu. İşte o olaydan birkaç yıl sonra, meteliksiz kalıverince, zaten hazırlıklıydım.

Durumu birisine anlatmış, bir aracı bulmuştum. Doksanbeşinci sokakta bir pansiyon odasında kalıyordum. Aracılık eden kadın da orada kalıyordu. Bir gece koridorda karşılaştık. "Bu gece işe çıkacağım," dedi. Bir aracı olmasa, kendi başıma başlayamazdım. İnsan bu işe girince ya da girmeye niyetlenince, bağlantıları çabucak kuruverir. Kadın beni de götüreceğini ve ne yapmak gerektiğini göstereceğini söyledi. Yani polisleri kollamayı filan.

Bayağı iyi para yapabileceğimi bilmiyordum. Kadın, onbeş dolar istememi söyledi, sonra "baktın ki sökmedi on dolar alırsın, eğer meteliğe kurşun atıyorsan yedi dolara kadar in" dedi. Böylece tur atmaya başladım. Yetmişikinci Sokak'ta ağır ağır yürüyordum. Yüksek topuklu pabuçlar vardı ayağımda. Herhalde pek acemi bir görünüşüm vardı ki, kimse yanıma sokulmuyordu. Sabahın dördüne kadar taban teptim, sonra yorgunluktan bitkin halde bir kahveye girdim. Doksanbeşinci Sokak'tan ta Yetmişikinci So-

kağa yürüyüp Çamaşırlık denilen bir kahveye gelmiştim. Bu dediğim epey oluyor. Çamaşırlık'ı anımsayan çıkar mı bilmem. Çok hoş bir yerdi. Bütün solcu takımı oraya gelirdi, folk şarkıcıları da vardı. Orayı pek beğendim. Sonra tekrar sokağa çıkıp biraz para kazanmam gerektiğini düşündüm. Süslenip püslenmiş, bu işi yapmaya iyice karar vermiştim. Onun için geldiğim yoldan tekrar geri yürümeye koyuldum. Kurşuni arabalı bir adam yanaştı, ben de arabaya bindim. Arabaya binmekten ürküyordum. Adamın ne yapacağını bilmiyordum. Galiba onu pansiyona getirdim ve yanılmıyorsam, bana on dolar teklif etti. Belki başlangıçta onbeş istemişimdir. On dolara nasıl indiğimizi şimdi anımsamıyorum. Ama iyi bir adamdı. Galiba telefon numaramı ya da adresimi aldı. Ne yaptığımızı da pek anımsamıyorum — yani yatakta ne yaptığımızı demek istiyorum. Kiramı vermeyi teklif edip etmediği de aklımda kalmadı. Ama kiramı ödemekte direten bir başkası vardı, iyi biliyorum.

Bir işi öteki işten ayırdedemem, hemen hepsi birbirine karışır. Sadece ilk ikisini anımsıyorum. Geri kalanlar bulanık bir yığın gibi karman çorman. Birkaçını unutmam, örneğin biri sahte çek vermişti, o hep aklımdadır. Aslında çek kabul etmezdim. O kadar akılsız değildim. Ama bazan böyle tek tük ayrıcalıklar oluyor. Bazıları tele-kızlara hep çek verirler, bu çeklerin de her zaman karşılığı vardır.

Bazıları da sürekli tele-kız çağıracak paraları olmadığından, üst üste bizlere gelirler. Bunlar ancak haftada on-yirmi dolar ayırabilirler, başka paraları ol-

madığı için yine bize gelirler. Niyetleri metres tutmak değildir. Birkaç sefer peşpeşe geldiler mi, bir çeşit karşılıklı yakınlık doğar — hani sürekli alışveriş ettiğin köşedeki bakkalla olan ahbaplık gibi.

Biri vardı. Kendisini döveyim diye tuttururdu. Sırf dayak atmam için para verirdi. Şimdi anlatırken bile tepem atıyor. Birini dövmeyi aklımın ucundan geçirmemiştim, oysa dövünce baktım ki bayağı hoşuma gidiyor. Yeni birşey öğrenmiş oldum — dayak atmaktan gerçekten zevk alıyordum. Cinsellikle ilgisi yoktu bunun — kesinlikle cinsel zevk değildi duyduğum. Sanırım böyle yapmakla, bana kötülük eden erkeklerden öcümü alıyordum. Müşterilerimle olan ilişkilerimde hiçbir zaman cinsel yönden heyecan duymam. Başka bir kadınla da sevişmedim. Galiba artık cinselliğim kalmadı. Artık kimseyle cinsel ilişki kurmuyorum.

Ama o sıralarda, yatmaktan gerçekten zevk duyduğum sevgililerim vardı. Fakat biri para verdi mi, her şey değişiveriyordu; para işin içine girince, zevk olmaktan çıkıyor, öteki işe dönüşüyordu. Bana para verenleri başka gözle görüyorum. Belki dünyanın en iyi, en hoş insanlarıdır, yine de başka bir şey oluyor arada, zevkle iş birbirine karışmıyor. Ben aşk ile para arasında büyük ayrım yaparım. Bana para veren birisi, beni cinsel yönden uyaramaz. Para verdikleri zaman kendimi alçalmış görmezdim, fakat arzu, sevgi, cinsellik, adama karşı yakınlık diye bir şey girmezdi işin içine.

Sokakta iş tutmaya başladın mı, kim gelirse eyvallah diyeceksin. Güzelmiş, çirkinmiş, nasıl olursa ol-

sun kabul edeceksin. Yeter ki iğrenmeyecek kadar temiz olsun. O ilk seferden sonra bir daha sokakta dolaşmadım. Böylece her önüme gelenle gitmekten kurtuldum. Birisi hoşlanmadığım bir şey yapmamı isterse, reddedebiliyorum. Reddetmekle bir şey yitirmiş olmam, öyle çok erkek var ki. New York'ta erkek dolu. Bu durumun en güzel yanı da, bir tek erkeğe bağımlı olmayışım.

Birinin arabasına binmekten hep ürkmüşümdür. Sadistlerin kadınları nasıl hırpaladığını ordan burdan duymuştum. Neyse ki bana hiç öylesi rastlamadı. Belalılarından dayak yiyip yüzü gözü moraran, yara bere içinde kalan kadınlar gördüm. Ama müşterilerin kimseyi dövdüğünü duymadım. Tabii sokakta olunca iş başkadır. Sokakta önüne kim gelirse onunla gidersin. Sokakta oldun mu, ne olursa olsun, kim olursa olsun ses çıkaramazsın. Belirli bir ölçüye kadar, adamın anormalliklerine de eyvallah diyeceksin, adamın insafına kalmış gerisi. O ilk seferden sonra, hep aracılar kanalıyla çalıştım. İlk seferinde de o arabalı adamı gördüm. Yaşlıca, kır saçlı bir adamdı. Eski, kurşuni bir arabası vardı. On dolarlık bir efendi. O günden sonra bir daha sokakta iş aramadım. Çünkü garsonluk yapıyordum ve Warren Sokağı 80 numaradan da iş alıyordum. Michael Harrington *Öteki Amerika* kitabında Warren Sokağı 80 numaradan söz eder. Burası garsonlara, ahçılara iş bulan bir kurumdur. Bir gün iş aramak için oraya gittim. Cumartesinden önce iş bulmam gerekiyordu ve günlerden de cumaydı. Öğleden sonraydı. İş yoktu, boşu boşuna oturuyordum. Orada

iş arayan biriyle karşılaştım. Çocuk bana yanaşmaya çalışıyordu. Olacak iş değildi. Kaçtım oradan, Brooklyn'e gittim. Beni satın almak değildi istediği. Belki polis filandır diye korktum. Hoş çocuktu, zenciydi. Benimle sürekli ilişki kurmak istiyordu. Her hafta gelecekti ve her gelişinde iki kez yapacaktı. Bütün derdi iki kez yapmaktı — onikibuçuk dolara iki sefer. Kiramı vermek için diretti. İki kez — yani üstüste yapacaktı. Bu berbat bir şeydir, çünkü ikinci kez uzatırlar da uzatırlar, sonu gelmeyecek sanırsın. İki kez hikâyesine benden paso.

İkinci kez de, galiba otobüste buldum birini. Ben 102. sokakta indim — arkamdan birisi geldi. Birini aramak için bir bara mı uğramıştım, neydi, şimdi kesinlikle anımsamıyorum. Her neyse, otobüsten inince arkamdan gelen adamı aldım, eve götürdüm. Onbeş dolar verdi. O da zenciydi, bana yardım edeceğini, yol göstereceğini söyledi. Beni bu işlerin içinde olan bir kadınla tanıştırdı. Kendisi de o kadınla oturuyordu, fakat pezevenk değildi. Harika bir insandı. Lotaryacılık yapıyordu. Birlikte oturduğu kadın da orospuydu. Gerçekten çok iyi adamdı. Bunda bir kötülük görmüyorum. Kadının sevgilisiydi ve kadın sevdiği, istediği için yatıyordu onunla. Sonunda bıraktı. Adamcağıza yazık oldu doğrusu. Bana da çok iyiliği dokundu, kaç sefer bana aracılık etti. Bir süre de sevgilim oldu. Bana ya para verirdi, ya da iş bulurdu. Bana aracılık ettiği sıralar, ne zaman görsem elime para sıkıştırırdı. Parlak bir adam değildi. Ama çekici bir yanı vardı. İyi iş çıkarırdı, bana da iyi iş bulurdu.

Onu çok yakından tanıdım diyemem. Fakat onunla beraber olmak çok hoştu, öyle iyi adamdı ki, yaşlıydı —kırkaltı yaşında vardı—, ondört yıl içerde yatmışlığı vardı. Yani ara ara girmiş çıkmış, toplam ondört yıl yatmıştı. Akla gelen her suçu işlemişti. Bu yüzden onu tanıyabilmek çok zordu. Onun içyüzünü hiçbir zaman öğrenemedim. Sert adam değildi, kendine özgü bir yumuşaklığı vardı, yine de gerçek yüzünü hiç anlaya madım.

Daha doğrusu, hoş olmayan bir yanı vardı da, ben onu hep iyi bir insan olarak görmek istediğim için o yanını hep unutmaya çalışırım. Kötü adam olması, zenci olduğundan değildi. Benim kafam liberal beyazlar gibi saplantılara takılmaz. Zenciler dünyanın en kötü insanları da olabilirler. Zencilerden de çok berbat insanlar çıkabilir. Zencilerin içinde bir yığın orospu çocuğu gördüm. Bu kentteki pezevenklerin hepsi zencidir. Beyazlardan pezevenklik eden birkaç kişi ancak vardır. Diyeceğim o ki, onun kötü tarafını unutmaya çalışırken, zenci olduğu için onu korumaya çalışmıyordum. Sadece onu iyi insan olarak anımsamak istediğim için öyle yapıyordum. Şimdi düşünüyorum da —belki bana öyle gelmiştir, onu da bilemiyorum— onunla beraber olduğumuz sırada tuhaf birşey oldu. Ben hapishanedeyken. Ben enselendiğim gece, o ortalarda yoktu. Ve o beni merak edeceği yerde, ben onu merak edip üzülüyordum. O da yakalanmıştı, onu içeri atacaklar diye korkuyordum. Oysa paçayı kurtardı. Belki de beni ele verdi de, kendini öyle sıyırdı. Bilemiyorum tabii, çünkü o aşağı mahalledeydi, bense

kentin öteki ucundaydım. Ondördüncü Sokak'taydım. Beni ihbar etmiş olabileceğini çok sonraları düşündüm. Nasıl olup da enselendiğimi düşünüyor, beni kimin ele verdiğini bilemiyordum. Ama beni ihbar edebilecek ondan başka kimse de yoktu. Çünkü beni söyleyebilecek iki kişi vardı, bu adam, bir de bir kadın — kadın benden önce yakalanmıştı. Belki kadın da ceza yememek için böyle birşey yapmış olabilir, fakat adamın içeri atılacağını kesinlikle biliyordu. O yüzden, onu içeri atmadıkları zaman çok şaşırdım.

Cinayetten bile hapse girip çıkmışlığı vardı. Gerçekten kimseyi öldürüp öldürmediğini bilmiyorum. Bunu hiç öğrenemedim. Hiç sözünü etmedi. Fakat herhalde öldürmüştü. Elbet bir nedeni vardı öldürmesinin. Hiç aklıma getirmezdim, ama pekâlâ beni de öldürebilirdi. Bir başkasını öldürdüğüne göre, beni de öldürebilirdi. Bunu hiç düşünmedim. Öyle vurucu kırıcı bir adam değildi, yani başka erkeklerden daha haşin değildi. Galiba onun suçlarını kendi kendime romantize ediyordum. Hep kendini savunmak için cinayet işlediğini düşünürdüm. Ama ona hiç sormadım, bu yüzden de işin aslını hiç öğrenemedim.

Lotaryacılık yapardı, aldırmazdım buna. Fakat bir seferinde öyle birşey yaptı ki, kanıma dokundu. Oyunun orta yerinde oyunu bozdu ve para bastırmış bir alay yoksul zencinin parasını yürüttü. Aslında lotarya da yoksul zencileri soyan bir kumardır. O adamın nasıl bir sömürücü olduğunu ancak yeni yeni anlayabiliyorum. Oysa o günlerde onu hep iyi biri olarak düşünürdüm.

Orospular başka kadınlara, yani ev hanımları gibi kadınlara karşı çıktıkları zaman, bunu yalnızca kendilerini savunmak için yaparlar. Orospular, ev hanımlarını, kocalarının kendilerini aldattığını bile bilen ahlâkçılar olarak görürler, kocaları bu kadınları aldatırken bize gelirler. Biz bu kadınlar için tehlike değilizdir, hiç değilizdir. Orospularla düşüp kalkan bir kocam olsa hiç aldırmazdım. Umursamazdım, rahatsız olmazdım. Ama başka birisiyle bir macerası olsa — işte o zaman huzurum kaçardı. Birine âşık olsa, kendini kaptırsa, işte o zaman tehlike ortaya çıkardı. Orospulukla zevcelik arasındaki ayrım, zevceye tanınan güvenlik duygusudur. Bir de, zevcenin tek erkeği olmasına karşılık, orospunun bir alay erkeği olması ayrımı vardır. Bir yığın erkeğin oldu mu —örneğin günde on kişiyle yattın mı— hiçbirine bağımlı olmak zorunda kalmazsın. Biri olmadı mı, yerine bir yenisi bulunur mutlak. Canını sıkacak olurlarsa, rahatça "defol" dersin. Oysa evli olursan ya da birinin kapatması olursan bunu yapamazsın. Tabii hiçbir erkeğe de güvenip bağlanamazsın. Piyasada geçmez oldun mu, bu da öteki işlere benzer, alıcı bulamazsın. İşte benim istediğim bağımsız olmaktı. Bir adamla sadece bir gece geçirirdim, birlikte yemeğe bile gitmezdim.

Erkeklerden çoğu benim bu tutumumu anlamazlardı — onlara kalsa seni yemeğe götürmek isterler, uzun uzun konuşmak isterler, sevdalı rolü oynamak isterler. Belki böylesini istiyorlar. Kimi bunu gerçekten ister — yani sevgili olmak ister. Tutup sana âşık olur. İşte öylesi hiç çekilmez. Hiç hoşuma gitmezdi bu

tipler. Çünkü sınırı geçmek demekti bu — iş iş olmaktan çıkardı. Oysa işti, aşk değil.

Müşteriler kendilerine pek acırlar. Ağızlarından çıkan ilk söz karılarının kendilerini anlamadığından yakınmak olur, artık bu sürüp gider. Ya da bizim eşi bulunmaz insanlar olduğumuzu söylerler. Bana sen çok esaslı kızsın dedikleri zaman, çok hoşuma giderdi, koltuklarım kabarırdı. Bir an için orospu olduğunu unuttururlar sana, eşi menendi olmayan biri sanırsın kendini. Bana kimselere benzemediğimi söyledikleri zaman "Ben orospunun biriyim, yavrum. Bırak bu palavraları." demek gelirdi içimden. Bir de, "Senin gibi bir kız nasıl oldu da bu işe girdi?" diye sormazlar mı. Hemen hepsi söyler bunu. Özellikle de mektep medrese görmüş kılıklı olanlarla, orta sınıftan olanlar sorar. Bazan da tutup sana gerçekten orospu olmadığını söylerler. Bir ay kadar önce, buluştuğum biri vardı. Artık burama geldi, daha fazla dayanamadım. Haftada bir, onbeşte bir buluşuyorduk, iyi de para veriyordu. Her seferinde altmış dolar kadar verirdi, bir saat beraber kalırdık. Çok, çok yaşlı biriydi — altmışyedi yaşındaydı. Bana abayı yakmıştı, "Sen orospu değilsin," der dururdu. Öylesine kendini kaptırmıştı, zavallıcık. İnsan böyle kapılanları görünce acıyor.

Müşteriler söze şöyle girerler. "Karımı bırakmak istiyorum, ama boşayacak olursam varımı yoğumu alır." Yana yakıla nafakadan dert yanarlar. Ben kadına nafaka vermeyi anlamam ama çocukların bakılması gerektiğine inanırım. Aslını ararsanız, verdikleri para yalnızca çocuklarının bakımı içindir. Kadın da ço-

cuklara bakıp büyütmekle, adama verdiği paranın karşılığında bir hizmet yapıyor demektir. Çocuğu yetiştirmekle kadın erkeğin ödevini de yerine getiriyor demektir. Çünkü çocuk iki kişi arasında oluşan bir olaydır.

Ütopik bir düzende fahişelik olmaz. Ama şimdiki düzenle ütopya arasında nerede olursa olsun fahişelik bulunacaktır. Belirli bir anlamda, fahişelik satışa sunulması akla yakın bir hizmet olarak da görülebilir — yani cinsel çekicilik olarak. Ama şimdiki haliyle, sadece bir hastalık belirtisidir, bugünkü düzenin cinsel sağlıksızlığının belirtisidir. Zorunlu evlilik ve zorunlu aile düzeni sürdükçe, fahişelik de olacaktır. Çeşniden hoşlanan bir kocam olsaydı, kendine sevgili bulmasındansa orospulara gitmesini yeğlerdim. Bu da benim tutkum, ben sahip çıkmayı, kimseyle paylaşmamayı severim. Bu, ortaklaşmamak özlemi ve güvensizlik duygusu da benim illetim. Tekeşliliğe böylesine körü körüne inanmasaydım keşke, aptallık bu. Tekeşlilik ile orospuluk atbaşı gider. New York'un her yanında yalnız kadınlar vardır. Barlarda tek başlarına otururlar, biri çıksa diye dört gözle beklerler. Böyle birini bulunca alıp evlerine götürürler, yatarlar, adama iyi davranırlar, bakarlar — ve bunu yapmaktan mutluluk duyarlar. Oysa erkekler bu kadınları arayacakları yerde, Yedinci Cadde'deki, Elliyedinci Sokak'taki, Broadway'deki orospulara giderler, çünkü orospular adama askıntı olmazlar. Evli olanlar bunu düşünürler. Sokakta bulunan kadının temiz ve sağlıklı olup olmayacağı bile belli değildir. Ama bu kadınlar askıntı olmazlar.

Arada bir aracı olmadıkça, erkekler sokakta buldukları kızlarla neden giderler hiç anlamam. Üstelik başlarının belaya girmesi tehlikesi de vardır. Erkeklerin neden sokak kadınlarına gittiğini gerçekten aklım almıyor. Sanırım, kendilerine hiçbir şey sormadıkları için sokak kadınlarını yeğ tutuyorlar. Bütün geceyi birlikte geçirip geçinmeyeceklerini bile sormaz bu kadınlar. Gereksiz oyunlara da yer yoktur. Baştan çıkarma numarası filan yapmak gerekmez. Kartlar açıktır. Erkekliklerine güvenemiyorlarsa, sokakta tavlayacakları bir kızda şanslarını denerler. Kızın yatmaya razı olup olmayacağı bile belli değildir. Kızı yatağa götürünceye kadar epey uğraşmak, zaman ve para harcamak gerekebilir. Üstelik orospular herhangi bir şeye karşı çıkamazlar. Örneğin bir orospunun "olmaz" demeye hakkı yoktur, oysa başka kadınlar böyle diyebilirler. Orospu, erkeğin her istediğini yapmak zorundadır, yoksa pazarlık bozulur. Sokaktan rastgele bulunan bir kadın ise her istenileni yapmak zorunda değildir. Sokak kadınına rastladığın anda pazarlığını yaparsın, bazen sözü bile edilmeden pazarlık yapılır. Ama karşılaştığın kadın o yolun yolcusu değilse, yitirdiğin onca zaman, gösterdiğin onca çaba boşa gider. Oysa orospu buldun mu ne tehlikesi vardır, ne de şans işidir. Aldığının karşılığını şu ya da bu biçimde mutlak ödersin.

Onların asıl satın aldıkları, bir anlamda iktidardır. Onları hoşnut etmek zorundasındır. Sana ne yapacağını söylerler, yapacaksın, emirlerini dinleyeceksin. Emir almaktan, ezilmekten hoşlanan mazoşistlerde

bile, *onun*, emir alma emrini yerine getirmekten başka bir şey yapmış olmazsın. Fahişelik yalnızca kadınları alçaltmaz, cinselliği alçaltır — gerçekten aşağılatır. Çoğu zaman müşterileri anlayamazdım, bu işten ne anladıklarını kestiremezdim, çünkü kendimden hiçbir şey vermezdim. Adam hiçbir şey alamazdı. Kendimi hiç onların yerine koyamaz, onların yaptıklarını yapabileceğimi düşünemezdim. Bir insanı satın almak, para teklif etmek aşağılayıcı bir şey olarak görünürdü. Zavallıcık ancak satın alabiliyor diye düşünür, acırdım. Gerçekten zor durumda derdim. Sonra, satın alabilecek durumdaysa sıkışık olmamalı der ve ancak parayla elde edilebilecek kadar özel bir şey istediğini kavrardım. Birisini satın almanın gururlanılacak bir şey olmadığına inanırdım, çünkü hiçbir zaman müşteriyi benden üstün görmezdim. Asıl söz sahibi bendim, çünkü pazarlığı kabul etmemek hakkını vardı. Kapatma olmayı da o yüzden istemedim, çünkü o zaman da bir erkeğin buyruğu altına girmiş olursun. Birisiyle beraber oturduğun zaman — hiç değilse ben birisiyle beraber oturduğum zaman baskı altına girmişim gibi geliyordu. O zaman reddedemezsin. Birlikte yaşadığım insanların, beraber oturduğum erkeklerin gücüne boyun eğmem gerekiyordu, onlara hayır denilemezdi. Çünkü hayır diyecek olsam, onları yitirirdim, onları yitirince de bütün yaşamımı — yaşama nedenimi yitirmiş olurdum.

Beraber oturduğum erkekler, bana yalnızca cinsel yönden egemen olmakla kalmazlardı. Bana buyruk vermeye kalkarlar, her dediklerini yapmamı isterler,

üstelik anlamsız bir de kıskançlık tuttururlardı. Hele biri vardı, hiç unutmam. Bağnaz erkek deyince, onu düşünürüm hep. O da zencidir. Benim bu işten çekilmeme de o neden oldu. "Ya sen bu işi bırakırsın, ya da ben seni bırakırım" diye dayattı. Ben de işi bıraktım, öylelikle el etek çektim. Anlayacağın, işe kendim girdim, beni işten çeken ise bir erkek oldu.

Birinin karısı, metresi ya da sevgilisi olacağıma orospu olunca başım dinç oluyordu. Çünkü müşteri her dakika insanın kafasını ağrıtmaz. Bilemedin yarım saatliğine gelir, hepsi o kadar. O gider, bir başkası gelir. Seni baskı altına alamazlar. Birini sevdiğin, onu yitirmekten korktuğun zaman olduğu gibi baskı altına girip ezilmezsin. Orospuysan ve buluştuğun adam seni bırakmak istiyor, başka bir kıza gideceğini söylüyorsa, yalnızca mesleğin bir cilvesidir bu. Zaten başlangıçta sana gelişi de aynı nedene bağlıdır — adam çeşni istiyordur. Bu işi para için yapmak çok daha akıllıca, çok daha sağlamdır.

Doğrusunu isterseniz, benim yaşantıma girmeyi, beni buyruk altına almayı isteyen erkekler olmazdı. Buna ben yolaçardım. Hâlâ öyle miyim bilmiyorum. Son zamanlarda hiç denemedim. Ama o günlerde, erkeklere boyun eğerdim. Çoğunlukla da onlar istemeden, kendiliğinden egemenlikleri altına girerdim. Kimisi buna karşı bile çıkar, benim daha bağımsız olmamı isterdi.

Kadınları fahişeliğe yönelten ekonomik etmeni hesaba katmamak olmaz. Tele-kızlar bile, herhangi bir işe girip çalışsalar, fahişelikten kazandıkları kadarını

kazanamazlar. Bütün orospular bu işe para için girerler. Yukarı mahalledeki tele-kızların çoğu için, sorun bir ölüm kalım sorunu değil, 5 bin dolarla 25 bin dolar arasında, ya da 10 bin dolarla 50 bin dolar arasında bir seçme yapma sorunudur. Bu epey büyük bir seçme, epey büyük bir ayrımdır. Bu kızların, yılda 40 bin dolarlık ayrım uğruna bu işte olduklarını söyleyebilirsiniz. Bir işadamı olsa öyle der. İşadamları da yılda kırk bin dolarlık ayrım için birtakım işler çevirirler. Tele-kızlar, kapitalist düzene girerler ve kapitalist gibi düşünürler. Ve tele-kızlar için bile, yaşamını kazanmak için bundan başka bir sürü yol olduğunu ileri süremezsiniz. Üniversiteye giden bir kız bile, fahişelik yapmadığı takdirde, yılda 5 bin, bilemediniz 6 bin dolardan fazla kazanamaz. Kadınların geçinebilecek kadar para kazanmaları çok zordur, bu yüzden —tele-kızlar dahil— hiçbirimizin ekonomik seçme yapma olanağımız yoktur. Hele sokaktaki kadının —yoksul kadının— hiç seçme hakkı yoktur.

Beyaz kadının durumu değişiktir. Beyaz kadınların, fahişelikten başka seçim yolları olmadığı söylenemez. Vardır çünkü. Ancak onların durumunda söz konusu olan seçme, bir başkası hesabına çalışmakla kendi adlarına çalışmak arasında yapılacak seçmedir Kendi hesabınıza çalışmak ve büyük para yapmayı ummak. Beyaz kadınlar için işte bu seçme sorunu vardır. Bu koşullarda orospuluk etmek, bir bakıma *laissez-faire* kapitalizmine benzer. Ne var ki, psikolojik yönden de köleliktir. Giderek feodalizmdir, çünkü pezevengin hizmetlerine karşı onu kollamak zorun-

luluğu vardır. Bazı kadınlar gibi hiçbir seçme hakkın olmayacak ölçüde açıklıkla yüz yüze değilsen, sorun, orta karar bir gelirle gerçekten yüklü para arasında seçme yapmaktır. Fahişelerin çoğu uyuşturucu madde kullanırlar, bu da pahalıya malolur. Uyuşturucu madde düşkünlerinin seçme hakkı çok azdır. Onlar için seçilecek tek yol, uyuşturucu madde alışkanlığından kurtulmaktır. Bu da çetin iştir. Uyuşturucu madde kullanmayı bırakan biri artık düşkün sayılmaz. Orospuluk bir çeşit düşkünlüktür. Paraya düşkünlüktür. Bu duyguyu ben tattım.

Fahişeliğin en kötü yanı da, yalnızca etini değil, insanlığını da satmak zorunda oluşun. Evet, en kötüsü bu. İnsanlık onurunu satıyorsun. Yatakta değil de, pazarlığı kabul edince — satın alınmış biri olunca böyle bu. Orospuluğumu en çok duyduğum anlar, erkeklerle konuştuğum anlar olurdu, asıl onlarla konuşurken orospuluk ediyordum. İşte o yüzden müşterilerle yemeğe gitmeyi ya da bütün geceyi birlikte geçirmeyi sevmem. Çünkü, "pis zenciler"den söz etmeye başladıklarında, kafanı sallayıp dediklerini kabul etmek zorundasındır. İşte buna hiç dayanamazdım. İşte öyle konuşmaya başladıkları zaman, onların poposunu yaladığım duygusuna kapılırdım — gerçekten o işi yaptığımda bu denli ağırıma gitmezdi oysa. İşte o zaman orospu olduğumu ta içimde duyardım. En alçaltıcı, en aşağılayıcı durum budur — satın alınmış olduğun için bütün dediklerini kabul etmek zorunda kalırsın.

Bu yüzden, "fahişelik bir hizmet satmaktır" demek kadar kolay değildir orospuluk. İşte bu yüzden, sattığın hizmet değil, ruhundur. İş yaşamında da insanlar

ruhlarını satar — işte bu yüzden iş insanları tüketir. Yoksulların kapısına gidip ansiklopedi satmaya kalkışsanız ne duyarsınız? Üstelik fahişeliğin kendine özgü bir onursuzluğu var. Sanki cinsellik iğrenç, pis bir şeymiş ve erkekler bunu ancak aşağılık biriyle yapabilirlermiş gözüyle bakılıyor. Bu davranışta bir başka insanı hor görmek, hiçe saymak, ona karşı bir üstünlük elde etmek duygusu vardır. Bu işi karılarıyla beceremeyenler, orospularla yaparlar. Bu işi becerebilmek için para vermeleri gerekir. Bazıları için, para karşılığında yapmak çok önemlidir.

Yine de çoğu beni aşağılamadı. Öyle yapacak olsalar, bir saniye bile kalmazdım. Bazıları da —güneyliler hele— aşağılamaya kalkarlardı. Korkunç bir şeydi bu. Kimi de bir tuhaf olur —yani yatarken demek istiyorum— insanın üzerine abanırlar, kemiklerini batırırlar. Bunun farkında değillerdir kuşkusuz. Güneylilerde daha çok rastlanır böylelerine. Canını acıtırlar, incitirler insanı. Ağızlarına geleni söylerler — karılarına söylemedikleri bütün sözleri sana söylerler, utanç verici bir dille ayıplarını örtmeye çalışırlar. Ve öfkelerini kusarlar. Hoşuma gitmeyen şeylerden biri de buydu. Orospuluk yaparken —sırf erkeklerle başa çıkabilmek için— kendini savunmak zorundasın. Onlarla arana bir set çekmek, kopmak zorundasın. Bunu ya uyuşturucu kullanarak yaparsın, ya irade gücüyle yaparsın. Ama mutlaka kopman gerekir.

Galiba kadınların pis olduğu inancı, cinsel organlarının pis olduğu düşüncesi gerçekten kafamıza takılıyor. Galiba bu yüzden erkeklerle yatmaktan hoş-

lanmıyorum. Çünkü pis olduğumu sanıyorum. Hoşuma gitmiyor, çünkü ben kirliyim, onlar temiz diyorum. Belki onlar kendilerini temizliyorlardır. Kendimizin pis olduğumuza inanmamız çeşitli şeylere yolaçar — örneğin ben boyuna yıkanırdım. Kimi erkekler de pis olmanızı isterler. Adamın biri "Bir hafta yıkanmazsan daha hoşuma gider," demişti bana. Seninle yatmak isterler, bu yetmiyormuş gibi senin de boşalmanı beklerler. Bu da canımı sıkan şeylerden biriydi. İşte yine hep hoşlanmadığım şeyleri sayıp dökmeye başladım. Yine o konuya giriyorum. O işten hoşlanmıyordum ve sözünü etmek de istemem. En zor şeylerden biri de numara yapmaktır. Orgazm oluyormuş gibi yapmak zorundasın. Erkek bunu bekler, çünkü bu onun erkekliğini kanıtlar. İşin en kötü yanlarından biri budur. Öylesine sahtekârlık yapmak, orospuluğun ta kendisidir işte. Müşteriler bu numarayı nasıl yutarlar anlamam. Müşterilerin içinde bekârlar bile vardı — yakışıklı, paralı gençler. Hem yakışıklıydılar, hem paraları vardı, buna karşın evlenmek istemiyorlar, orospulara gitmeyi yeğliyorlardı. Birisine bağlanmaktan çok korkar böyleleri, çünkü bağlanmak demek bir şey vermek demektir.

Bu işten vazgeçmek istediğim zaman karşıma çıkan güçlüklerden biri, evlenmek isteyişim oldu. Oysa fahişeliği bırakmamın nedenlerinden biri buydu — evleneceğimi sanıyordum. Evlenmek istersen bu işi sürdüremezsin; ancak seninle evlenmek ve evlendikten sonra çalıştırmak isteyecek bir belalın olacak da, o

zaman evlendiğin halde çalışmayı sürdürebileceksin. Bana öyle geliyor ki, fahişeliğin en kötü yanı, erkeklerle olan ilişkimi bozması oldu. Orta malı olmak, sonra da bunu kabul edecek bir erkek bulmak çok zordur. Erkekler ya işi bırakmanı isterler ya da elindeki bütün parayı çekmek isterler. Bu iki kategoriden birine girmeyen çok az erkek vardır. Hoşuma gidenlerin çoğu, işi bırakmamı istiyorlardı. Çalışmama ses çıkarmayanlar da paramı istiyordu. Sadece gangsterler para istemezler. İşi bırakmanı isteyenler ise senden dürüstlük beklerler, çünkü orospuluk yaparsan kendilerini aldatmış olacağına inanırlar. Bir kadının para için yattığı zaman kendini vermediğini anlayan çok az erkek çıkar. Oysa kendileri gider, onunla bununla yatarlar ve herhangi bir duygusal bağıntıya girmezler.

Yine de bu işi senin para için nasıl yaptığını ve nasıl olup da duygulanmadığını anlamazlar. Kendilerini aldattığını sanırlar ve bunu bir türlü kaldıramazlar. İşi bırakmanı isteyen erkek sana kendi malı gözüyle bakar; bu davranışıyla seni para gibi elden ele dolaşan bir mal olmaktan çıkarıp, bir çeşit gayrimenkul mala dönüştürür. Kendi malı yapar. İşi bırakmanı isteyen erkek, hele yoksulsa, mutlak bir sahip olma duygusunu taşır.

Ben de kimsenin bana sahip çıkmasını istemiyordum. Birini ne denli seversem seveyim, sahiplenilmek istemem. Çünkü beni kendine bağlayan biri, bana egemen oluyor, onun yanında güçsüz kalıyorum. Bir şey almak için birinden para istemek nasıl da ağırıma gider. Yapamam bunu. Birisine bağlı olmakla para

arasındaki ilintiyi anlatayım. Birini sevsem ve duygusal yönden ona bağımlı olsam, bunun üzerine bir de ekonomik bağımlılık binerse korkunç olur. Duygusal açıdan öylesine kendimi kaptırırım ki, hiç değilse mali yönden bağımsız olmalıyım. Bu konu benim için çok önemli. Aynı duyguyu ailemc karşı da yaşadım. Yine de onlara ekonomik bağımlılık duymak eskisi gibi zor gelmiyor bana. Çünkü birilerinin yardımına muhtacım.

Flört etmek çok daha aşağılayıcı görünüyor. Onun da fahişelikten farkı yok — gezip tozduğun adamlar yine seni satın alıyorlar da bunu dolaylı yapıyorlar. Ve ortada böyle bir alışveriş yokmuş gibi davranmak gerekiyor. Ben numara yapamıyorum. Çünkü ne olup bittiğini biliyorum ve bile bile oyun oynayamıyorum.

Erkekler, bir kez yattınız mı, canları istediği her zaman da yatarsınız sanıyorlar. Biriyle buluştun, sonra da yattın mı, onun malı oluyorsun sanki. Belki altı aydır yatmamışsındır da, o gece olmuştur bu iş, ama erkekler bunu hiç hesap etmezler. Korkunç bir düş kırıklığıdır bu. Kimi zaman biriyle yatmak isterim. Ama herif orospu çocuğu çıkar — tutar beni arkadaşlarına tanıştırır. Arkadaşlarıyla yatmak istemem, hepsine "defolun" demek gelir içimden. Oysa arkadaşları, onunla yattığım için kendileriyle de yatacağıma mutlak gözüyle bakarlar — sanki bizleri birbirlerine ödünç verebilirlermiş, istediklerince "idare etme" hakları varmış gibi. Dediklerini yapmazsan, bu sefer de sana ya sevici derler, ya da "zenci olduğum için mi benimle yatmıyorsun?" diye sorarlar. Çıkmaza dü-

şersin. Oysa fahişelik yaptığın zaman, hiç değilse karşılığında birşey alıyorsun — para kazanıyorsun. Bu bakımdan, fahişelik bir anlamda da daha az ezici, daha az aşağılayıcı bir iş. Üstelik aldığın parayı da dilediğin yere harcarsın. Örneğin güneyli bir ırkçıdan alacağın parayı, Kara Panter örgütüne verebilirsin, istediğini yaparsın. Oysa biriyle yemeğe gittin mi, ne yapabilirsin ki? Yalnızca şişmanlarsın. Seni kolayca yatmaya razı etmek için de boyuna yedirip içirirler.

Biriyle gezip tozmaktansa, para karşılığı yatmak yeğdir. Para karşılığında yattın mı, başın ağrımaz. Oysa biriyle flört etmeye başlayınca çeşitli bunalımlara girersin. Tabii gezip tozduğun adamın senin kişiliğinden hoşlandığına inanmaya çalışırsın. Fahişelik yaparken ise, kimi zaman cabasından kişiliğini de seven olur. Stüdyoya sürekli gelen bir çocuk vardır. Başkalarıyla başka şeyler yapar, bana ise yalnızca konuşup çene çalmak için on dolar verir. Onlar konuşurken, karşılarında ses çıkarmadan oturup dinlediğin için on dolar alırsın. İşte bu yüzden fahişeliği yeğliyorum. Tedavi edildiğim sırada, fahişelikle ruh hekimliği arasında büyük benzerlikler buldum. İkisi de bir çeşit tedavi. Üstelik ruh hastalıkları uzmanları amma da para kazanıyorlar. Bir ara kendi kendime, bunca zamandır yaptığım işi yasal yoldan böylece sürdürebilirim diye düşündüm. Ruhçözümcünün yaptığı işle, karşımda içini dökenleri dinleyişim aynı şeydi aslında; yalnızca o bu işi saygı toplayarak yapıyordu.

Doğrusunu ararsan, ruhbilim bizi kapatıldığımız daracık kafeslerde tutmaya yarıyor, yine de bütün iş-

levinin yalnızca bu olmamasını dilerim. Bana ruhçözümlemesi yapan uzmana bile güvenemiyorum. Ne birincisine, ne de ikincisine. Yine de ikincisinin büyük yardımını gördüm. Hem tedaviden önce fahişeliğe başlamıştım. Zaten fahişelik yapmadan ruhçözümcüye verecek param olmuyordu ki. Fahişeliği bırakmama, yeniden okula başlamama tedavi neden oldu. Tedavi ile fahişelik arasında gördüğüm koşutluğu, ruhçözümcülere bile anlattım. Bu gülünç bir tutkuydu. Ruhçözümcünün benden daha az yorulmamasını, en az benim kadar uğraşıp yorulmasını istiyordum — verdiğim paranın karşılığını alayım istiyordum. Para verince karşılığında mutlaka bir şey almak isterim ve bizim müşterilerin paralarına karşı hiçbir şey almadıklarını bilirim. Ruhçözümcü de hizmetini satar, ne var ki bu onu alçaltmaz, tam tersine seçkin ve saygıdeğer bir kişi yapar.

Fahişeliği bir hizmetin satışı olarak düşündüğüm zaman, çoğu insanların hizmetlerini başkalarına satmadıklarını hep aklımda tutmak zorundayım. Onlar başkalarını ezip çiğnerler, buna da rekabet adını takarlar. Müşteri bana verdiği parayı nasıl kazanıyor diye düşünürüm? Nasıl olacak, bir başka kadını istismar ederek — sekreterini ya da karısını. Patronlar genellikle sekreterleriyle yatarlar. Kız bunu karşılığında hiçbir şey almadan yapar, gerçekten müthiş bir durum bu. Sekreterler ve fabrika işçisi kadınları öylesine işlerler ki, bunlar patrona yüz vermezlerse işten atılacaklarından korkarlar.

Artık orospu olduğum duygusunu taşımıyorum, ne var ki fahişeliğe vurulan toplumun damgası kolay

kolay silinemeyecek gibi etkili. Bu damga birine vuruldu mu, ne yaparsan yap orospuluktan kurtulamazsın. Bir kez bu işi yaptın mı, ömrünün sonuna dek orospu damgasını yersin. Bu yüzden kadınların orospuluktan kurtulmaları çok zordur. Bu damga kadının bu işi sürdürmesine yolaçar. Evlenmek de zordur. Fahişelik yapanların çoğu da iyi öğrenim görmemiş kişilerdir; bu yüzden başka iş de bulamazlar. Kendini lükse kaptırdın mı, bu işten de yakanı sıyıramazsın. Para harcamayı sevdiğin için ya da doğru dürüst yaşayabilmek istediğin için bu işe paçayı kaptırırsın. Bir çeşit özgürlük tutkusu da ayağının kaymasına yolaçabilir — kimsenin desteğine muhtaç olmadan canının istediği yere gidebilme özlemi seni bu yola sürükleyebilir. Fahişelik bana gönlümce birkaç saat yaşayıp eğlenme fırsatını bile vermedi. Çünkü çalışma tutkusuna kapılmıştım. Yirmidört saat dur durak bilmeden çalışıyor, boyuna daha fazla kazanmaya bakıyordum — para kaçınılmaz bir saplantı olmuştu. Kadınların fahişelikten neden kurtulamadıklarını çok iyi biliyorum. Çünkü bırakın fahişelikten kazandıkları kadarını kazanmayı, başka bir iş yapmak gerçekten çok zordur.

Ancak, bir kadın işçi ya da daktilo ne denli az kazanırsa kazansın, yine de orospuda olmayan bir üstünlüğe sahiptir. Ben de yasal bir paravan edinmeyi çok istedim. Fahişeliğin yanı sıra bir başka iş daha yapmanı gerekiyordu. Tele-kızların çoğu, zaman zaman sekreterlik yaparlar. Dürüst işlerde çalışan kadınları küçümsemiyorum. Benim de en çok istediğim

böyle bir işe girmekti ve artık böyle bir işe giriyorum. Artık para yapmayacağım. Öğrenimini tamamlamamış biri olarak, belki öteki sekreterlerden de az kazanacağım ve kuşkusuz fahişelik yaparken kazandığımla kıyaslanamayacak ölçüde az gelirim olacak. Yine de böyle bir işe girmeyi sevinçle bekliyorum. Çünkü orospu olduğun zaman çok şey satarsın. Çok şeyi gözden çıkarırsın. Vazgeçmek zorunda olduğun şeylerden biri, bir erkekle normal ilişki kurabilme olanağıdır.

Bir fahişe olarak, yalnızca kendine değil bütün topluma yabancılaşırsın, herkesten koparsın; çünkü bundan kimseye söz edemezsin. Ben fahişelik yaptığım sıralarda, yalnızca bunu açabileceğim kişilerle, yani bu yaşantının içindekilerle arkadaşlık edebiliyordum. Namuslu kişilerin fahişeleri ezmesinin önünü almak için, fahişeliğin yasal duruma getirilmesi şarttır. Bugün, yasadışı olduğu için, bu konuda kimseye ağzınızı açamazsınız. Kimin polis olduğunu kestirmek de zordur. Bunlar, eski model Plymouth'larda tur atan dünyanın en acımasız herifleridir. İstedikleri an seni tutuklayabilirler, bu yüzden korkarsın. Karşındaki insanlara fahişelik yaptığını korkusuzca söyleyebilsen ve onlar da senin bu işi ömür boyu yapacağın önyargısından kurtulsalar, o zaman fahişeliği bırakıp başka bir iş yapabilirsin. Oysa bugünkü koşullarda bu yaşama mahkûm oluyorsun, ömrünün sonuna değin buna mahkûm olunmamalı. Bugün fahişelik yapıyorsan, yarın başka bir şey yapamazsın artık. İşten çekildikten sonra da yıpranmışlığın sürüp gidiyor, her-

kes sana bir tuhaf bakıyor. Bakın ben öğrenci olduğum halde, aynı durumdayım. Okulu bitirdikten sonra da belki bu böyle sürüp gidecek. Oysa insan istediği zaman yola gelebilmeli.

Ne tuhaf — "yola gelmek" deyimi, zevkine safasına düşkün kişiler için de kullanılıyor. Yola gelmenin karşıtı ne acaba? Sapıklık mı? Yola gelmek, doğru yolda olmak — herhalde kusursuz olmakla eş anlamlı. İki farklı dünyanın da aynı terimi kullanması ne tuhaf. Yeraltı dünyasında da yola gelmek deyimi vardır. Her üç gruptan olanlar da toplumdışına itilirler.

Fahişelik yapmanın kişiyi ruhsal olarak yıprattığını söyleyecek olursanız, size karşı çıkarım. Çünkü başka koşullar altında ruhsal yönden çok daha fazla acı çektim, başka durumlarda çok daha fazla aşağılandım. Sanırım para, kendimi daha özgür duymamda büyük rol oynuyordu. Fahişelik yaptığım sırada, şimdiki öğretmen yardımcılığına oranla daha az eziliyordum gibi geliyor. Öğretmen yardımcısı olarak iyice hor görülüyorum, üstelik eskisi kadar para da kazanamıyorum. Gerçi, öğretmen yardımcılığı fahişelikten çok daha üstün bir toplumsal yer veriyor kişiye, ama bunun bedelini ödüyorsun, hem de pahalıya ödüyorsun. Bir avuç para için saatlerce çalışıyordum ve kimseyi hoşnut edemiyordum. Hele okuldayken boyuna ağlıyor, hastalanıyordum. Orospuluk yaptığım dönemde ülser olmadım da öğrenciyken oldum.

Size bir şey diyeyim mi, orospuluk yaptığım zaman okuldayken döktüğüm kadar gözyaşı dökmedim.

Bir başkalık vardı. Orospuluk ederken ben, ben olmaktan çıkıyordum sanki. Kendimi aşağılanmış bulmuyordum. Hiç değilse, öğrenciliğimde olduğunca aşağılanmışlık duygusuna kapılmıyordum. Belki de fahişe olunca zaten o denli aşağı düşüyorsun ki, daha fazla aşağılanmana olanak kalmıyor. Sokak sokaktır, sokaktan hiçbir şey beklemezsin. Oysa akademik dünyadan bir şey bekliyorsun. Müşterilere karşı sürekli savunu durumundasındır. İç dünyanı açmazsın. Kafanı, yüreğini bu işe vermezsin. Oysa üniversitede kendimi kaptırdım. Bu benim mesleğim olacaktı. Üniversite beni sokaktan çekip alacak — orospuluktan kurtaracaktı. Ne büyük düşkırıklığı. Okulların öyle olması gerekmez — seni öylesine aşağılamaları hiç de gerekli değil. İnsana insan gibi davranmalılar, Tanrı aşkına saygı duymalılar. Saygıdan başka beklediğim bir şey yok. Kayıtsız şartsız aşk filan değil istediğim, yalnızca saygı.

Bana kalırsa, dayanamadığını biriyle evlenip, bu evlilikten sıyrılamamaktansa, fahişelik yapmayı yeğlerim. Bir belalın olsa, onun kölesi olsan, sabalı akşam dayak yesen, buna fahişelik demem ben, olsa olsa bir tür evlilik gözüyle bakarım. Belalısı olmayan orospu bulmak zordur. O yüzden ben orospuları gerçekten temsil ediyorum diyemem. Yalnızca belalım olmadığı için değil, okumuş olduğum için de orospuların temsilcisi olma niteliğim yok. Aıta pek büyük farkım da yok — âşıklarıma nasıl bağlandığını düşünülürse, fark kalmıyor. Ben de tıpkı orospunun belalısına bağlı olduğu gibi bağlanıyordum. Tek fark, âşıklarıma para

yedirmeyişim, bir de beni dövmelerine göz yummayışımdı. Bana daha yumuşak davranmak gerekir, yine de sonuçta hepsi aynı lanet olası durumdur.

Cinsel yönden büyük bir çıkmazdayım — işte bu yüzden fahişe olabildim. Cinsellik konusunda hep çıkmazda oldum. Bunu erkeklere değgin söylemiyorum. Çoğunluğun fahişelik hakkında söylediklerine katlanmak kolaydır — çünkü konuşanlar işin aslını bilmezler, kitaplarda okuduklarından derme çatma ne anlamışlarsa onu anlatırlar. Oysa ben gerçekten yaşayıp duymadığım bir şeyin doğru olduğunu söyleyemem. Fahişelikten nefret ediyorum — gerçekten nefret ediyorum. Nefret ettiğim için bıraktım. Sırf o işten kurtulmak için bunca yıl okulda dirsek çürüttüm. O iş hoşuma gitseydi, bugün de sürdürürdüm. O sıralarda beynim öylesine uyuşmuştu ki, hiçbir şey duymuyordum. Şimdiyse duygulandığını için nefret ediyorum. Artık kimsenin bana elini bile dokundurmasına dayanamıyorum. O noktaya getirilmeye dayanamıyorum. Bakın bunca yıl okudum, yine de birileriyle yatmak zorundayım, bunu bekliyorlar benden. Hem şimdi iki paralık bir yemek karşılığında kendileriyle yatmamı bekliyorlar. Üniversite diplomam olduğu halde. Şimdi fahişelikten nefret ediyorum, ama, fahişelik yaptığım sırada ne duyduğumu ya da ne duymadığımı belirtmeyeceğim. Sanırım o zaman da nefret ediyordum. Ne var ki bunun farkında değildim ya da itiraf edemiyordum. Şimdi öylesine nefret duyduğumu farkettikçe düzeliyorum. Ancak bu sefer de aynı şekilde erkeklerden nefret etmeye baş-

ladını. Erkeklerden kaçar oldum. Bu işten öteden beri nefret etmiş olduğumu şimdi anlıyorum. Ve bunun erkeklerle olan ilişkilerimi nasıl yıprattığını da yeni fark ediyorum. Bizler erkeklerden nefret ettiğimizi söylemeye korkarız. Bu yüzden orospu, bir pezevengi kendine dost tutar, sonra da sevebileceğim tek erkek diye ona dört elle sarılır. Ve herif ona çok kötü davranır. Erkeklerden nefret ettiğimi çoktan fark etmiştim, ama bunu uzun süre açığa vurmaktan çekindim. Başımdan geçenlerin beni ne denli yıprattığını daha yeni yeni kavrıyorum. İnsanlar seni belirli bir duruma düşürürler, sonra da o duruma düştüğün için aşağılarlar. Bunu çok iyi öğrendim ben — önce okulda hor görüldüğüm zaman kafama dank etti, sonra orospuluk ettiğim için aşağılanınca bir kez daha dersimi aldım. Diyelim ki açık sözlü davrandın, yalana dolana sapmadan, kendini para için sattığını uluorta söyledin. Bu sefer de böyle davrandığın için aşağılarlar seni.

Fahişe olduğum zaman irademin güçsüzleştiği duygusuna kapılmadım. Fahişe olmak dünyanın en kolay şeyiydi — hazırdım buna. Çünkü cinsellik hiçbir zaman büyük anlam taşımamıştı benim için. Öyle olduğu için de, bunu para kazanmak için kullanabilir, bu yoldan pekâlâ para yapardım. Çoğunlukla hiç anlamı yoktu cinselliğin, sanırını beni fahişeliğe öylesine hazırlıklı kılan da bu oldu. Ve bu duygu o yaşantının içindeyken hiç değişmedi. Hiçbir şey duymuyordum, cinsellik konusunda duygudan tamamen yoksundum. Yalnızca belirli kişilerle olduğum zaman duygulanıyordum. Bu belirli kişilerle olunca da o kor-

kunç duygusal bağımlılık başlıyordu — fahişeler hep böyledir işte, iş tuttukları zaman hiçbir şey duymazlar da, birine tutuldular mı kul köle olurlar. Belalılarından başka kimseyi gözleri görmez — ben de öyle oluyordum. Bin çeşit adamın iliğini sızdırıyordum da bana mısın demiyordum. Alıyordum. Belki de veriyordum demek daha doğru.

Fahişeliğe başlamadan çok önceleri, birtakım adamlarla yatardım. Çünkü kendimi bunu yapmak zorunda görürdüm, onlara "müsait" davrandığımı filan bahane ederdim. Beni bu duruma düşürmelerine yol açtım. Bir kez o duruma düştükten sonra da, sırtüstü yatar "Pekâlâ, bu işi başıma kendim açtım. Hadi. Umurumda değil — yap." dersin. "Hadi, gör işini." Pasif kalırsın. Pasif kalmak bile bir bakıma direnmedir. Pasif kalmak, evet, etime sahip olabilirsin — ama beni duygulandıramazsın demektir. Öfkelenmezsin de, cinsel heyecan da duymazsın. İşin ürkütücü yanı, benliğin uyuşuk haldeyken, uyarılmamışken kendini vermendir. Birisiyle gerçekten sevişecek olsan yorulursun, gücün tükenir. Oysa benim yaptığımı gibi pasif kalınca, gücünü hiç harcamaz, duygularını bastırırsın. Fahişelik yaptığım sırada hiç yorulmazdım, kendimi hiç tüketmezdim.

Fazla acı çekmemek için kendimi bir bakıma uyuştururdum. Orospuların çoğu bunu yapamaz. O yüzden de hemen her zaman bunalım içinde olurlar. Öyle bir arkadaşım vardı, sonunda uyuşturucu maddelere alıştı. Orospu olmayacaktı. Buna karşı koyuyordu. O zaman da ilaca alıştı. Babası onu sokağa

atmıştı, bu yola sürüklenmişti. Ve kız fahişelik yapmaktan nefret ediyordu. Ben onun durumunda olsaydım, yoksulluktan kurtulmanın bir başka yolunu bulurdum. Bana acı vermediği için, yapabiliyordum. Sanırım artık ben de dayanamam.

Fahişelikte zor günler geçirmedim. Her şeyden önce, belalım yoktu. Fahişeleri örgütlemekte karşılaşılacak büyük zorluk, belalıyı safdışı bırakmak olacaktır. Belalı karşınıza dikilecektir, ne de olsa onun çıkarlarının ve gelir kaynağının tehlikeye girmesi söz konusudur. Bugün o pezevenklerden ikisini gördüm. Altlarında Texas plakalı arabaları olan iki zenci. Keyiflerine diyecek yoktu doğrusu. Tentesi mavi çiçekli 1970 model ve Texas plakalı spor bir Cadillac. Doğrusu birinci sınıftı. Siz hiç çiçekli tentesi olan Cadillac gördünüz mü? Buna ancak bir pezevengin ya da olsa olsa bir rock'n'roll yıldızının gücü yeter — bunlar da genellikle ya işten çekilmiş pezevenklerdir ya da yıldız olmadan önce şu veya bu çeşit orospuluk etmişlerdir.

Aslında pezevenkler hiçbir şey yapmazlar. Sana iş bulmazlar. Başka bir işe de yaramadan bütün gün otururlar. Kumar oynarlar, içerler, bir de seni döverler. Cadillac'larda keyif çatarlar. İki dirhem bir çekirdek dolaşırlar. Adamın burnunu düşürecek kadar koku sürünürler. Belalı pezevenkler senin için hiçbir şey yapmazlar. Yalnızca senin bütün paranı har vurup harman savururlar. Sana yaptıkları tek şey budur. Hapse düşersen, kefalet yatırıp çıkarırlar seni, çünkü onlar için para demeksin. Ama kefaleti kendin de yatırıp ha-

pisten çıkarsın, paran da cebinde kalır. Belalıya muhtaç olmazsın.

Fahişelerin çoğunun belalısı vardır. Onların ne duyduğunu anlayabiliyorum. Çünkü aynı şeyi ben de yaşadım, aynı bağımlılığı ben de duydum. Benim tek farkım, belalılara para yedirmeyişim oldu. Yoksa sevgi hikâyesi — bağlanma hikâyesi aynıdır. Fahişelerin çoğu için, belalı gerçek aşkın romantik idealini simgeler. Benim durumum değişik oldu — benim gerçek aşkım meteliksiz bir öğrenciydi. Ve ona para vermek istedim — bunu gerçekten istedim. Ama almadı. Gerçi ben de öğrenciydim ve ben de onun kadar meteliğe muhtaç durumdaydım. Ne ki, kendimi onu gördüğüm romantik ışık altında görmüyordum. O bir liderdi, bir devrimciydi. Paramı almıyordu. Zorluyordum, yine de kabul etmiyordu. Ben onun acı çeken, ezilen proletaryası, Mary Magdalena'sıydım. Sonra gitti, bir başkasıyla evlendi. İyi bir kızla evlendi. Kafası işliyordu ve önemli biriydi bence: Bir ülkücü, bir başkaldırıcı. Hep benden üstündü. Onun gibi büyük birini tanıdığım için kendimi şanslı sayıyordum. Liderliğin getirdiği tehlikeleri ve akıl çekici olayları da gördüm. Bu tip çocukların çoğu kendilerini sağlama alırlar. Üniversiteyi bitirdikten birkaç yıl sonra ya bir hukuk danışmanlığı firmasına kapılanırlar ya da büyük işler çevirmeye başlarlar. Herkes bir iş çevirir. Devrimin de canına okurlar. Devrimi de ayağa düşürürler. Salt bencillikleri yüzünden.

Bu çocuktan daha kopamadım. Geçen yaz bile sevgim sürüyordu. New York'a bir daha gelirse, o-

nunla yeniden yatıp yatmayacağımı — çek git deyip diyemeyeceğimi bilmiyorum. Geçen sonbahar hayır dedim. New York'a gelmek istiyordu, hayır olmaz dedim. Hiç değilse bir fahişe olarak "Evet, ama —" diyebilirsin. "Evet, ama onbeş dolarını alırım." Fakat hanım hanımcık olmuşsan yalnızca evet diyebilirsin. Bir şeyi başardım: onunla birlikte gitmemi istedi, reddettim. Belki de bu yüzden şimdi beraber değiliz. Kendisi burada benim yanımda kalmayacaktı — bu olasılığı hiç düşünmedi.

Sanırım bir tek kez üniversiteli bir müşterim oldu. O da benim gibi öğrenciydi. Bir seferinde de bir profesöre fahişelik yaptığımdan söz ettim. Şaka yollu söyledim. Hemen garsoniyerinde bir eğlenti yapmamızı önerdi. Gönlünü hoş etmeye nasıl olsa niyetliydi de, tanıdık birini kiralamayı düşündü. Benim öğretmenim değildi — yani onun derslerine girmiyordum. Pekâlâ hayır diyebilirdi. Arada sırada hayır diyen erkekler de çıkar. Ama bu pek ender görülür, çünkü bu işi başlatan erkeklerdir. Bu adamı sırf profesör olduğu için kınayamam. Aslında bütün meslekler birbirine benzer — müşteri müşteridir. Adam beni kötü yola sürüklüyor değildi ya. Benim işimdi bu. Tutup da bana ahlâk dersi vermeye kalkışsa, asıl o zaman ondan nefret ederdim. Bana öğüt verecek olsa tepem atardı. Ben hayatımı yaşarım, ne yapıp ne yapmayacağıma ben karar veririm. Müşterilerin bana akıl vermesine dayanamam. Fahişelikten nefret ediyor olabilirdim, ama fahişelik yapıp yapmamak benim bileceğim işti. Başkalarının bana bu işi bırakmamı söylemelerinden

hoşlanmam. Akıl vermeye kalktılar mı — hele benim iyi bir kız olduğumu, bunun bana yaraşmadığını söylediler mi deliye dönerim. Bunun "yukardan bakan" bir tavır olduğuna inanırım — ahlâk açısından "tepeden bakış"tır bu. Bir de o "sağlık" safsatasından dem vuranlara sinirlenirim — yok fahişelik ruhsal yönden sağlıklı değilmiş. Fahişelik konusunda iki yanlı düşünür bu insanlar. Kendimi mahvedecek bir yığın şey yapabilirim ve hiç oralı olmazlar. Örneğin sevgilileri ya da karıları olsam da her şeye boyun eğerek veya fahişelik dışında mazoşizme saparak kendimi yıpratsam hiç seslerini çıkarmazlar. Kendi kendimi daha kötü durumlara da sokarım, yine karşı çıkmazlar. Bana, "Bu işi yapmamalısın, bu senin için kötüdür" dedikleri zaman, bu sözleri, "Bu işi yapmamalısın, kötüdür" biçiminde duyuyorum. Ve "Ben senden üstünüm, ve ne mükemmel bir insanım ki senin gibi düşmüş bir kadınla konuşuyor, seni düştüğün bataktan çıkarmaya çalışıyorum." diyorlarmış gibi geliyor.

İstediğimi yapma özgürlüğüm olduğuna inanırım. Yaşamımda bir seçim yapma özgürlüğüm olduğunu düşünürüm. Ve kötünün iyisini seçtiğime inanırım. Bunu yapmak istedim. Ve buna saygı duyulmasını isterim. Başkalarının bana acıması, beni seçme özgürlüğümden yoksun bırakıyor gibi geliyor. Ben kurtarılmak istemiyorum, ne Hıristiyanlar beni kurtarsın istiyorum, ne de ruhçözümleme uzmanları. İleri sürdükleri nedenler ne olursa olsun sonuç hep aynı; hep tepeden bakıyorlar, hep kendilerini üstün görüyorlar. İçimden bu ahlâkçılığa, bu elinden tutup kaldırma dü-

şüncesine isyan etmek geliyor. Seçme özgürlüğüm olduğu hayaline kapılmak istiyorum. Bu belki sadece hayal, ama öyle bile olsa yine de özgür olduğuma inanmaya muhtacım. Oysa fahişe oluşumun nasıl başka güçler tarafından belirlendiğini, yaşamımın nasıl önceden belirlendiğini ve kendime güvenmemekle ne budalalık ettiğimi de kabul etmek zorundaydım. Ama ne yapıp yapıp bu düşünceden kurtulmam gerekiyordu. Onun için bu işi seçtiğime inanıyordum. En korkunç şey de geriye bakmak, neler geçirdiğimi ve bunlara katlanmış olduğumu görmek.

Fahişeliği şimdi düşündüğüm zaman, kesin bir şey söyleyemiyorum. O konuda neler duyduğumu bile tam olarak kestiremiyorum. Duygularımın hepsi de olumsuz değil. Ruh doktorunun beklediği belirli yanıtlarla ortaya çıkmaktan korkuyordum. İşin aslı çok daha karmaşıktır. Bu yüzden çok şeyi inkâr ettim, hepsini anımsamak dayanılmaz ölçüde acı oluyor. Ayrıca doktorun bu konuya bakışında alışılmış kalıplara uydurma yolunda öyle büyük bir çaba vardı ki, onun beklediği kolay yanıtları vermemekte direndim. Her şeyden önce de başlangıçtaki duygularımı inkâr ettim — erkeklerden nasıl nefret etliğimi, bana el sürmelerini istemediğimi. Onlardan uzaklaşmak istediğimi,

K

FAHİŞELİK, bütün bu yıl boyunca aklımı kurcalayan bir şeydi. Geçen sonbaharda Deneysel Araştırmalar Fakültesi'ndeki öğrencilerimle bu konu üzerinde çalışmış, önce fahişeleri bir toplumsal grup olarak tanımlamış, sonra da ortak davranış biçimlerini incelemiştik. Amerikan Felsefe Birliği, ilkbahardaki toplantılarında bir konuşma yapmam için çağrıda bulununca, yasanın cinsel özgürlüğü kısıtladığı üç alan olarak fahişelik, eşcinsellik ve kürtaj konularında konuşmayı önerdim. Bu önerim üzerine Birliktekilerin keyfi kaçtı, hevesleri söndü ve bana yapılan çağrı unutuldu. O zaman Vivian bu kitap üzerinde çalışmamı istedi. Ben de fahişelik konusunda yazmayı seçtim, ve kesin kararlılıkla seçtim.

Fahişelik konusunda okuduğum her şey —toplumbilim kitaplarının istatistik bulguları, popüler hesapların gamsız ussallaştırmaları, edebiyatın romantize edilmiş görüşleri gibi kaynaklar— giderek bu ko-

nunun ele alınış tarzı bana itici geliyor. Bu konunun çevresinde yüzyıllardır büyük bir ahlâki ve toplumbilimsel karmaşa yaratıldığını, bu karmaşanın da kültürümüzdeki yoğun cinsel baskınm sonucu olduğunu yavaş yavaş anlamak zorundayız. Bu öylesine bir baskıdır ki, hem fahişeyi ve onun düştüğü durumu yaratır, hem de fahişeye artık insan gözüyle bakabilme yeteneğinden yoksun olacak ölçüde katılaşır. İnsanların bu konudan söz ederken takındıkları ahmakça tavır çileden çıkarıcıdır: Bunlar, kadını kurban eden kurumları değil, kurbanın kendisini — yani fahişeyi suçlarlar. Fahişelik gülüp geçilecek, kaçınılmaz ya da işe gelen bir şey olarak yorumlanır. Fahişelerle alay ederler, onu toplumun dışına iterler, cezalandırırlar ya da en iki yüzlü tavırla durumunu kendi isteğiyle yaratmış olduğunu, bunun "kendi suçu" olduğunu söylerler. Kadınların fahişeliğinin nedenleri, ataerkil toplumdaki cinsel rol koşullamasının psikolojik yıpratması olduğu kadar, kadının ekonomik durumuna bağlı olduğu halde, fahişenin yazgısı karşısındaki alışılmış hoşnutluk yalnızca adaletsizlik değil, aynı zamanda aptallıktır da.

Son zamanlarda, fahişelik dediğimiz insan alışverişinin savunucuları, ikili standart diye tanımlanan yıpranmış makineyi onarmak gereğini duymuşlar ve kadınların bu tür köleleştirilmesine "cinsel özgürlük" haykırışlarıyla alkış tutar olmuşlardır. Bu tutumun altında yatan amaç, "cinsel kurtuluş" vaadini göz boyayıcı, bayağı bir izine dönüştürmek ve bu izinle kadınları devlet genelevlerinde daha da istismar etmek,

bu arada da sağlıklarını güven altına alarak onları kullanan erkekleri herhangi bir tehlikeden korumaktır. Bu, kadınların fahişeliğini devletin bir lütfu olarak geliştirmeye çalışmak demektir. Bu, Birleşik Devletler'in her yanında yürürlükte olan, fahişeyi tutuklayarak, sorguya çekerek, para ve hapis cezaları vererek yürütülen sistemden, toplumun erkekler için düşünmediği bir cezalandırma yöntemini kadınlar için uygulamasından daha da kötüdür. (Erkek fahişeler de kendilerini başka erkeklere satarlar ve fahişelik konusu içinde bir çelişki değil, bir koşutluktur durumları).

Yasal ahlâk kalıplarının, (ekonomik ya da psikolojik nedenlerle) kendilerini satmak zorunda bırakılanları suçlu görmesi, buna karşılık satın alanları suçlamaması da durumla bir çeşit alay ediş gibidir. Oysa Amerika'nın sömürge döneminde uygulanan ve fahişelikle eş durumda olan, gönüllü kölelik dedikleri istismarcı çalışma sistemine bugün kesinlikle izin verilemez. Bu sistem daha zenci köleliğinin kaldırılmasından önce yasaklanmıştır. Fahişeliğin devlet kanalıyla düzenlenmesi veya bastırılması yerine, asıl adil davranış bir başka yönde gelişmeli; fahişelik ceza yasasından tamamen kaldırılmalıdır. Fahişeliğin suç sayılmaktan çıkması, kadınların fahişeliğini hiçbir şekilde çoğaltmaz veya kolaylaştırmaz. Ancak, fahişelerin sırtından geçinen iki sınıf erkeğin, belalıların ve polislerin kadınları istismarına son verir bu tutum. Kötü yola düşmüşlerin yüklü kazançları, onları koruma görünümündeki zorbalıkla ele geçirilebildiği

için, polislerle belalıların işleri aynıdır.(*) Belalı, fahişenin kazancından geçinen erkek diye tanımlanır. Fahişelik, ya zorbalığa ya tutuklanmaya razı olmayı gerektirdiği ve polisin kazançlı bir gelir kaynağı olduğu için, fahişeliğin yasadışı olmasında yöneticilerin çıkarı vardır. Bu çıkarın karşısındaki tek rakip, fahişeliği "düzenleyerek" (yani kurumlaştırarak) devlet tekeline alan eyaletlerdir. İşin tuhafı, fahişeliğin suç sayılmaması savına karşı çıkan bir başka etmenin de, din örgütü değil, güçlü otel çıkarları oluşudur. Bugün kapılarını fahişelere kapalı tutabilecek kadar zengin olan pahalı oteller, fahişeliğin serbest bırakılması halinde kamuoyu nazarında güç duruma düşmekten çekinirler. Fahişelere kapı açmanın getireceği gelir, bu endişeyi ortadan kaldıracak ölçüde kazançlı görünmemektedir.

Kültürlü kadınlar fahişeyi olsa olsa edebiyat kanalıyla, okuduklarıyla tanırlar. Edebiyatta fahişe tipi öylesine sık işlenir ki, gerçek yaşamda bu kadar kalabalık bir fahişe grubu bulmak olanaksızdır. Bu, yüksek kültürümüzü yaratan erkeklerin kadını böyle göstermekteki çabalarının sonucudur. Edebiyatçıların fahişelik konusundaki fikirlerini sinir bozucu bulmamak olası değildir. Baudelaire ve onun "kötülük"ten duyduğu zevk insanın aklına takılıyor. Altın yürekli orospunun yüceltilmesi ucuz ve kolay bir hünerdir. Şair kendisini fahişeyle özdeşleştirmekle kendine acıma duygusunu doyurur, fahişenin düzeyine

(*) Pezevenk sözü, Amerika'daki kullanılış biçimiyle bizdeki "belalı" ve "fedai" kavramlarını da içerir.—*çev.*

inmekle kendi insancıllığını kutlar, sıradan bir kadında, bir sokak yaratığının varlığında acı çeken Magdalena'nın ta kendisini bulmak gibi bir sezgisi olduğu için kıvanç duyar. Ve fahişenin durumunu allayıp pullamakla, duygusallık kisvesine sokmakla da, fahişeliğin sürüp gitmesine en az Fransız turizmi kadar sebep olur. Bu tutum kusursuzdur: Liberal görüşlü erkek, fahişeyi korumakla ahlâki ödevini yerine getirmiştir... ve onun sefaletini algıladığı için kendini kutlamakla da fahişeyi sömürmeye devam etmektedir.

Oysa ben kadınım, bu yüzden benim fahişelikle ilgilenmemin çok daha kişisel nedenleri var. Liz Schneider'le bu konudaki ilk konuşmalarımızın havasını anımsıyorum. İkimiz de bu konuda konuşmaya haklarımız olmadığı duygusunu yaşıyorduk. Biz üniversitede okumuş, kendimizi hiç para karşılığında satmamıştık. Fahişelerin çoğu gibi ekonomik prangaya vurulmadığımız, giderek tele-kızların yaşantıları hakkında bile doğru dürüst bir şey bilmediğimiz için kendimizi cahil buluyor, böyle olduğu halde bu konudan söz açmakla küstahlık ettiğimizi düşünüyorduk. Yine de tartışmayı sürdürdük. Ne ki bilgi açısından büyük boşluk içindeydik, çünkü sözkonusu kişilerden açık seçik bilgi edinilmiyordu, bilinenler sadece erkekler tarafından ya da erkeklerin hoşuna gidecek biçimde (erkekler için yayımlanan dergilerdeki parti kızlarının renkli öykülerine bakınız) uydurulmuş saçmalardı. Bu konudaki bilgilerin hemen hepsinin kaynağı erkeklerdir. Salt insanlar bu denli uzun süre yanlış bilgiler

edinmiş oldukları ve yanlış bilgiler edinmeyi sürdürdükleri için bile olsa, birilerinin çıkıp gerçeği araştırması gerektiği kanısına ve kararına vardık.

Bize bilgi verecek olanları bulmanın, onların güvenini kazanmanın, toplumun ve yasaların suçlaması sonucu alışkanlık niteliğini almış savunma duvarlarını delip geçmenin ne denli zor olacağını biliyordum, daha doğrusu bildiğimi sanıyordum. Oysa zorluklar sandığımdan da büyükmüş. İçlerinden birkaçıyla arkadaşlık etmek yoluyla tanıdığını kadınlara gittikçe bağlanarak (giderek özdeşleşerek) kendimi kaptıracağımı nasıl önceden sezememişsem, karşılaşacağım zorlukları da önceden kestirememiştim. Bu kadınlara öylesine haksızlık yapılıyor, öylesine istismar ediliyorlardı ki — öfkeden deliye dönüyordum. Ya da ürküyordum. Çünkü bütün kadınlar gibi ben de biliyorum ki, fahişe hepimize ders olması düşünülen bir varlıktır. Tamamen düzmece bir örnek de olsa, kovboy filmlerindeki uysal ve efendisinin arkasından yürüyen kızılderili kadın gibi, fahişe de bizlere ne denli şanslı olduğumuzu, efendilerimizin bize nasıl iyi davrandığını göstermek ve halimize şükretmemizi sağlamak için vardır.

Yaz olduğu halde yorgunluktan üşüyerek ve uyumamak için peşpeşe kahve içerek bütün gece J ile konuşurken, ya da akşam üzeri M'nin apartmanının, beyaz odayı yeşil bir sükunete bulayan bahçedeki ağaçların gölgelediği balkonunda otururken, fiziksel olarak bu iki kadının başından geçenleri konuşan kadınlardık. Ancak, bir anlamda anlatılanlar ruhsal yön-

den hepimizin başından geçmiş olaylardı. Çünkü herhangi bir kadının fahişelikle ilgilenişinin ardında salt bilimsel ilginin ötesinde çok daha içten nedenler vardır. Kadınların özgürlüğü açısından fahişeliğin ele alınarak çözümlemeler yapılması, ağdalı sözcükler ve üstünlük taslayan kuramsal yorumlarla konuya eğilinmesine benzemez bu. Dünyanın bu en eski mesleğini kadınların yaptıkları işlerden az kazanç getirenler kategorisine sokan Marksist ücret göstergeleri düzenlemeye de benzemez. Her kadının fahişeliğin üzerinde duruşunun —ya da paradoksal olarak— üzerinde durmaktan kaçınışının çok daha geçerli ve kişisel nedenleri vardır.

Bir kadının, fahişenin başından geçenleri algılaması için düş gücünü zorlaması gerekmez. Kafamda "dolap" adını verdiğim bir bölüm var. Büyük olasılıkla çoğumuz gibi ben de o bölümdeki düşüncelerin, ergen çağa gelişimden bu yana onbeş yirmi yıldır, yani yarı ömrüm boyunca aklımı kurcalayan kurguların varlığını hep sezmişimdir de, onlara yanaşmaktan çekinmişimdir. Zaman zaman gece kuşlarının, zencilere atfedilen o çekici değerlere sahip olup olmadıklarını düşünmüşümdür. Yoksa insanı büyüleyecek olan yer New Orleans piyasasıdır mı demişimdir? Her ne olursa olsun, bu gece Broadway'de müşteri beklemek nasıl bir şeydir acaba? Belki de bizler yalnızca kendimizi kandırıyoruz — belki de bu hepimizin paylaştığı bir deney. Ama sulandırılmış biçimde. Sanırım çoğumuz, belki de hepimiz, aslında kendimizi satıyoruz da böyle yaptığımızı bilmiyoruz. Şu halde

sorun, içimizden hangimizin bu gece Broadway'de müşteri bekleyeceği ya da beklemek zorunda kalacağıdır.

Erkeklerle buluşmalarımızı, gittiğimiz yemekleri anımsadığımız anda, kendi fahişeliğimizin su katılmış biçimi Liz'in de benim de kafamıza dank etti. Ben boyuna Bowery stüdyomdaki ilk günlerimi düşünüyordum. Birlikte oturduğum kız gitmişti ve çok yalnızdım. Üstelik parasızdım da. Annemin, sigorta olmak istemeyenlere dil dökerek yaptığı hayat sigortalarından kazandığı paradan yolladığı kırk dolarla bir ay geçinmek zorundaydım. Çatı katındaki odam buz gibi soğuktu. Hep hastalanıyordum. Süreğen bronşitim vardı. Isınmak için ufak bir sac sobadan başka bir şey yoktu. Üşümeyeyim diye köpeğimi koynuma alıp yatardım. Birkaç aydır peşimde dolanan genç bir doktor vardı. Erkekler nedense kadın sanatçıların özel bir durumları olduğuna, yani "serbest kadınlar" olduklarına inanırlar. İlginç ya da kolay bir av gözüyle bakarlar. Bu Doktor John dediğim, bana asıldıkça asıldı. Haftalarca beni yemeğe götürdü. Artık onunla yatmak zorunda olduğumu düşünmeye başladım. Ben ne veriyordum ki? Oysa o yemek masrafını veriyordu. Yemeğe ihtiyacım vardı, ama oraya harcanılan parayı pekâlâ ben kullanabilirdim. Altmış, belki de yüz dolar; oysa koca bir aylık kira sadece elli dolardı. John, heykellerimi satın almazdı. Sanatımı ilginç bulmuyor gibiydi, dahası ruhum onu hiç mi hiç ilgilendirmiyordu. O zamanlar tanısaydım J'nin "aracılığı"ndan yararlanarak fahişe olur muydum acaba?

Yoksa o günlerde alçıdan yaptığım süprüntüler, paraya boş verdirecek ölçüde amaç ve doyum mu getiriyordu bana? Her neyse, dört hafta içinde beş ya da altı kez biftek yedim, köpeği yatağa alıp ısınmak gereksinmesini duymadım ve bedavaya yattım.

Sonra gerçekten kendimi satmayı kurduğum bir başka olay geldi aklıma. Bu, liseyi bitirdiğim yıl olmuştu. Oxford'a gidecektim. Zengin akrabalar duruma el koymuşlar, okumam için gerekli parayı verecekleri söylemişlerdi. Yalnız gitmiyordum, sevdiğim — daha doğrusu aşık olduğum biriyle beraber gidecektim. Bir kadındı bu. Akrabalar buna hiç yanaşmadılar... gerçek bir facia... ailemizde bir sapık. Dört bucaktan dayılar, amcalar, teyzeler, halalar toplandılar ve benim suçumu görüşmek üzere aşiret mahkemesi kuruldu. Sonunda karar verildi: Ya arkadaşımdan vazgeçecektim, ya Oxford'dan. İkisini de yapmadım: Onlara yalan söyledim ve Oxford'a arkadaşımla beraber gittim. Ancak onun gidebilmesi için para bulmamız gerekiyordu. Bütün yaz bir fabrikada çalıştığım halde yeterli parayı biriktirememiştik. Arkadaşım üniversitenin yakınlarındaki gecekondu mahallesinde oturan bir öğrenciydi. Beraberce pansiyonda kalıyor, onun garsonluk ederek kazandığıyla karnımızı doyuruyorduk. Evi çekip çevirmeyi bir türlü öğretemediğimiz, bütün sözlerimize kulak tıkayan, bütün çabalarımıza karşı koyan bir de Dalmaçyalı vardı yanımızda. Annem oturduğumuz yeri görünce, trajik yaşlar akıttı gözlerinden. Ömrümün en mutlu yazıydı o.

Ama yazın sonuna geldiğimizde, yeterli parayı daha toplayamamıştık. O zaman aklıma parlak bir fikir geldi. Kendimi bayağı yüklü bir paraya satacaktım ve çabucak zengin olacaktık. Ben arkadaşımdan daha gençtim ve aşk adına kahramanlık etmeye can atıyordum. O kız dört yıl sonra bir başkasını bulup beni bıraktı. İşin tuhafı, eve söylediğim yalan da aynı yıl anlaşıldı ve Millet sülâlesi beni reddettiklerini bildirmek için Noel'de eve çağırdılar. O sözünü ettiğim yaz, beşyüz dolar mı, bin dolar mı kazanmayı aklıma koymuştum, şimdi bilemiyorum — fakat son derece kararlı ve hevesliydim. Müşteriyi de gözüme kestirmiştim. Zengin halamın bir arkadaşıydı bu. Cadillac acentası vardı, küpü doluydu ve anladığım kadarıyla zamparaydı. Gençlere meraklıydı. Büyük planımı ona açmak fırsatını hiç bulamadım, ama en ufak ayrıntıya değin her şeyi planladım. Aptallık ettim, aileme söyler diye korktum. Fabrika işi sıkıcıydı, yürüyen bantın başında durup hep aynı şeyi yapmak karabasan gibi çöküyordu üstüme. Geceleri korkuyla ter içinde uyanıyordum. Bütün yaz çalışmıştım ve gerekli olan 800 doların tamamlanmasına daha çok vardı. Gerekli koşulları sağlayabilmemiz için kısa sürede çok para bulmak zorundaydık. Planım ne denli beyinsizce olursa olsun, satabileceğim tek şeyin vücudum olduğunu bilecek kadar akıllıydım. Geçenlerde bir kız gördüm. Kendini sevdiği kadın uğruna gerçekten satmıştı. Kızcağız benden daha mı tutkulu bir aşıktı (müşteri olarak bir aile dostunu seçmeyecek kadar akıllı ve kararlı mıydı) — yoksa sevgilisi benimkinden daha mı ağır basan bir zorbaydı bilemiyorum.

Bana öyle geliyor ki, fahişelik kadının toplum içindeki durumunun bir örneklemesi, özüdür. Fahişelik, (cinselliğin meta karşılığında bir alışveriş olması ilkesine dayandırılan ve tarih boyunca ısrarla sürdürülen) evlilik sözleşmesindeki belirsizliğin tersine cinsel alışverişi açıkça paraya bağlamakla kadının bağımlılığını ortaya koymakta kalmaz, fahişelik edimi biz kadınların nesneleşmesini, eşya değeri almasını başlı başına belirtir. Fahişenin satmak durumunda olduğu aslında cinsellik değildir; düşüştür, aşağılanmadır. Müşteri de cinselliği değil, üstünlüğü, bir başka insana üstün olma gücünü satın almaktadır. Belirli bir süre içinde bir başka insanın iradesine egemen olmanın başdöndürücü hırsını, sözüm ona zorla yaptırılması akla en son, ayıp ve tabu sayılması ise akla ilk gelen bir edimi yönetmek ve ona egemen olmak yeteneğini satın alır müşteri. Bu, on ya da onbeş dolara satın alınabilen büyük bir güçlülük duygusudur. Pazarlık kesildi mi, bütün sömürücü emek ilişkilerinde olduğu gibi, fahişe alacağı para karşılığında verebileceğinin en azını vermeye çabalar. Ne var ki, pazarlık yapıldığı ve yapılabilirliği ortaya çıktığı anda, erkekle kadının karşılıklı durumları, yani açık seçik, göze batacak ve eskilerde kalmış bir efendilik kavramını canlandıracak biçimde erkeğin efendiliği, kadının köleliği belirlenmiş olur. Fahişelik, bir anlamda antik bir oluşum, toplum yapısı içinde bir fosildir ve bütün fosiller gibi geçmiş bir çağı belirtir. Ancak, asıl mecaz olgusal değil, toplumsal olmalı ve bize, Lévi-Strauss'un belirlediği gibi, insanlık tari-

hinin büyük bölümünde erkeklerin kadın alışverişi yaptığını, dünyanın her ülkesinde, para sisteminin var-olmadığı toplumlarda kadını bir piyasa değeri olarak gördüğünü hatırlatmalıdır. Fahişeliğin kökeninin, bereket ayinlerinden ataerkil inanca dönüşen tapınaklara uzanmasına şaşmamak gerekir.

Kadının maruz kaldığı her aşağılanma, her türlü onursuzluk, kadının sorumlu tutulduğu, onun ayıbı olarak yorumlanan cinsellikte simgeleştirilmesinden doğar. Fahişenin kendi kendini suçlaması, hor görmesi aslında bütün kadınlardan beklenilen bir tutumdur; ne ki bu baskı bütün kadınlarda aynı başarılı sonucu vermez, bütün kadınlara fahişelere yapıldığınca açık, kesin ve etkin zorlama yapılamaz. Bu aşağılanma tek kelimede özetlenebilir. Bu kelime de cinsel birleşme değil, et'tir. Kendimize öfkemiz, kendimizi hor görmemiz bu yüzdendir: Et olduğumuzu bilmektendir. Bizi bu gözle görürler — varlığımızın da, kusurumuzun da özü budur.

Bu tanımı kabullenmenin ödülü de, cezası da büyüktür. J çalıştığı sırada haftada 800 dolar aldığını söyledi. Oysa ben elimde doktoram ve on yıllık öğretmenlik deneyimimle haftada ancak 60 dolar alabilirdim. J de ben de üniversiteli olduğumuz için, bu sonuç çok hoşumuza gitti, epey eğlendik. Bu noktadan hareketle, akademik dünyanın gerektirdiği başka fahişelik çeşitlerini, bölüm başkanına dalkavukluk etme zorunluluğunu, fakülte toplantıları dediğimiz ruhsal darbeleri düşündük. Ancak, cinsel fahişeliğin J'ye nelere malolduğunu da biliyorum, bunu gözlerindeki

yıpranmışlıktan, zaman zaman gözlerinin canlı maviliğini yitirip cam gibi donuklaşmasından sezinliyorum. Fahişeliği, onun insanlığına karşı işlenmiş bir suç olarak görmek ne akla ne de dinsel görüşe yatkın değildir. J ile uzun konuşmalarımızı, itiraflarını ve inkârlarını, uzun acılı saatleri, onun duyarlı yüzünü hatırladıkça J'nin çektiği acıları düşünüyorum. Susmakla, bastırmakla geçen yıllar ona nasıl acı vermiş olmalı, sonraki yıllarda bile onun hatırlamasını engelleyen gizlilik duygusu ne derine işlemiş olmalı diye düşünüyorum. Ve fahişelik yaptığı dönemde duyduğu acı, onun kendisini uyuşturmasına, giderek uyuşukluk derecesinde pasifleşmesine yolaçmış olmalı. Artık kimseyi sevemeyecek kadar yıkkın ve buruk. Bu duruma gelmek, haftada 800 doların karşılığını çok pahalıya ödemek demektir. Ve erkekleri yükümlü tutmak için çok korkunç bir miktar demektir.

Fahişe için belki de en büyük eziklik, toplumun ortaklaşa tanımladığı dişiliğini, cinsel aşağılanmasını kabullenmekten gelen toplumsal sorumluluktur. Bu noktada Marksist çözümleme de yetersizdir, çünkü bu tür çözümlemeler utanç gibi ruhsal etmenleri hesaba katmazlar. Çünkü ekonomik etmenin ötesinde çok daha zorlu, tehlikeli bir neden vardır. Bu bir çeşit ruhsal düşkünlük, kendi kendini lekeleme düşkünlüğü olarak tanımlanabilir. Bence bütün kadınların toplum tarafından kabule koşullandırıldığı bir tutkudur bu. Bizimki gibi sağlıksız bir cinsel kültür ortamında, cinsel davranışlarımızın tarzı kanalıyla kadının bir

cisim, bir nesne-et olduğu sürekli hatırlatılır. Bu, bir bakıma et'i egonun ya da özbenin karşıtı, antitezi, özbenin ya da ruhun negatif kutbu olarak ortaya koymaktır. Kadının fahişelik yoluyla satışı, bu tavrı her olaydan daha güçlü olarak kanıtlar.

Kadının mazoşist olduğunu vurgulamak konusunda büyük eğilim vardır. Genellikle erkekler ve Freudçular kadındaki mazoşizmin doğuştan varolduğunu söylerler. Bunda bir yutturmaca, bir ussallaştırma vardır; çünkü kadınlara yapılan her türlü gaddarlık, kadınlardaki kendi kendini yıpratan tutumun organik olduğu, kadının yapısından geldiği, X kromozomundan koparılmaz bir nitelik olduğu bahanesiyle örtülmeye çalışılacaktır. Böyle safsataları duydukça ben de herkes gibi sinirleniyorum ve "mazoşizm" terimi bana kasıtlı bir yanlış anlama olarak görünüyor. Oysa ben de "mazoşist" davranışlardan kurtulamıyorum, erkeklerin aklından bile geçmeyecek binbir acı yaratıyorum kendime. Ve bunu, mazoşizm kadınlık rolünün bir parçası olduğu için yapıyorum. Bu, dişiliğe özgü bir davranış, ben de bilinçaltını etkileyecek biçimde bu davranışa uygun eğitildim. Durum böyle olmakla beraber, mazoşizm tamamen yanlış bir terim. Eğer bizler kendimiz için yıkıcı davranışlara zorlanıyorsak, bunun nedeni toplumun kadınlarda bir şeyleri yıkmak, egolarını, kendilerine saygılarını, umutlarını, iyimserliklerini, düşlerini, kendilerine güvenlerini, iradelerini yok etmek eğilimidir. Bu durumdaki bir grubun "mazoşizm"i aslında bir uzlaşma davranışı,

ezilen, baskı altında tutulan grupların varlıklarını sürdürebilmek için zorunlu yöneldikleri bir uzlaşma biçimidir. Çünkü bu gibi gruplardaki kişiler, kendilerini ezenlere karşı duydukları nefret ve öfkeyi içselleştirerek ezilmişlikleri içinde işbirliğine gitmedikleri taktirde, boyun eğmeyişleri ortaya çıkacak ve ezilenler bu yüzden cezalandırılacaklar, belki de öleceklerdir. Toplumsal bağımlılık içindeki başka grupların davranışı incelenirse, bu tutumu anlamak zor olmaz.

Fahişeler erkeklere karşı burukturlar ve onlardan nefret ettiklerini söylerler. Erkeklerle olan ilişkileri gözönünde tutulursa, onları sevmeleri nasıl beklenir? Fahişenin, belalının ölçülü sadizmine boyun eğişini, herhangi bir duygusal denge ölçüsüyle aşk olarak nitelemek zordur. Bu yüzden fahişelerin başka kadınları sevmesi, (her ne kadar, bazı fahişelerin belalıya baktıkları gibi bir kadına baktıkları, onunla toplum içinde geçerli heteroseksüel rolleri yüklendikleri görülürse de) kendilerini satın almayan ve zorbalık etmeyen kadınları sevmesi oldukça yaygın bir durumdur. Fahişeler, erkeklerin kabule yanaşmadıkları insancıl davranışı ve törelerimizin erkeğe hiç öğretmediği şefkati başka kadınlarda ararlar. Söylenildiğine göre, kadınlar tutukevinde tuhaf bir huzura kavuşmakta ve oraya yeniden dönmekten hoşnut olmaktadırlar. Bu, ne denli saçma olursa olsun, anlayış ve yakınlık duyduğum bir duygudur. Bu, bir bakıma kendi kendimizi suçlama alışkanlığımıza uygun düşüyor, olanca yoksulluğumuz içinde bir arada kilit ve güven altına girince mutlu oluyoruz anlamını taşıyor. Cezaevi gizli bir

yuva, belalıdan, polisten, bağımlılıktan uzak (yemeğini cezaevi verir ve yemek için çalmak ya da kendini satmak zorunda kalmazsın) bir sığınaktır. Ve cezaevinde kadın, öteki kadınlarla beraberdir, bir araya hapsedilinceye dek en çok kaçmaya çalıştığı grupla birliktedir — böylece bizlerin birleşme yolundaki gizli özlemlerimizi haklı gösteren ve gerçekleştiren bir durum ortaya çıkmıştır. Hapislikte yakınlaşma, hapishane içtenliğidir bu. Yaşamınızı öylesi bir bozgunculukla düzenlerler ki, başka kadınlarla bir araya gelişiniz ancak hapishanede gerçekleşir ve bu, bizlere yetiştirilme tarzımız ve durumumuzun getirdiği birbirimize düşman olma duygusuna uygun düşer. İnsan kadınların kendi kendilerini ne duruma getirdiklerini gördükçe, gördüklerinin ağırlığında ezilir. Bizimki gibi iyi öğrenilip pekiştirilmiş alışkanlıklar, ister evde ister başka yerde, nerede olursa olsun yerine getiri lirler.

Bu, ömrümün en zor yazdığım, en çok zaman ve ruhsal güç alan çalışması oldu. Yalnızca kişileri bir araya getirmek bile çok yorucu oldu. Bunu başarabilmek hemen hemen haziran ayının tamamını aldı. Günlerce telefon üstüne telefon etmek, Bizans politikası yapmak gerekti. Hemen her kadının fahişelik yapan bir tanıdığı ya da tanıdığının tanıdığı vardır. Ne var ki, kadınların karşınıza gelip içlerini açmaları zordur, bunu onlardan istemek de zordur. O yaz boyunca süren konuşmalar, başlangıçta yalnızca çarpıcı olan uzun, tuhaf bir deney oldu. Kadınlarla konuştuğum

günlerin gecesi, Fumio ile kavgaya tutuşuyorduk. Sanki ben bir öfkeye, bir saldırganlığa kapılıyordum ve Fumio da savunuya giriyordu. Bu davranışımızı ikimiz de anlayamıyorduk. Konuşmalar banda alındığı zaman bunları çok değerli buluyordum. İki hafta sonra ise bunları dinlemeye bile dayanamadığımı gördüm. Olayın yatışması, öğrendiklerimin dinlendirilmesi gerekiyordu, bunlar çok sarsmış, çok etkilemişti beni. Bu deneyin beni çok değiştirdiğini farkettim. Bantları dinlerken anlıyorum bu değişikliği. İlk bantlarda boyuna ben konuştuğum halde, sonlara doğru dinlemeyi biraz öğrendiğimi görüyorum. Sesim de değişmiş, toplantılarda duyulan heyecanlı, karşısındakilerin bağırtısını bastırmaya çalışan ses tonum, çok daha yavaşlamış.

Stüdyomda buluştuğumuz zamanlar, günde bir iki saat dinlenerek, kimi zaman hiç ara vermeden oniki saat, yirmi saat çalışıyordum. Sonra neden böyle yaptığımı ve deneyin neden yerine oturmadığını anladım. Bu sadece büyük ve belki de tehlikeli bir işe girme duygusundan değil, beni bilinçli algılamanın çok daha derinlerinden etkileyen bir duygudan ileri geliyordu. Bunun salt benim tepkimden, bir tek kadının duygularından daha büyük anlam taşıdığına inandığım için söylüyorum. Dediğim gibi başlangıçta fahişeliğe şu ya da bu düşünsel, toplumsal veya siyasal görüş yüzünden ilgi duydum. Ama zamanla temel nedenin çok daha ileri bir şey olduğu — fahişeliğin "dolabım" dediğim bastırılmış konulardan biri olduğu ortaya çıktı. Herkesin kafasında, içini açıp bakmaya kork-

tukları bu çeşit dolaplar vardır. Broadway'de durup kendimi yabancılara sunmak kavramı, o denli gözüpek veya o denli umutsuz, çaresiz olmak fikri beni her şeyden çok dehşete düşürüyordu — yine de düşürüyor. Ve Broadway'de durmuş olan, bunları yaşadıklarını söyleyebilen kadınlara, saygıdan ve anlayıştan daha ileri duygular besliyorum. Bu kadınlar, hepimizin kafasındaki en kötü düşü, kendi karabasanımızı yaşayıp gelmişler gibi.

O yaz, on yıldır oturduğum mahalle ve sokak hakkındaki görüşlerimi de değiştirdi. Artık Üçüncü Cadde'yi eskisi gibi kayıtsız bir saflıkla göremiyorum. Sıcak bir gün, benim gülünç ve külüstür spor arabam tam Üçüncü Cadde ile Onüçüncü Sokağın köşesinde bozuluverdi. Transmisyon aygıtının soğumasını beklerken, tam bir saat boyunca pezevenkleri, orospuları ve müşterileri seyrettim. Yaz başında öğrendiklerim, bu gözlemi yabancı bir filmi ikinci kez seyretmeye benzetiyordu. Bu kez filmin dublajı yapılmıştı, dili anlaşılıyordu. Pezevenkler bir arabaya dayanmışlar, sigara içerek alışverişi kolluyorlardı. Biri şişko, çirkin, öteki başı usturalı, külhani kılıklıydı. İri yarı bir zenci kadın bir salaş meyhanenin eşiğinde kırıtıp duruyordu. Çok şişman ve hantaldı. Ama yüzü çok güzeldi. Parlak renkli giysiler içinde bir zenci delikanlı kadının önünden geçti onu gördü ve tepeden bakan bir tavırla başını çevirerek kadına yağ tulumu olduğunu, et yığını olduğunu söyleyip sövdü.

Kadın, düşüncesiz ve yatıştırıcı satış dansının uyuşukluğundan sıyrıldı, alınmış, incinmişti. Delikanlının

arkasından "orospu çocuğu" diye bağırdı. Oysa sövgülerinin vurucu gücü yoktu ve delikanlı onunla alay etmeye, satacağı malı aşağılamaya, kötülemeye, hepten değersiz olduğunu söylemeye devam etti. Kadının bütün sahip olduğu şeyleri, bütün sermayesini lekeledi. Kadın öfke ve yıkkınlık içinde düştüğü onursuz durumun eziciliği yüzünden titremeye başladı. Donup kalmış, yaşamaktan utanç duyar olmuştu. Bağırışma, uyuşturucu çekip kafayı bulmuş bir beyaz hippi kızı uyandırdı, kız da oğlana sövdü. Ben de, kendimi bile şaşırtan bir davranışla, arabanın içinden delikanlıya "defol" diye, bağırdım. Böylece, bu küstahlık örneği karşısında birleşen bir kadınlar triosu oluverdik. Oysa delikanlı oralı bile olmadı. Öylesine kurumlu, öylesine güvenli bir yürüyüşü vardı ki, bu tavrı onu selüloid bir koruyucu içine almış gibiydi.

Siyah bir arabaya tünemiş iki kocaman, kara kuş gibi görünen pezevenkler kıllarını bile kıpırdatmadılar. Orospu yenik düştü. Sonra efendisi ona portakallı bir lollipop verdi. Kadın, kara derisinin ve kara giysilerinin donukluğunda büsbütün göz alan portakal şekerini yalayarak kırıtmaya devam etti. Ona şekeri veren şişman adamdı. Oysa kadını ikinci kez Philadelphia'daki Kara Panter kongresinde gördüğümde yanında kafası usturaya vurulmuş olan vardı. Kadın salt gezmek için gelmişti. Asıl şaşırtıcı olan, siyah beresi, siyah derici ceketi ve Panter rozetleriyle iki dirhem bir çekirdek pezevengi "Devrimci Halklar Kongresi"nde görmekti. Rozetler serbest satılmaktadır —dileyen alır— ne ki pezevengi bir devrimci niteliğinde görmek insana itici geliyor.

Neyse biz yine gelelim Üçüncü Cadde'deki o bunaltıcı sıcak güne. Orada dolanan ve inanılmaz derecede eroin almış olan bir beyaz fahişe, hemen hemen çevrenin hiç farkına varmadan aşağı yukarı gidip geliyordu. Kendini kirli bir kâğıt mendil gibi kullanıyor, yüzüne bakmadan gelip geçen erkeklere yanaşıyordu. Eli çantalı biri, sonra kıkır kıkır gülen iki marangoz, sonra tavrından pazarlık edip de işe yanaşmayacağı belli olan bir Porto Rikolu. Saat 14.30'du, fahişelerin önünde sonsuza uzanan bir zaman vardı.

Yine Üçüncü Cadde'den bir başka anı. Onikinci Sokak'taki Cep Tiyatrosu'nun önünden geçerken kaldırımda küçük kardeşim Mallory'yi görür gibi oldum. Mallory'nin güç koşulları yenmesini istemek bende acılı ve aşırı koruyucu bir saplantıydı. Bu hafta yine zor bir iş yapıyor, tiyatro kapısında bilet kesiyordu. Sonra bir daha baktım. Bir anda Mallory gitti, yerine 14 yaşında Porto Rikolu bir orospu geliverdi. Bugün Mallory'nin izin günü olabilirdi, ama o çocuğun olamazdı. Çocuğun köleliği ne de kolay oluyor, onun insanları bunu ne de kolay kabulleniyorlardı. Sabahın onbirbuçuğuydu. Acaba kızı yemeğe götürecek bir müşteri çıkar mıydı? Ablalık damarım kabardı.

Sonra güzel bir yaz akşamı, her şeyin yolunda olduğu, benim külüstürle dolaşmak bile hoşuma gittiği ve bir arkadaşımla buluşmanın bunalımımı azalttığı bir saatte Üçüncü Cadde ile Onüçüncü Sokağın köşesine yanaştım. O ilk seferki köşeye. Kadınların ikisi de oradaydı. İki fahişe beni uzun uzun süzerek tanıdılar. Birden kendimi görevini ihmal etmiş biri ola-

rak gördüm; bu ne göreviydi, onu da bilmiyordum. Ne var ki, çektiğim film son meteliğime kadar neyim var neyim yoksa silip götürdüğü için beş parasız olduğum halde, keyfimin bu denli yerinde olması bana suç gibi geliyordu. Yürüyüp yürümeyeceği belirsiz bu eski araba bile bana bir lüks, bir israf gibi görünüyordu. Hem benden beklenilen neydi — bir ermiş inancıyla davaya sarılmamı mı bekliyorlardı? Akderili liberallerin tuzakları ve orta sınıf suçluluğunun gözümün önüne serildiğini anlamak beni ne gibi yeni saçmalıklara sürüklüyor diyordum. Zaten petrol krallarına yaraşır bir araba tutkusuyla ömrümü zehir ettirecek ölçüde orta tabaka özlemlerim vardı. Üstelik kimsenin de beni gördüğüm eğitimin etkilerinden kurtulmaya zorladığı yoktu.

Bütün yıl boyunca sınıfsal suçluluk duygusunun eylemdeki kadınları karşıtlıklara sürükleyişine tanık oldum. Her biri kendine ödevler düştüğü inancıyla Üçüncü Dünya ve proleter kadın üzerine saçma sapan fikirler yürüterek, hepsi de orta sınıftan olan eski dostlar karşılıklı suçlamalara girişerek birlik olma umutlarını zehirliyorlardı. Birbirimize beslediğimiz düşmanlık, kendi kendimizi suçlayıp yıpratmaktan bir gömlek ileri bir davranıştır. Bu tavır, bir deyimle kökeni burjuva olup da Yeni Sol'a katıldıktan sonra kitleye dönüşen grubun alışkanlığıdır. Siyasal şiddet ya da şiddet yollarına inanmak, bu kesimin içtenliğini kanıtlaması, giderek rahat koşullarda yetiştirilmiş olmalarının kefareti niteliğindedir. Bu bozguncu çılgınlık, fahişeliği bir bayrak, bir simge, eylemin mabudu durumuna getirmekten coşku duyar.

Kaldırımdaki iki lahişe gözlerini bir türlü benden ayırmıyordu. Bu bakışın anlamı ne olursa olsun, her şeyden önce beni tanıdıklarını belirtiyordu. Beni geçen seferden tanıyorlar, başlarından geçen olayı seyrettiğimi ve az da olsa bir şeyler bildiğimi biliyorlardı. Bilmemek, kötü bir özür olabilir, ama yine de bir şeydir. Bilmemek durumundan sıyrılınca sorumluluk yüklenilir. Ve insan bu kadınların kusuru gibi suç sayılan bir şeyi öğrendi mi, bir yükümlülük, giderek suçortaklığı duygusunu paylaşır.

Tralik ışığının rengi değişti ve arabam yoluna devam etti. Ama bu arada kadınların bakışını algıladım ve not ettim. M, bu tasarıyı sürdürmenin tehlikeli olduğunu söylüyor; fahişelere yaklaşmakta başarılı olduğumuz takdirde, kadınların kurtarılmasının pezevengin ekonomik çıkarlarını tehlikeye düşüreceğini ve pezevenklerin bu tehlikeyi sezecek kadar akıllı olduklarını ileri sürüyor. M'nin dediğine göre, bütün kapitalistler gibi pezevenkler de işin ucu kendi ceplerine dokunduğu anda karşınıza dikiliverirler. Ve bütün pezevenkler kadın dövmekte uzman oldukları için de, başarılı olursak pezevenklerin saldırısına uğramamızın işten olmadığını söylüyor. Ben fiziksel konulara gelince korkağın biriyim ve günün birinde birkaç pezevenkten dayak yemek olasılığı beni dehşete düşürüyor. İşte bu nedenle (aslında başka nedenler de var, ama onlar yalnızca zenci erkek şovenizmine son vermek düşleridir) Panterlerin desteğini sağlamayı umuyor, bir erkeğin bilek gücüne karşı bir başkasınınkini çıkarabileceğimi hesaplıyor, erkeklerin birbirini saf-

dışı etmelerini ve böylelikle beyazıyla zencisiyle bütün kadınların zorba pezevenklerden kurtulup bir araya gelebilmelerini umuyorum. Ve Panterler isterlerse bunu sağlayabilirler — pezevenkliğin artık sona erdiğini, makbul olmadığını yayabilirler. Tabii eğer isterlerse.

Ben katalizör olmanın ötesinde pek az şey yapabileceğimi biliyorum. Bu tasarı üzerinde benimle birlikte çalışmış olan ve şimdi bu konuya büyük ilgi duyan pek çok kadın var. Öncelikle kuarteti oluşturan kadınlar, onların dışında da ilişki kurduğumuz, bize kişileri, cezaevlerini, yasa maddelerini öğreten kadınlar oldu. Bu konuşmaların, tartışmaların sürdürülmesi ve yaygınlaşması gereğine inanıyorum. Bu tür bir kampanyanın stratejisini ve hedeflerini —ahlâk zabıtası, belediye, yasalar— belirlemeye, bu konuda karar vermeye en yetkili kişiler bu işi bilen, işin içinde olanlar, yani fahişelerin kendileri olacaktır. Şimdi fahişeler her an için tutuklanma tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Bir işe girmek isteseler parmak izleri ve sabıkaları yüzünden lekelenmekteler. Pezevenklerin ve polisin saldırısına karşı hiçbir şekilde güven altına alınmamaktadırlar. Eylemin genç avukatlarını, hukuk öğrencilerini ve hukuk danışmanlarını, geniş kapsamlı bir yasal mücadelede kanıt olabilecek fahişelik deneyimlerine en iyi biçimde yönelteceklerdir yine fahişelerin kendileridir. Böylesi bir mücadele yalnızca fahişeleri ezen bugünkü yasaları değiştirmekle kalmayıp, aynı zamanda ezilen gruptan yıllar yılı esirgenmiş medeni hakların tümünü vermeyi sağlayacaktır.

Fahişelik, devlete güvenerek ve devletin yardımıyla her zaman gelişmiş ve servetler sağlamıştır. İnsan bu geleneğin ağırlığım gözönünde tutunca, gerçek bir toplumsal devrim yapmanın ne çetin iş olduğunu kavrayabiliyor: Bağnazlık, alışkanlık, paraya değgin çıkarlar, kaba kuvvet, giderek kayıtsızlık öylesine somut, öylesine yoğun. Erkeklerin dünyası bu şeyler üzerinde nasıl da sağlam kurulmuş. Geleceğe bakmak, düşünülen şeyin çetinliğini görmek insanın soluğunu kesiyor. *Sağlıksız kültürümüz cinselliği nasıl da karman çorman etmiş.* Yine de kişi, saygıya, sevgiye, anlayışa, şefkate dayanan bir aşkı düşünebiliyor. Öyle yaşamak ne güzel. Ve birçok insanı sevmek ve de yürekten sevmek. Bu sevginin sevincini yaşamak, sahip olunma duygusu, kıskançlık, mal gibi görülmek, ekonomik bağımlılık, ego çatışması olmaksızın sevmenin sevincini tatmak. *Yaşam nasıl çiçeklerle, müzikle, sohbetle, çeşitli sevişme biçimleriyle dolu olabilirdi...* bütün bunlar olabilirdi. Sanırını değerdi de. Ama bu biçimde yaşayabileceğimiz güne değin ne zorluklarla, ne engellerle, ne tehlikelerle karşılaşacağımızı da hatırdan çıkarmamak gerek. Bizi devrimi yaşamaya zorlayan yalnızca hedonizm değil, pragmatizmdir. Çünkü yeni yaşam biçimini uygulayıp geliştirmediğimiz sürece devrim olmayacaktır. Ve bu yaşam biçimi mutlak yeni olmalıdır; devrim daha iyi, giderek sevgi doğuran bir yaşam biçimi getirmelidir. Nefrete yer olmamalı, zaten yeterince nefret var dünyada.

Ama bütün bunlar kolay olmayacak. Bunun kolay olmayacağını bu bahar anladım. Kürtajın serbest bı-

rakılması için gösteri yaptıktan sonra Kadınlar Tutukevi'ne gittiğimizde anladım bunu. Tutukevinde Kara Panter Örgütü'nden kadınlar vardı ve o kış yapılan bütün gösteri yürüyüşlerini tutukevinde bitirmek alışkanlık haline gelmişti. Bu tuhaf bir heyecan yaratıyordu. Yürürken nereye gideceğinizi öyle iyi biliyordunuz ki, yürüdükçe heyecanlanıyor, duygulanıyordunuz. Bu, orada ne göreceğimiz duygusuydu. Yalnızca sıralanmış duran ve aksilik çıkaran polisleri değil, tutukevini de görecektik. Yaşamımızı, oraya gitmemek uğrundaki çabalara adadığımız yere gidiyorduk, yeni bir yoldan gidiyorduk.

Gösteriye kadılan kadınlar arasındaki bazı arkadaşlarıma, tutukevine gidip gitmeyeceklerini sorduğumu hatırlıyorum. Kimi evet dedi, kimi bu sefer gelmem gelecek sefere dedi, kimi yakında nasılsa oraya girecceğim diye, şaka etti. Anna bunun uzun süre şaka olarak kalmayacağını da biliyorlardı. Robin, Ti-Grace ve daha birkaç kişi içeri girip çıkmışlardı. Grove Press'e karşı girişilen bir oturma grevinde tutuklanmışlardı. İnsan bir bakıma tutukevine girmeyi bekliyor. Bu, günün birinde orada toplanacağız duygusunu sezmek. Çoğu zaman bu düşüncelerin bir çeşit paranoya olduğunu ve benim gibi kapalı yerde kalma korkusu duyanlar için böyle yerlerin ürkütücü olacağını kuruyorum. Oysa o Mart günü, yürüyüşten, kalabalıktan, marşlardan sonra bir gün orada toplanacağımız duygusu tuhaf bir biçimde akla yakın geliyordu.

Tutukevine vardık. Duvarların üstünü görebilelim diye sokağın karşı tarafında durduk. Tutukevindeki

fahişeler, esrarcılar, yankesiciler duvarın öteki tarafındaydı. Polisler de onlarla bizim aramızda. Birbirlerinden bir sıra erkek ve bir sıra duvarla ayrılan iki grup kadın. Biz bağırıyorduk tabii. Sokağın karşı yanından da onlar bağırıyordu. İşin en şaşırtıcı yanı da siyasal sloganlar söylemeleriydi. Aklım başımdan gitti. Biz "Kardeşlerimize özgürlük verin" diye bağırıyorduk. Onlar da yankı gibi tekrarlıyorlardı söylediklerimizi. Sonra onlar sesleniyor, bu sefer biz tekrarlıyorduk. Bizimle konuşuyorlardı, sonunda karşılıklı söyleşmeye başlamıştık. Ve aramızda, iki grubun arasında erkekler, yani polisler sıralanıyordu.

Başımızı kaldırınca, bütün kadınların pencerelerde olduğunu gördük. Ben bir ara kapalı bir yerde çalıştım. Onsekiz yaşında olduğum yaz bir sinir hastalıkları hastanesinde iş bulmuştum. Ben de elimde anahtar destesiyle dolaştım. Bu yüzden, şimdi olduğu gibi herkesin pencerelere üşüştüğü anda her şeyin kontrolden çıktığını bilirim. Onları yapının içinde tutuyorlardı, ama ipin ucunu kaçırdıkları belliydi. Kadınların hepsi pencerelerdeydi, kendilerini görüyorduk, seslerini duyuyorduk. Bu, Altıncı Cadde'den geçen bakkal çırağının uzaktan duyabileceği bir ses, tutuklunun çevresindekileri güldürmek için söylediği bir sözün kulağa çarpışı değildi. Tutukevindeki bütün kadınlar pencerelere doluşmuşlar, bağırıyorlardı.

Tutukevine baktım. Öyle kocaman, öyle sağlam, öyle taş gibiydi ki. Baktıkça devrimin ne zor olduğunu anlıyordum. Çünkü biz kendimizi tüketene değin "Kardeşlerimize özgürlük verin" diye bağırsak da, aranız-

daki taş duvar, demir kapı ve bütün o polisler dimdik duracaklardı. Onlar yıpranmıyordu. O zaman neye karşı ayaklandığınızı anlıyordunuz.

Bütün bunları seyrederken, tuhaf bir düşünceye kapıldım. Fahişeler bizim siyasi suçlularımızdır — etleri yüzünden hapse düşmüşlerdir diye düşündüm. Bu yüzden, et oldukları için, kadın olarak hepimizin işlediği bir suç için içerdeler dedim. İşte *cinsel politika* buydu, *cinsel politikanın özüydü* bu.

M

ARTIK sokaktan elimi eteğimi çektim. Bir polis yanıma gelir de, elini yakamdan sokup bir şey var mı diye araştırmaya kalkarsa, inanın ya avukata haber veririm, ya da başka bir yere başvururum. Oysa eskiden durum başkaydı. O zamanlar uyuşturucu kullanıyordum ve çoğunlukla sutyenimin içinde eroin taşırdım. Ve o bok üzerinde oldu mu, sesini çıkaramazsın. Dalaşacak olsan, eroinden tutturamasalar bile orospuluktan tıkarlar içeri. Her an diken üstünde olman gerek. Oysa şimdi polise "Çek o pis elini" diyebilirim. Artık kendimi topladım.

Orospuluk da bir iştir diyebilirsin. Ya da bir amaca ulaşmak için araçtır. Ama öyle kestirip atmak kolay değil. Şunu bilmek gerekir ki, orospuluk eden kadınlardan çoğunun bir tutkusu vardır. Bir düşkünlüğü olmadığı halde kendini sokağa vurup da satan kadın yoktur. Hiçbiri bu işin heveslisi değildir. Hiçbiri de o kadar akılsız değildir. İlle bir şey vardır. Eğer eroine düşmemişsen, mutlaka başka bir şey vardır. Ben işe

çıktığım her sefer hem önce hem sonra eroin çekerdim. Kadının ödemek zorunda olduğu bir bedel vardır.

Uyuşturucu madde rehabilitasyonunda başlıca sorunlardan biri kadınlara gurur aşılamak, onları ayağa kaldırmaktır. Orospuluk yapmış olma duygusunu yenmek zorundayız. Bu duygu kadınların silip atamadıkları ve kendilerini aşağılamalarına yolaçan bir duygudur. Yaşamlarının bir bölümünde kendilerini sattıkları düşüncesinden bir türlü kurtulamazlar. Bunu unutmaları çok zor olur.

Fahişelik, uyuşturucu madde alışkanlığıyla beraber yürür. Çünkü bu alışkanlığı sürdürmenin tek yolu böyle para kazanmaktır. Hiçbir şey para etmezse, etin her zaman para eder. Kimsenin fahişelik yapamayacak ölçüde hasta, çirkin, yıpranmış, kılıksız ve beş para etmez olabileceğini sanmam. Mutlaka satın alacak biri çıkar. Oysa kılıksız ve perişan görünüşlü olsan bir dükkâna girip de hırsızlık edemezsin. Seni dışarı sepetlerler. Üstelik orospuluk yapmak eroin parasını bulmanın en kestirme yoludur.

Sekiz dokuz yıl önce ben eroin kullandığım sıralar, eroin beş dolardı. Şimdi pahalılaştı. Üstelik çektikçe çekiyorsun. Ne kadar paran varsa o kadar eroin çekersin. Sınırı yoktur bunun. Ben günde 100 dolarlık alırdım. 15 doların olursa o kadarlık çekersin, 50 doların oldu mu 50 dolarlık alırsın, 100 dolar bulursan 100 doları da eroine yatırırsın. Eline geçen bütün parayı eroine verirsin. Böyle bir tuzaktır bu.

Eğer bir adamla beraber oturmuyorsan, o zaman yiyecek ve yatacak yer için birkaç kuruş ayırırsın. Bu

çevrelerde oldun mu, eroin alacak parayı denkleştirdiğin zaman, kıvrılıp yatacak bir dam altı bulursun. Eroin çekenlerin çoğu pansiyon odalarında kalırlar. Çoğu zaman da oda kirasını verecek kadar para bulursun. Sandviç yersin, şekerleme yersin, kurabiye alırsın — yani çocukların yiyeceği şeylerle beslenirsin. Çöküntü yiyecekleridir bunlar, eroine alışmak da bir çöküntüdür. Sonunda ilaç, damardan aldığın besin yerine geçmeye başlar.

Fahişeliğin insanı uyuşturuculara alıştırdığını da söyleyebilirsin. Hangisi önce gelir, hangisi hangisine yolaçar? Bir kısırdöngüdür bu. Fahişeliğin getirdiği acıyı yok etmek için eroine muhtaçsın, eroin diye kıvranmanın acısını yok etmek için de fahişelik yapmak zorundasın. Bu böyle sürer gider. Ancak genellikle uyuşturucu madde alışkanlığı daha önce gelir. Çoğu ilaca alışır, yeraltı dünyasına girer ve doğal olarak fahişelikle, fahişelerle, pezevenklerle bağıntı kurar. Ben önce ilaca alıştım. Bir kez ilaca düştün mü, ondan sonra belirli çevrelerde dolanır, belirli insanlarla ilişki kurarsın.

Ben yirmi yaşıma gelinceye değin rahibeler arasında, manastır okulunda büyüdüm. Ve ömrümde eroini ilk gördüğüm seferde kullandım. Bunu başkaldırmak olsun diye yapmadım. O sıralarda ailem darmadağın olmuştu. Babamla yirmi yıl içindeki beşinci karısı ayrılmışlardı. Bir evimiz, arabamız, her şeyimiz vardı. Hepsi gitti.

Babamı beni oldukça şımartmıştı. Böyle olunca kendimi baştan atılmış gibi gördüm. Düşkırıklığına

uğramıştım. Yuvarlanıp gittiğim duygusuna kapıldım. Babam ayyaştı, pek de dengeli değildi. Üvey annem artık ona dayanamıyordu. Onun için ayrıldılar. Ömrümde ilk kez kendimi toplum dışına itilmiş biri olarak görüyordum. Üvey annem babamdan ayrılıp giderken beni yanına almadı. Babamın karıları, babamla birbirimize düşkünlüğümüzü çekemezlerdi. Dediğim gibi kendimi sokağa atılmış olarak görüyordum. Bu ayrılık beni çok yıpratmıştı. Artık kendi başımın çaresine bakmayı öğrenmek zorundaydım. Beni yıkan da bu oldu. Sokakta ne yapacağımı kimse öğretmemişti bana. Manastırda büyümüştüm. Bobby Dylan'ın "Yuvarlanan Bir Taş Gibi" diye bir şarkısı vardır, biliyor musun? İşte benim durumum o şarkıya benziyordu.

Kendi başına kalmak nasılmış
Gideceği yeri bilmeden
Yuvarlanan bir taş gibi
Sokakta ne yapılacağını
kimse öğretmedi sana
Artık kendi kendine alışacaksın.

Evet, sokakta ne yapılacağını kimse öğretmedi bana. Kendi başıma ne yapabilirsem onu yaptım. Yolumu da buldum. Katolik kilisesinde öğretilen o safsatalara hiç inanmıyorum — yok iyilik yaparsan iyilik bulurmuşsun, yok komşunu sevmeliymişsin, yok kardeşlerini kollamalıymışsın, işte öyle bir yığın saçmalık. Oysa herkesin gözüne bakarsın. Seninle dalga

geçerler, sonra da yatarlar. Ben lekeli bir kadındım. Yani ilaç kullanmaya başladığım zaman. İlacın kaça olduğunu bilmezdim. Kendi kendime iğne yapmayı bile bilmezdim.

Hırsızlık da yapıyordum. Hırsızlığa kıyasla orospulukta çok beceriksizdim. Gerçekten beceriksizdim. Hiç bana göre iş değildi. Oysa hırsızlığı beceriyordum. Günde 200 dolar yaptığım oluyordu, sonra elimdekini avucumdakini herifin birine yediriyordum. Bana emir verirdi, git bir takım Petricelli al derdi — Petricelli ünlü bir hazır elbise markasıdır. Erkek giysileri satan mağazalardan çalardım. Ama hırsızlığa çıktın mı ona göre giyineceksin. Öyle kolay iş değildir. Bol bir şey giymen gerek. Üstüne sıkıca oturmuş elbise olmaz. Çünkü çaldığını koltuğunun altına, bacağının arasına sokarsın. Çaldığın giysiyi iyice dürüp bükeceksin ki, ufacık olacak ve bir yerine rahatça sıkıştırabileceksin. Bana emir verirlerdi. İstedikleri şeyi söylerlerdi, ben de gider çalardım.

Hırsızlık yapmaktan korkmuyordum. Başlangıçta biraz ürktüm. Bir kız arkadaşımla, sırf eğlence olsun diye hırsızlığa giderdik. Heyecanlanırdım. Vizon etoller filan çalardık. Enselendim. Hem de birkaç kez enselendim. Ama insan yakalandım diye çalmaktan vazgeçmiyor. Çünkü para bulmak zorundasın. Onun için yer değiştirir, başka yerlerde hırsızlık yaparsın.

Büyük mağazalara rahatça girip çıkabilmek için iyi giyinirdim. Bu çok önemlidir. Bir de araban olacak. Hırsızlığa çıktın mı araban olması şart. İyi giyineceksin, altında araban olacak. Burjuvalara benzeyeceksin.

Bunları yapman şart, çünkü bir mağazaya girdin mi, ne kadar iyi giyimli olursan ol, önünde sonunda yine zencisin. Ben çoğunlukla yanıma bir beyaz kız alırdım, o zaman ortalık yatışırdı. O zaman paçayı kurtarırsın.

Mağazadakiler yanına yanaşıp da, "Sormak ayıp olmasın ama bayan, bir şeyler mi yürütüyorsunuz?" diye sormazlar. "Size bir yardımım dokunabilir mi, ne emretmiştiniz?" derler. Ve peşinden ayrılmazlar. Bu insanı ürkütür, heyecanlandırır. Ancak en önemli şey paniğe kapılmamaktır. Paniğe kapılmamak gereğini hiç aklından çıkarmayacaksın, çünkü paniğe kapıldığın an bittin demektir. Son derece serinkanlı olacaksın, kendini savunacaksın. Tabii her şeyi inkâr edersin, hırsızlık yapmadığını söylersin. Malı üstünde yakalamadıkları sürece, inkâr edersin. Mağazanın içindeyken malı üstünde yakalasalar bile, yine sıyrılabilirsin. Ama seni dışarı bırakırlar, kapıdan çıktığın anda yakana yapışırlar. İşte o zaman işin bitik demektir. Yine de neden söz ettiklerini anlamazlıktan gelebilirsin. "Kim, ben mi?" diye sorarsın. Bir de sürekli işine bakan, iyi para verdiğin avukatın olur, ona haber verirsin, öylelikle para cezasıyla paçayı kurtarırsın.

Avukatın olması, kılığının kıyafetinin düzgünlüğü işleri kolaylaştırır. Hapisten daha çabuk çıkmana da yarar, daha çok para kazanmana da. Ama benim işim her zaman iyi gitmedi. Örneğin geçen yıl ilaca bir düştüm, batağa saplandım. İdare edemezsin. Eroin çok para yiyor, dükkân dükkân dolaşmaya, giyinip

kuşanmaya, işi yürütmeye de zamanın yetmiyor. Bir çözüm bulmak zorunda kalıyorsun. Ama bir kez bu işe girdin, üstelik iyi de iş çevirdin mi tuzağa düşüyorsun. Ben, Minton filan gibi gösterişli yerlere giderdim. 118. Sokak'la Yedinci Cadde'nin kesiştiği yerde bir bardır orası. Charlie Parker, Miles Davis gibileri oraya giderler. Birinci sınıf yosmalar oradadır, büyük para döner. Bin dolar atan adamlar vardır orada — pezevenkler ya da başkaları. Oraya çok girip çıktım, gençtim de. Benden hoşlanırlardı, bana çok para harcarlardı. Hem de pezevenkler. Pezevenklerin bir kadına para yedireceklerini aklına getirir misin? Yedirirler ya. Bana bir dolu kokain verirlerdi. Ama bir kez eroine başladın mı, artık hiçbir şey koklatmazlar. İşin asıl beter yanı, hırsızlığın bir iş olduğunu, bunun hep sürüp gideceğini sanmam oldu. Hep büyük işler çevireceğimi sanıyordum. Ama nerde. Eroin oldu mu olmuyor. Eroin uyarıcı ilaçlara benzemez. Uyarıcılar insanın kafasını daha hızlı çalıştırıyorlar sanıyorum. Eroin öyle bir etki yapmaz. Tam tersi, uyuşukluk verir — çöker kalırsın. Onun için eroinin dozunu fazla kaçıranların kalbi durur. Eroin aldın mı, nabzın yavaşlar — tık, tık, tık diye belli belirsiz atar.

Korkunç bir alışkanlıktır bu. Zengin olsan, eroine yetiştirecek paran olsa, sokakta çalışmak zorunda olmasan neyse... Eroin kullandığın için tutuklamazlar seni, eroini alabilmek için yaptığın işler yakayı ele verdirir. Eroinin bünyene de zararı olmaz. Eroin kullanınca hiçbir fiziksel aksaklık olmaz. Eroin içmenin tek zararı, dişçiye gitmezsin, doktora gitmezsin, o

olur. Ama zenginsen, hem doktora gidip kendine bakabiliyor, hem de eroine para yetiştirebiliyorsan değme keyfine.

Eroin kullananlar müthiş keyiflenirler. Üstelik büyük işler de yapılabilir. Örneğin müzisyenler daha iyi çalışırlar. Charlie Parker eroin çektiği zaman daha iyi çalardı. Eroin çektiğin zaman yazı da yazabilirsin. O halde sahneye çıkan oyuncular bilirim, ama bu durumları uzun sürmez. Tabii paran varsa, sana bakacak biri varsa, o zaman mesele yok. Eroin sigara fiyatına olaydı ve yasak olmayaydı, hiç mesele kalmazdı.

Beş yıl önce ilaçlar sokaktan çekiliverince bir panik başladı. Ben işin ayrıntılarını bilmiyorum, yalnızca oradan buradan duydum. Genovese ile Robert Kennedy'nin arasında bir şey geçmiş. Bobby onu kıstırmaya çalışıyormuş. Genovese, "Malı sokaktan çekeyim de sen görürsün. Bak bakalım önleyebilecek misin." demiş. Böyle bir panik olunca, kimlerin ilaç kullandığı ortaya çıkıyor. Çünkü herkes eroin bulabilmek için yollara düşüyor — özel şoförlü Cadillac'lar mı istersin, Mercedes Benz'ler mi, ne arasan var. Eroin kullandıklarını aklından geçirmeyeceğin kişiler köpek gibi sokaklara dökülüyorlar. Sözün kısası, bütün iş bir doz eroin bulmak ve buna kimin para yetiştirebileceği sorununa bağlı. Paran varsa eroin elinde hazır demektir, alabilmek için hırsızlık etmene ya da kaldırım sürtmene gerek kalmaz. Ama paran yoksa yakayı ele verirsin. Seni içeri atarlar. Ve seni dışarı çıkaracak birini bulmaya paran yoktur. İşte o zaman fişlenirsin.

Peki ama bu işin bu kadar şamatasını yapmasalar olmaz mı diyeceksin. Sana bir şey diyeyim mi? Eroin işinde çok para vardır, onun için eroin yasağını hiçbir zaman kaldırmazlar. Ve işin içinde bu kadar çok para döndü mü, çekiver kuyruğunu.

Bahse girerim ki, fahişeliği de yasaklamasalar, çok kişinin işi bozulur, Nevada'da fahişelik yasak değil ve orada daha çok cinayet işleniyor, daha çok... Yo, bana kalırsa fahişeliği serbest bırakmak doğru olmaz. Devletin izniyle açılan genelevler benim aklıma yatmıyor. Reno'da yasal genelevler var. Hamburg'da da var. Herkese karne veriliyor. Başka bir işe girmeyi aklının ucundan bile geçiremezsin. Poliste kaydın olur, üstelik devlet fahişelikten büyük para yapar. Anlıyor musun? Sonra bir şey daha var, hapsedilmiş gibi olursun. Çünkü seni fişlerler, eline kart tutuştururlar ve başka bir iş yapamazsın. Hamburg'da akşamın sekizinden sonra kentin iyi mahallerinde dolaşamazsın, hücreye tıkılırsın. Ortadoğudaki genelevler tam anlamıyla hapishanedir ve orospular günde yirmi ya da otuz marka keserler.

Benim ilk deneyimim bir genelevde oldu. Neresinden bakarsan bak, genelev hapishaneden farksızdır. Korkunç bir şeydi, ömrüm oldukça unutamam. Beni oraya fahişelik yapan, bana da fahişeliği öğretmeye çalışan yaşlı bir kadın götürdü. Onüç yaşından beri fahişelik yapıyordu, adı Djuna Mae'ydi. Bana fahişe olmayı öğretecekti. Beni odasına götürdü, ne yapacağımı, nasıl davranacağımı gösterdi. Sonra da New

Jersey'in Trenton kentindeki geneleve götürdü. Burası akla hayale sığmaz bir yerdi. Her gün polisler, dedektifler gelir, haraçlarını alıp giderlerdi. Evi işleten kadınla konuşurlar, paralarını alırlardı. Buraya yalnızca beyaz erkekler gelirdi. Trenton'un göbeğindeydi ev.

Birkaçı dışında kızların çoğu zenciydi. Hepsi zenci değildi ama. Birkaçı değişikti. Hani çeşit olsun diye. Genelevde çeşit olması çok önemlidir. Bütün kızlar oturup beklerler. Bir adam gelir, teker teker herkese bakar, birini seçer, birlikte odaya giderler. Genelevde paranın yüzünü görmezsin. Parayı mama alır, oradan ayrılacağın zaman senin payına düşeni verir. Ben üç gün kaldıktan sonra, bu işin bana göre olmadığına karar verdim. Hoşuma gitmedi, gitmek istedim. Mama paramı vermedi. Kumar oynamış, kaybetmişti. Sonradan öğrendiğime göre, bir belalım olsa kadın parayı vermemezlik edemezmiş. Belalı kadını tehdit eder, zorla alırmış. Kadının hesabını görecek bir erkeğim yoktu benim.

Böylece paramı alamadan çıktım. Ama paraya sıkışık değildim, ne de olsa bankada sermaye vardı, anlarsın ya. Bankada param olduğu için geneleve gitmek zorunda değildim, ama değişiklik olsun diye gitmiştim. Orası benim için çok değişik bir yerdi. Sokakta değildim. Öğreniyor, yeni deneyimler ediniyordum. İşi romantize ediyordum.

Djuna Mae ile eşcinsel Bernard beni çok etkilemişlerdi. Her sabah onlara uğruyordum. Oturdukları ev, benim evimle gittiğim kilisenin arasındaydı. Djuna

Mae'lere gidiyordum, bana yiyecek veriyorlar, sonra kazandıkları paradan, yaptıkları işlerden söz ediyorlardı. Halleri vakitleri yerindeydi, bu da beni müthiş etkiliyordu. Djuna Mae, geneleve gitmenin çok çekici bir şey olduğunu anlatıyordu. İstediğimce para yapabilirdim ve paranın en iyi kaynağı da orasıydı. Kendimi Djuna Mae'ye beğendirmeye çalışıyordum. Ona nasıl yürekli, nasıl akıllı olduğumu kanıtlamak istiyordum. Djuna Mae'yi çok seviyordum. Ömründe ilk eroini benim elimden aldı. Yaşlı bir kadındı. Hiç eroin kullanmamıştı. Yıllardır sokaktaydı. Eroine alıştı. Bunu bir öç almak olarak düşünmedim. Yalnızca onun beni alıştırdığı gibi ben de onu alıştırıyordum.

Sokağa düşenlerin çoğu cesaret göstermek, bir şeyleri kanıtlamak için atılırlar bu işe. Ben nasıl saf, nasıl toy olduğumu düşünüyorum da. Manastırdan çıktım, sokağa düştüm. Ama manastırla sokak arasında o kadar büyük fark yoktur, çünkü kötülük bana her zaman çekici gelirdi. Djuna Mae de çok oturaklı kadındı. Ama o genelev berbat bir yerdi, korkunçtu. O lanet olası genelevi yakmaya karar verdim. Hapse girmeyi de göze aldım. Gerçekten de yaktım. Bu bir ilke sorunuydu. Paramı istiyordum. Ne zaman paramı istemeye gitsem, mama orada olmuyordu. "O orospu içerde ve şimdi dışarı çıkacak!" diye düşünüyordum. Yangını zevkle seyrettim. Büyük olaydı. Her yandan alevler fışkırıyordu. Niyetim kadını öldürmek değildi, yalnızca dışarı çıkışını görmek istiyordum. Yangını benim çıkardığımı anladılar. Arthur biliyordu. Bir

avukatım vardı. Savcı Katolikti. Yaktığım yer bir "günah yuvası"ydı. Beş yıldan yirmi yıla ceza isteniyordu. Ama ucuz atlattım.

Dışardan bakılınca doğru dürüst bir yere benziyordu. Bir arkadaşımın dediğine göre New York'taki havalandırma aygıtlı apartmanların yarısı kerhaneymiş. Çok para kazanabilirdim. Sekizyüz dolar, ya da onun yarısı — tabii mama paramı verseydi.

Orospuluk yapacaksan korunmaya muhtaçsın, bir erkek seni öteki erkeklere karşı koruyacak. Erkeklerin hepsi bu koruma işindedir. Bizim kadınlardan korunmaya ihtiyacımız yok, erkekler bizleri dövmese kocaya ne gerek var, hiç değilse yarımız koca almazdık. Biliyor musun, fahişelerin çoğu belalılarıyla yatmazlar. Aynı pezevenkle çalışan ortakların çoğunun onunla hiç yatmadıkları olur. Genellikle içlerinden biri yatar. Adamın bir gözdesi vardır. O kadınlar arasında gözdesi yoksa, kentin öte yanında bir sevgilisi vardır. Bir yerlerde, para yedirdiği bir kadın vardır mutlaka. Ama seni boş bırakmayacak bir sevici ya da başka biri olması gerekir.

Belalılar, Cadillac'larını kullanabilmek için kendilerine iyi bakmak zorundadırlar. Bizleri aldatırlar. Kadınlardan nefret ederler. Çalıştırdıkları kadınları çok küçük görürler. Kim kölesine saygı duyar ki? Hem bana öyle geliyor ki, çoğunun cinsel gücü yoktur. Pezevenkliğin en önemli yanı budur — yatmayacaksın. Kesinlikle yatmayacaksın. Yalnızca para kazanacaksın. Kadınlarla ilişki kurmazsın, yalnızca on-

ların sırtından para yaparsın. Kadınlar işçi gibidirler. Pezevenk çalıştırdığı kadınların hepsiyle yatıp, doyurmaya kalksa ne hale düşerdi, düşünebiliyor musun?

Diyelim ki kadının biri geldi ve biraz sevilmeye muhtaç olduğunu — sevişmek istediğini söyledi. Bu iş birkaç saat sürer. Diyelim ki adam bu işi gecede beş sefer yapmak zorunda kaldı. Sabaha ölüsü çıkar herifin. Hem Cadillac'ını sürmek zorundadır. Bu da ağır işçilik sayılır. Öteki pezevenklere çalım satması gerekir, bu da enerji ister. Meyhaneleri dolaşmak zorundadır. Pezevenkler öteki erkeklere benzer, onlar gibi davranırlar. Bir araya geldiler mi, birbirlerinden farksızdırlar. Bütün erkekler birbirine benzer. Pazularını şişirirler, tavladıkları kızları anlatırlar, orospularından söz ederler. Çeşitli yerlere göre kullanılan dil değişebilir, seçilen sözcükler ayrılabilir, ama Small'un meyhanesinde de olsalar, Playboy Kulüp'te de olsalar, bir araya gelince temelde hep aynı şeyleri yaparlar.

Pezevenkler çok kazanır, çok harcarlar. Çok para harcarlar. Diyeceğim o ki, günde bin dolar, ikibin dolar harcamak pezevenk için işten değildir. Eğlenirler. Pezevenklerin ömrü eğlence içinde geçer. Öteki pezevenklerle birlikte eğlenirler. Asıl pezevenklerle. Parayı kazananlarla değil, onlar yalnızca işçidir. Pezevenkler birlikte golf oynamaya giderler. Birlikte safa sürerler. Çoğu yakışıklıdır, zekidir. Öyle olmak zorundadırlar. İnsan hem budala olup, hem pezevenklik yapamaz. Para çekmesini beceremez. İyi pezevenk olan, iyi de banker olur. Borsa dalaverelerine girer.

Pezevenklerin iyisi de Güney'den çıkar. İşin tuhafı, en iyi hırsızlar da onlardan çıkar. Sanırım bunun nedeni kimsenin onlardan kuşkulanmayışıdır, herkes Güneylileri aptal sanır. Öyle görünmesini iyi bilirler. O numarayla zencileri bile kandırırlar, saf taşralı numarası yaparlar. Ama belalı-orospu ilişkisi bambaşka bir şeydir. Benim hiç belalım olmadı. Bu pek de doğru sayılmaz. Evet, benim de oldu. Ben belalını demiyorum, çünkü o benim erkeğimdi. Bildiğim kadarıyla benden başka kadını yoktu. Onu belalım yapmadan, pezevenk olarak kullanmadan erkeğim diye seçtim. Sonra da onu çocuğum gibi sevdim, öyle baktım.

Bu iş baştan aşağı oyundur. Sanırım pezevenkler bir kızı ağlarına düşürmek istedikleri zaman başlangıçta sevdalı rolü yaparlar, kıza para yedirirler, gezdirip tozdururlar. Kızı bir kez elde ettikten sonra olmayacak sözler verirler, kızı umutlandırıp dururlar. Iceberg Slim adında bir pezevengin kendi ağzından yaşamöyküsünü anlatan bir kitap vardır. Her şeyi olduğu gibi anlatır. Fahişeler belalılarına hayranlık duyarlar. Gerekirse onlar uğruna adam öldürürler. Sonra da belalılarını öldürürler. Gerçekten de kimi zaman belalıları öldürdükleri olur. İnsanın çevresinde köleler olunca korku da kol gezer. Bana ne yapacaklar diye korkarsın.

Belalılar çok aşağılık şeyler yaparlar. Böyle yapmak zorundadırlar herhalde. Çetin bir yaşantıdır onlarınki. O yaşantıya girince, başka türlü nasıl belalı olabilirsin ki? Ve bunu nasıl sürdürebilirsin? Gücünü, zorbalığını her gün yeniden gösterip kabul ettirmek

zorundasın, tamamı mı? Herkesin gözü üzerindedir. Onlar ne yaparlar? Ne numaralar çevirirler? Zorbalığı nereye vardırabilirler? Bir gün, meyhaneye bir kız geldi, belalısına 100 dolar uzattı. Herif parayı aldı, kızın gözünün önünde yaktı, sonra bir yumrukta kızı yere devirip tekmelemeye başladı. Bir yandan da, "Ben sana 200 dolar dedim, orospu, 200 dolar isterim, 100 değil" diyordu. Kızın yeniden işe çıkması ve bir 100 dolar daha yerine, bu kez 200 dolar birden kazanması gerekiyordu. Kadına aşırı eroin verip öldürdükten sonra ölüsüyle yatan pezevenkler bilirim. Sapıktır bunlar. Çoğu zaman akılları başlarında değildir — ya kokain çekmişlerdir, ya başka bir şey. Onlar kendilerine özgü bir dünyada yaşarlar.

Benim gibi manastırda yetiştikten sonra fahişeliğe başlamak zordu — her zaman suçluluk duyardım. Hep suçluluk duygusu taşırdım. Ama bir kez başladıktan sonra sanki hep işin içindeymişim gibi oldu. Birinci seferden sonra o duygu kalmadı. Nasıl olsa yüzüm yırtılmıştı artık, umursamıyordum. Herkes biliyordu. Hele o kerhaneyi yaktığım zaman bütün Trenton gazetelerine geçtim. Korkmuştum ve suçluluk duyuyordum. Ama o duyguları da atlatmayı becerdim. Artık hiçbir şey umurumda değildi. Tutuklandım. Daha önce hiç tutuklanmamıştım. Filmlerdeki hikâyelere benziyordu. Kız arkadaşımla ben yangını çıkardık, sonra itfaiyeye haber verdik. Sonra bir arabanın arkasında, yanımızda polislerle kentten çıkışımız. On-sekiz yaşındaydım. Arkadaşım şimdi nerelerdedir, hiç bilmiyorum.

Perth Amboy'luydu. Şimdi Asbury Park'a gittiğim zaman, sokak sürttüğüm günlerden tanıdıklarıma rastlıyorum. Arada sırada da burada, New York'ta sokakta olduğum zamandan tanıdıklarımı görüyorum. Connecticut'tayken birlikte iş çevirdiğim bir çocuğa zaman zaman rastlıyorum. Bir süredir görmedim onu. Ne olduğunu bilmiyorum. Arkadaşımdı. Gerçekten arkadaş olduğum birkaç kişi vardı. Ama o dünyada arkadaşlığa pek fazla yer yoktur. Ne olursan ol senin durumuna aldırmayan birkaç kişi çıksa bile, yine de arkadaşlık sık görülmez. Sevgiye de yer yoktur.

O dünyanın insanları birbirlerine çok güvenmezler. İlaca öylesine kapılırsın ki, bulmak için yapmayacağın şey yoktur. Öyle de çok oyun, öyle de çok rol vardır ki; kimi ana olur, kimi baba, kimi çocuk. Başka hiç kimse ve hiçbir şey olmadığı için birbirinize muhtaçsınızdır.

Bu sistemi değiştirmek zor olacak. Şimdilerde karaderili erkekler, pezevenkler ve orospular dediğimiz sömürü sistemine pek uygun düşen bir tutum içindeler. Bu konuda, zenci davasını savunanlara zenci kadınlar yerine beyaz kadınların başvurması "meşru" olmayabilir. Ne var ki kafalarına bunu takmışlar. Beyaz kadınların sözlerine daha çok kulak veriyorlar. Zenci erkekler, beyaz erkeklerin gelip kadınları baştan çıkarmalarını önleyebileceklerine inansalar, fahişelik sorununu çözmekte yararlı olabilirler. Zenci kadınları köşe başlarına dikmekten vazgeçebilirler. Orospu dedikleri kadınlar, nefret ettikleri kadınlar, kalitesiz dedikleri kadınlar, yani istemedikleri, hoşlanmadıkları

kadınlar, kendilerinin köşe başlarına diktikleri kadınlardır. Köşe başlarına kadınları dikenlerin çoğu El Dorado'larına atlayıp kentin öteki tarafına giderler ve o kadının parasını onsekiz ondokuz yaşındaki beyaz kızlara harcarlar. O kızlar hanımefendidir, çünkü pahalı okullara gitmişlerdir, ana babaları beyazdır. Irkçılık denir buna. Bir beyazla ilişkiye girmek. Charlie zencidir. Charlie'nin kızına yapmadıklarını bırakmazlar. Üstelik beyaz kıza da hayrı dokunmaz. Kadınlar kanalıyla Charlie'yi ezer. Zenci kadını da, beyaz kadını da düşürür. Çocukluğundan beri hep Charlie'nin bunu yaptığını görmüştür. Başka bir şey yapamaz. Çünkü kendine örnek aldığı Charlie'dir. Başka bir örnek yoktur önünde. Erkek diye gördükleri yalnızca beyaz erkektir. İşte bu yüzden altına bir Cadillac ve beyaz kadın çekmeye çalışır. O zaman Charlie'nin sahip olduğu her şeye o da sahip olacaktır.

Zenci erkeğe zenci kadın verdiğiniz zaman, bu kadın ona çocukluğundan beri kaçıp kurtulmaya çalıştığı anasını hatırlatacaktır. Anası, zenci erkeğin kendisini "ezmek" diye adlandırdığı şeyi yapmış, yani onu beyaz adam olmaktan alıkoymuştur. Bütün sorun üstünlük, güçlülük ve Charlie etrafında düğümlenir. Her şey Charlie'nin avucundadır. Beyaz kadınlar da Charlie'nin avucundadır. Charlie hepsinin sahibidir, hepsine egemendir.

L

MAHKEMELERDE geçirdiğim o yılı hatırlamak, her gün duyduğum umutsuzluğu, hiçliği ve güçsüzlüğü yeniden canlandırıyor... Geçen yıl, medeni haklar konseyini örgütlemek üzere Adalet Bakanlığı'na bağlı Vera Enstitüsü'nde çalıştım. Sanık durumunda bulunan kişilerle birlikte çalışacaksam, yapılacak en doğru işin kadınlarla çalışmak olduğunu düşünmüştüm. Çalışmaya başladığım günden itibaren, hatta daha Bronx'ta iken, kadınların erkeklere oranla çok daha acı çekmiş, çok daha harcanmış kişiler olduğunu gördüm. Erkeklerin bulaştıkları suç çeşitleri, onları kadınlar ölçüsünde yıpratmıyor, yıkmıyordu. Suç, tuhaf bir şekilde erkeğin güçlülük duygusunu doyurmaya yarıyordu. Oysa bir kadın için suç, dehşet verici bir deney oluyor, kadınlığını alçaltan, yıpratan, yıkan ve onu kendine karşı döndüren bir anlam taşıyordu.

Bu noktadan hareketle, fahişeliği yalnızca kadınların işlediği suç çeşitleri arasında en çok olanı değil, aynı zamanda bir kadının sürebileceği en korkunç

yaşam biçimi olarak görmeye başladım. Ya da o sıralarda bana öyle geliyordu. Fahişeliğin bir kadın için en dürüst yaşam biçimi olduğunu ileri sürecek değilim, çünkü bunu söylediğim taktirde, dürüstlük konusunda kendi değer yargılarını belirlemem gerekecek. Ancak, fahişeliğin kadınların kendilerini en açık seçik satma biçimi olduğu da mutlak. Yani kendilerini bir mal olarak kullanmaları ve bir mal olarak kullandırmaları en katı kalıplarıyla fahişelikte biçimleniyor. İşte hepsi bu aslında ve bu da kadın olarak durumumuzun en uygun tanımı. Ben suçu bir kavram olarak, toplumun en dört elle sarıldığı ve de en çok korktuğu bir kavram olarak görüyorum. Cinselliğin yalnızca fahişelik kanalıyla doğrudan paraya bağlı olması, toplumun kendi gerçeklerini nasıl saptırarak sergilediğinin en güzel kanıtıdır.

Bir fahişe olmanın, bir fahişe olarak yaşamanın ve bunun için hapse girmenin nasıl olacağını merak etmeye başladım. Bu konuda —çoğunlukla erkekler tarafından yazılmış şeyleri— okumaya koyuldum. Okuduklarım içinde tek kadın yazar, kadınların cinsellikle aşkı ayırabileceklerini, fahişeliğin yalnızca bir iş olduğunu ileri süren ve fahişeler arasında eşcinselliğin daha fazla olmadığını, bunun bir kadının geçim yollarından biri olduğunu iddia eden Sara Harris'ti. Bunları okuyunca içimden isyan ettim, "Hayır bu gerçek olamaz" dedim, "Ertesi sabah yanında uyanmaktan zevk duymayacağım biriyle yatmak beni ne denli aşağılarsa, bu iş fahişeleri de aynı ölçüde aşağılar" diye düşündüm. Sonra aradaki ayrımın, bu olayın sonuç-

larından beklediğimiz şeylerde bulunduğunu sezmeye başladım. Ertesi sabah uyandığımda benim beklediklerimle, kendisini satan bir kadının bekledikleri aynı değildi. Kadının kendilerini duygularına kaptırmak ve kendi duygularının kölesi olmak yerine, erkeği bir araç olarak gördüğünü kavradım. Çünkü fahişenin yaşamında, sevişme olayının öngöreceği hiçbir koşul yerine gelmezdi ve aramızdaki ayrım da buradan doğuyordu. Beklenilenlerin gerçekleşmemesi bir fahişeyi umut kırıklığına götürmeyeceği halde, beni yıkardı. Bu nedenle, fahişelik konusunda, yazmaya ilk başladığımda fahişelerle benim durumum arasındaki açıklık çok büyüktü.

Mahkemelerde geçirdiğim aylar boyunca bir tasarı geliştirdim. Uyuşturucu madde kullananlar için olduğu biçimde, suçlu durumda bulunan kadınlar için ve yine bu tür kadınlar tarafından yönetilen bir çeşit rehabilitasyon merkezi kurmayı tasarlıyordum. Sonunda böyle bir plan hazırlayıp uygulamak için Vera Enstitüsü ile anlaşabildim. Ne var ki, bu planın uygulanması da başlı başına umut kırıklığı oldu — planın uygulanabilmesi için gerekli fonu sağlamak ve kadınları bir çeşit bu programın tutuklusu durumuna düşürecek denemeye razı etmek büyük bir sorundu. Şimdi bu işin kesinlikle olanaksız olduğuna, kadınlara bu yoldan ulaşmanın olanaksızlığına inanmış bulunuyorum. Belki de onlarla bir bağıntı kurmak hepten olanaksız. Bu kadınları her gün mahkemelerde görüyorum ve onlara kardeşim gözüyle bakıyorum. Ne var ki aramızdaki engeller nasıl da aşılmaz ve içine çekildikleri savunma

kabuğu nasıl da kalın oluyor. Üstelik cinsel nesneleşme kafamızda öylesine ters bir yer etmiş ki, bu kadınları gördüğüm zaman onlarla nasıl konuşacağımı bile kestiremiyorum. Ve yalnızca fahişelik konusundaki ön bilgilerimin ve sanılarımın değil, aynı zamanda yaptığım çözümleme ve vardığım yargıların da hiçbir şekilde kavrayamayacağım bir kökenden doğduğunu seziyorum.

Kentteki somut durum, fahişeliğin herkes —polisler, yargıçlar, kâtipler, ve avukatlar— tarafından kabul edilmiş olduğudur. Fahişelerin tutuklanması ve yargılanması, kamu ahlâkı açısından durumu kurtarmak için girişilen yüzeyde bir uygulamadan öteye gitmez. Fahişelikle mücadele, fahişeliği önleyici, yokedici ya da cezalandırıcı olmaktan çok, sözde bir uğraşma, bir güçleştirmeden başka nitelik taşımaz. Hiçbir taraf için fahişeliğin suç olduğu inancı bulunmamakta, yalnızca kadını suçlayan, erkeği hoş gören ve bu tutumuyla da ikili standardı uygulayan bir görüş hüküm sürmektedir. Giderek fahişelere, "kızlar"a karşı bir yakınlık, bir çeşit dostluk bile varolduğu söylenilebilir. Bu yakınlık daha çok bir yüz göz olma niteliğindedir.

Mahkemelerde bana en ürkütücü gelen yan da, kadınlarla aramda sezinlediğim uzaklık ve ayrımdan çok, yukarda değindiğim, katipler, yargıçlar ve kadınlar arasındaki bu yüz göz olma tavrı oldu. Mahkemeye getirilen her kadının buraya daha pek çok kez getirileceğini herkes bilir ve bunu kabullenir. Kadınlar kimi zaman bir gece gözetimde kalırlar, her gelişlerinde

aynı işlemlerden geçerler. Kadınlar bütün polisleri ve bütün polisler gelen kadınların hepsini tanırlar, onlarla yatarlar, kadınlar da onların eline rüşvetlerini sıkıştırıp paçalarını kurtarırlar. İşte mahkeme çevresi ile kadınlar arasındaki ilişki böylesine açık seçik belirlenmiş bir ilişkidir. Ve bu olaylar gelişiminde benim yerimin olmadığı da ortadadır. Fahişeliğin yasal duruma getirilmesi gereğini herkes görmektedir. Bu zorunluluğu fahişelerin kendileri de sezmektedirler. Başkalarının sözde suçlarının acısını kendilerinin yüklendiklerinin farkındadırlar. Yine de bu işin suçu ve ayıbı onların yaşamının ve yalnızlığının ayrılmaz bir parçasıdır. Bütün bu gerçekler onlarla konuşulduğu zaman ortaya çıkar. Mahkemeye gittiğim zaman kadınlarla aramda olduğunu sezdiğim uzaklık ve onların erkeklerle —katipler, yargıçlar, polislerle— olan sıkı fıkı ilişkileri öylesine içler acısı oluyor ki, buna dayanmak bana çok zor geliyordu.

Şu ya da bu nedenle canlarına okunan kadınların hesabını tutarak oturduğum sürece donup kalıyordum. Ben öyle oturup dururken içeriye bir fahişe giriyordu. Başında koca bir peruk, yüzü alabildiğine boyalı, sırtında sözüm ona baştan çıkarıcı bir kılık, olanca yakınlığı ile girip oradaki bütün erkeklerle flört etmeye başlıyordu. Bu kadına baktığım zaman, işte bu benim kardeşim diyor ve ondan ne denli koparılmış olduğumu bir kez daha algılıyordum.

Benim fahişelerle çalışmak isteyen bir kadın olduğum anlaşılınca, erkek katiplerden tutun da Hukuksal Yardım İşleri'nde görevli olanlara kadar herkesin

bana karşı tavrı bir küçümseme, bir alay etme niteliğine bürünüyordu. Herkes bu işi başaramayacağıma beni inandırmaya, bana akıl vermeye çalışıyordu. "Onlarla ilişki kuramazsınız. Böylesine çok para kazandıkları sürece bu işten vazgeçmeyi nasıl kabul ederler? Onlarla nasıl konuşabilirsiniz?" diyorlardı. Bunları dinliyor ve "Hayır, bu gerçek olamaz. Aramızdaki bütün engelleri aşacak bir dayanışmamız vardır mutlaka," diyordum. Bu karşılıklı tutumlarımız aylarca sürüp gitti. Yine de her gün mahkemeye gittiğimde ya da nezarethanedeki kadınlarla konuşmaya çalıştığımda donup kalıyor, adeta dehşete düşüyordum. Bu kadınların, kadın olarak yaşamları çevresinde oluşturdukları, erkeklerle olan ilişkileri ve (kendileriyle birlikte olan, onları kefaletle tahliye eden) pezevenklerle olan ilişkileri çevresinde kurdukları kabukların varlığını bilmek benim duyduğum potansiyel dayanışmadan da kadınlar hareketinin sağlayacağı dayanışmadan da çok daha derinlere işler.

Sonunda, yasal sistemin tamamen erkeklere destek olduğu ve erkeklerin gücünü kanıtlamaya yaradığı görüşüne vardım. Mahkemelerde fahişelik nedeniyle tutuklanan kadınların başına ne geldiğine tanık oldum. Kimi yargıçlar, bu tür davaları hemen karara bağlayarak, kovuşturmaya gerek olmadığı sonucuna varırlar. Savcı kadını, "Fahişelik amacıyla hareket etmekle" suçlar, yargıç da bu iddiayı, "Bırakın bunu, bundan bir şey çıkmaz" diyerek reddeder. Kimi yargıçlar da fahişeleri onbeş günden doksan güne kadar değişen hapis cezalarına çarptırırlar. Bu sisteme göre,

bu işi para için yapan, elindeki tek malı olan bedenini satan kadınlar, kurbanı olmayan bir suç işlemektedirler ve ortada bir kurban olsun olmasın biz yine de bu suç için onların yakasına yapışırız. Bana sorarsanız, kadınların birer potansiyel tür olarak toplumsal ya da siyasal suçlu olduklarını, fahişelikten daha iyi kanıtlayan bir örnek yoktur. Fahişelik, ceza kanununda, iki kişinin ortaklaşa anlaştıkları ve ortaklaşa uyguladıkları halde, yalnızca birinin, yani kadının tutuklanmasına yolaçan tek suç türüdür. Erkeğin adını bile tutanağa geçmek gereğini duymazlar. Çünkü bu düzenin anlayışına göre, suç erkeğin değil, kadının suçudur.

Kadınların özgürlüğü görüşüne şu ya da bu biçimde inanmış herkes, fahişelerin en çok istismar edilen kadınlar olduğunu da düşünmüştür. Kadınlar içinde en çok ezilenlerin fahişeler olduğu, en çok onlar istismar edildikleri için de kadınlar hareketinde onların tipik örnek alınması gerektiği, genel olarak bütün kadınların durumunu belirleyen koşulların en dolaysız biçiminde çalışanı olan fahişelerin cinsler arasındaki ekonomik ilişkiyi gün gibi ortaya çıkardığı konusunda pek çok şey söylenip yazılmıştır. Bütün bunlar, soyut bir biçimde bana anlamlı geliyor. Ne var ki, her gün mahkeme salonlarının alt katındaki nezarethanede bulunan kadınların yanına gittiğim zaman da, bütün bunlar hiçbir anlam taşımaz oluyor. Çünkü orada gördüğüm, toplumun bu bireylerinde meydana getirdiği yıkıntıdan başka bir şey değil. Bu kadınlara, Kadınların Özgürlüğü hareketinden saatlerce söz edebilirim. Ve bu kadınlar kendi kendilerinden öylesine kop-

muşturlar ki, dediklerimi duymazlar bile. Anlattıklarımın onlarda belirli bir ölke yarattığını sezmek bile, onların o korkunç pasifliklerini, kendi durumlarının bilincinde olmaktan ne denli uzak bulunduklarını görünce sözlerimi sürdürme cesaretini vermiyor.

Mahkemelere gitmeye başladığımdan bu yana, yıllardır, yalnızca ve yalnızca fahişelik yüzünden tutuklanmış kadınlar gördüm. Bunlardan kiminin bir yılda otuzbeş kırk kez bile tutuklandığı oluyordu. Boyuna tutuklanıyordu, çıkıyorlar, sonra yine tutuklanıp yine çıkıyorlardı. Bütün fahişelerin davalarına bakan, yaşlı, kır saçlı, yağlı, çizgili takım giyen bir avukat vardı. Bu adam bütün gelirini kadınların sırtından çıkarıyordu. Ama kadınlar da her zaman yalnızca onu istiyorlardı. Bu adamın yazıhanesi adliyede miydi, oturup sabahtan akşama bu tür davaları mı bekliyordu, yoksa bütün fahişeler onu tanıyor muydu, bilemiyorum, ama avukat gereken bütün davalarda, Hukuksal Yardım İşleri'nin el koymadığı, kadınların çarçabuk yakalarını kurtarmak istedikleri bütün davalarda bu adam avukatlık yapıyordu.

Aslında, fahişelik nedeniyle pek az kadın yargılanır. Çoğu tutuklanıp getirilirler, suçlu olduklarını kabul eder, onbeş dolarla yüz dolar arasında bir para cezası ödeyip kurtulurlar. Gördüğüm kadınlardan belki olsa olsa iki tanesi, o anda para cezasını ödeyemedikleri için tutukevine gitmek zorunda kalmışlardır. Açılan davalardan hemen hemen dörtte üçü de kovuşturmaya gerek olmadığı gerekçesiyle karara bağlanır. New

York'ta bir zamanlar yalnızca yasaya aykırı hareket olarak nitelenen fahişelik suçu, şimdilerde daha ağır bir suç niteliğine büründürülmüş ve daha ağır cezalandırılmaya başlanmıştır. Bu değişiklik Belediye Meclisi'nin fahişelik konusunda aldığı kararlara bağlı olarak gelişmiştir. İşin ilginç yanı, Belediye Meclisi'nde görevli tek kadın üyenin aynı zamanda tutukevi ile bağlantılı bir kişi olmasıdır. Belediye Meclisi fahişelik için verilen onbeş günlük hapis cezasının değiştirilip uzatılması için aldıkları kararın gerekçesi olarak, hapiste geçecek daha uzun bir sürenin rehabilitasyon yönünden daha yararlı olacağını ileri sürmüş, onbeş günlük sürenin bu değişim için yeterli olmayacağını belirtmiştir. Aslında iki üç yıl kadar önce, Kadınlar Mahkemesi denilen ayrı bir mahkeme işbaşındaydı. Oysa şimdi fahişeler de bütün öteki suçlular gibi ceza mahkemelerinde yargılanmaktadırlar.

İşin uygulamasına bakılacak olursa, fahişelik suçunun cezasını ağırlaştırmak, aslında durumu yumuşatmıştır. Bunu bir örnekle belirtelim: Savcı, polisin karşısına getirdiği kadını sokakta dolaşmak ve serserilik etmek yerine fahişelik suçlamasıyla mahkemeye sevkettiği takdirde, elde somut kanıt olmadığı için savcının iddiası askıda kalmakta ve yargıç davayı reddetmektedir. Bu durumda, kadınlar fahişelik yapmaktan sanık olarak mahkemeye sevkedilememekte, uygulamada ancak serserilik isnadında bulunulabilmektedir. Bu tür davalardan izlediklerim içinde hemen bütün sanıklar serbest bırakıldılar. Sözün kısası, bugünkü uygulamada genellikle kadınlar sokakta ser-

serilik suçuyla mahkemeye sevkediliyor ve sonra da kollarını sallayarak çıkıp gidiyorlar. Ancak kadınların çoğu gece tutuklandıkları için sabaha kadar nezarethanede kalıyorlar. Böylelikle, serbest bırakılıp para cezasından kurtulsalar bile, yine de tedirgin edilmiş oluyorlar ve işleri aksatılıyor. Buna ek olarak bir de para cezası verirlerse, bu sefer de kendilerini ezen sisteme ekonomik katkıda bulunmuş oluyorlar. Bu da demek oluyor ki, daha uzun hapis cezasını öngören yasanın uygulanması sözde kalmaktadır. Bu yasanın uygulanması yerine, fahişeler sürekli baskı ve para cezalarıyla karşı karşıya bırakılmakta ve düzen böylece sürüp gitmektedir.

Tutukevine gönderilmiş kadınlar içinde tanıdıklarımdan hemen hiçbiri fahişelik suçuyla tutuklanmamıştı. Bunlar başka başka suçlardan tutuklanarak hapsediliyorlardı. Kadınlar istedikleri kadar fahişelik yapsınlar, tutuklanmalarının nedeni yine de bu olmuyordu. Ve kefalet yatırmaya gelen kadınların hemen hepsinin yanında bir erkek bulunması da pezevenklik düzeninin nasıl sürekli ve kalıcı olduğunu kanıtlıyordu. Son zamanlardaki uygulama ise, fahişeleri hapse atmaktan çok daha sinsi bir niteliktedir. Fahişeler, fahişelik suçundan dolayı değil, çoğunlukla hırsızlık ve uyuşturucu madde kullanmak suçlarından ceza almaktadırlar. Bu iki suç da onların fahişeliği yürütmek için işlemek durumunda bulundukları suçlar olduğu için hemen hepsinin bu alanda ya sabıkası vardır ya da gelecekte bu suçları işleyecekleri mutlaktır. Böylelikle fahişelik dava konusu edilmediği halde, fahişeler

çoğu zaman gerekçesiz —giderek kaprisli— kararlarla hapsedilmektedirler.

Mahkemede kadınların bütün dikkati kendilerini cezalandıracak ya da serbest bırakacak erkeklerin, yani kaderlerini belirleyecek erkeklerin üzerinde yoğunlaşır. Kadınların kadın olarak bir araya geldikleri yer yalnızca bodrumdaki nezarethanedir ve kadınların birbirleriyle nasıl ilişki kurdukları en iyi nezarethanede anlaşılır. Nezarethanede tuhaf bir dostluk vardır. Kadınlar birbirleriyle konuşur, içlerini dökerler. Kadınların nezarethanede birbirlerine karşı rahat davranışlarıyla, mahkemede birbirlerini görmezden gelmeleri arasında çarpıcı bir ayrım vardır. Nezarethanedeyken birbirlerine yüreklerini açarlar ve birbirlerini tanıyor görünürler. Nezarethane gülüşmelerle, gevezeliklerle, kıkırdamalarla doludur. Buradaki davranışları dışardaykenki davranışlarına ya da işlerini bitirip para cezasını vererek kurtuldukları andaki sevinçlerine benzer. Kadınlar çoğunlukla ikili üçlü kümeler halinde tutuklanırlar ve nezarethaneden çıkarlarken, çevrelerindeki erkeklerle olan ilişkilerini, aynı adamın sermayesi mi olduklarını yoksa tek tek mi çalıştıklarını kestirmek zordur. Fahişelerin açık sözlü ve neşeli göründükleri iki yer vardır, biri nezarethane, ikincisi de para cezasını ödeyip tahliye oldukları yer. Bu iki durumda da birliktedirler, birlikte konuşur, birlikte gülerler. Birbirleriyle olan bağıntılarında, çocukluğumdan bu yana kadınlar arasında pek görmediğim bir içtenlik sezilir. Bu, bir çeşit yabanıl, gürültülü patırtılı dostluktur. Ama bunun gerçekliğine pek güve-

nemem. Çocukluğumuzun, genç kızlığımızın en yakın arkadaşlıkları hep sözde kalmıştır çünkü. Bu da bana aynı nitelikte bir yakınlaşma olarak görünür. Özlenilen ama gerçekleştirilemeyen, bu nedenle de düzmecelikten, yapmacıklıktan kurtulamayan bir sözde dayanışmadır. Bu arkadaşlığa inanamıyorum, çünkü son derece dostça konuşan, yakın iki arkadaş gibi görünen kadınlardan çoğunun birbirlerini tanımadıklarını biliyorum. Bütün tanışıklıkları sık sık nezarethanede, mahkeme koridorlarında ya da hapishanede karşılaşmış olmaktan öteye gitmez. Ama yaşamlarının bütünü içinde bu kadınların başka kadınlarla birlikte olabildikleri birkaç durumdan biri de budur. Geri kalan zamanlarda müşteriler ve pezevenkler yüzünden birbirlerinden kesinlikle koparılmaktadırlar.

Birlikte çalışmak istediğim kadınlar, benimle yalnızca nezarethanede ilgilenip konuşuyorlardı. Mahkemelerde bütün dikkatleri erkeklere yöneliyordu. Mahkemede benimle ilgilenmiyorlardı, çünkü ben kadındım ve böylelikle de güçsüzdüm. Kadınların bu davranışı bir hiçe saymak ya da düşmanlık olarak görülemez. Yalnızca kadın olduğum için kendilerine bir yardımım olamayacağını sanıyorlar ve bu yüzden benimle ilgilenmek gereğini duymuyorlardı. Üstelik, onların kafasındaki "dürüst" kadın kavramı, bir anlamda kıskandıkları, kendi ahlâk ölçülerine göre erişemeyecekleri bir yerde bulunan, fahişelik etmeyen kadınlardı. Kimi de saygıdeğer olarak nitelenen bu kadınların davranışını doğru bulmuyordu. Bu nedenlerden dolayı da benimle konuşmaya pek yanaş-

mıyorlardı. Oysa nezarethanede onlara yakınlaşmak, ilişki kurmak olanağı bulunabiliyordu.

Fahişelerle konuşurken "kadınların özgürlüğü" deyimini hiç kullanmam. İlk zamanlarda bir ya da iki kez bu yanlışa düştüm ve karşımdakilerin ilgisizce baş sallamaktan öte ilgilerini çekemedim. Bunun üzerine bundan vazgeçtim. Şimdi ise onlarla konuşurken kendileriyle ilişki kurmaya çalışmamın nedenlerini açıklıyorum ve kimi zaman onlardan biri Kadınların Özgürlüğü Hareketi'nden söz ediyor. Ama ben Kadınların Özgürlüğü Hareketi'nde çalıştığımı ve bütün kadınları kendime kardeş olarak gördüğüm için onlarla ilişki kurmak niyetinde olduğumu söylemiyorum. Yalnızca açık seçik konuşuyorum. Herhangi bir yasal kuruluştan söz etmemeye dikkat ediyorum. Onların yaşamlarından, neler yaptıklarından, ne zaman evlendiklerinden, kaç çocukları olduğundan, tutukevinde ne zamandan beri bulunduklarından ve daha önce tutuklanıp tutuklanmadıklarından söz açıyorum. Bir kadının kendiliğinden açılıp içini dökmesi pek ender oluyor. Bugüne dek yalnızca iki sefer böyle bir şey oldu. Genellikle, ancak ben bir süre konuştuktan sonra açılıp yanıt vermeye başlıyorlar. Ama doğrusunu isterseniz, nezarethaneye girip çıkan onca kadın içinde benim konuştuklarım pek az kalır. Benim başkalarından farklı olarak yapabildiğim tek şey, kadınların nezarethanedeki durumlarını, onlara orada nasıl davranıldığını yakından gözlemlemek oldu. Fakat aradaki uzaklık öylesine büyük, koşullar öylesine elverişsiz ve umut kırıcı ki, aslında doğru dürüst konuşabilme olanağı bulunamıyor.

Siz demir parmaklıkların dışında ve onlar parmaklıkların ardındayken hiç kimseyle gerçekten konuştuğunuzu ileri süremezsiniz. Onları içtenlikle konuşmaya yöneltecek bir yol bulsanız bile, canına okunan siz değil de onlar olduğu sürece bu konularda konuşmanız yine de olanaksız olur. Aranızda köprü kurulması son derece zor bir eşitsizlik uçurumu vardır. Fahişelik yapan ve Kadınların Özgürlüğü Hareketi'yle gerçekten ilgilenen kadınlar yalnızca Phoenix House adındaki uyuşturucu madde rehabilitasyon merkezindeki kadınlardı. Bunun dışındaki durumlarda yaptığımız tek şey, kadınlarla konuşmak, hareketin çerçevesi içindeki görüşlerden ve anlaşılmaz sözcükler yerine basit bir biçimde kadınların başlarına gelenlerden, yaşamlarından, kardeşlikten, yakınlıktan, birbirimizle ilgilenmekten ve güçlenip dayanışmaktan söz etmek oldu. Politikleştirilmiş tartışmalar yer alsa bile, bu kadınlarla yapılan tüm konuşmalarda öncelikle ağır basan duygu oluyordu.

Fahişelik nedeniyle yapılan tutuklamalar günden güne çeşitlilik gösterir. Bir bakarsınız bir gün fahişelikten otuzbeş kadın tutuklanmıştır, uyuşturucu madde kullandıkları nedeniyle de tutuklanan hiç olmamıştır, ertesi gün ise fahişelikten tutuklanan kadın sayısı yalnızca on olduğu halde uyuşturucu madde kullandığı için tutuklanan kadın sayısı onbeşi buluverir. İnsana öyle geliyor ki, biri telefonu açıp polise, örneğin "Batı yakasındaki Kırkdördüncü Sokak canımı sıkmaya başladı, bir gidin de orada temizlik yapın" diyor da

polis çıkıp eline kimi geçirirse toparlayıp getiriyor. Polisler fahişeleri tutuklayan sivil ahlâk zabıtası memurlarına "Avrat Birliği" adını takmışlar. Onların gözünde olay yalnızca budur, yani et'i tutup getirmek sonra da yeniden koyuvermek. Hiç kuşkusuz kadınlarla polisler arasında sıkı bir ilinti, sürekli bir alışveriş var. Birbirlerini uzun süredir tanıyan bu insanlar birbirlerini kollamayı da öğrenmişlerdir. Birbirlerine karşı en ufak bir düşmanlıkları yoktur. Dahası bunun tam tersi bir durum olduğu da söylenilebilir. Kadınlar polislere karşı tamamen pasif bir tutum içindedirler, toplumbilimcilerin deyimiyle bunu bir "uyma, durumu kolaylaştırma" olarak da niteleyebiliriz. Mahkemelerde görülen durum ise çok şaşırtıcıdır. Kadınlar bütün dava boyunca oradaki bütün erkeklerle flört halindedirler. Bu, mahkemeye gelirken de böyledir, polisler ve kâtiplerle birlikte dışarı çıkarken de böyledir. Bir an bile aksamayan bir sürekli flört havası vardır. Bu ilişki dışardan bakan biri için son derece garipsenecek bir davranıştır, oysa kadının güvenliği ve avantajı bu ilişkinin sürdürülmesine bağlıdır.

Sah günü bir kadın geldi. Bütün ötekiler gibi onun da başında peruk vardı. (Bu belki önemsiz görünen bir ayrıntı, ancak benim için fahişeleri belirleyen bir nitelik taşıyor. Kadınlar bunu başlarına geçirmekle aradaki uzaklığı, kendilerinden kopmayı, kaçışı daha bir belirliyorlar sanki). Bu kadın gerçekten çok güzel bir zenciydi. Başında sapsarı bir peruk vardı. Bel kısmı iyice açık bir bluz ve çok kısacık bir eteklik giymişti. Orada her önüne gelenle çene çalarak geçirdiği yir-

mibeş dakika içindeki gözlemimden anladığım kadarıyla kendini tutuklayan polisle yakından bağıntılıydı. Onunla flört ediyor, boyuna konuşmaya çalışıyordu. Fakat alışılmış, her gün gördüğüm tarzda "Merhaba Tina, yine görüştüğümüze sevindim. Bu sefer neden getirdiler seni? Tabii. Yine görüşürüz," gibilerden bir konuşma değildi de, daha başka bir havadaydı. Kadın gerçekten polise yakınlık duyuyor gibiydi ve oradan gitmekten üzüntü duyuyormuş görüntüsündeydi. Gözünü polisten ayıramıyor, dönüp dönüp bakıyordu. Onun bu tavrı içimi parçaladı.

Sonuç olarak diyebilirim ki, fahişelik konusundaki yasal uygulama bir güldürüden başka şey değildir. Mahkeme, sokakta sürtmek ve fahişelik etmek suçlarıyla günde ortalama otuz kadını yargılayan ve insanları kâğıt tıkaçlar gibi silkip atıveren bir makinedir. Mahkeme kaleminde istatistik çalışmaları yaptığım sırada tanıdığım kadınlar, aşağıda nezarethanedeki gruptan çok farklıydılar. Belki de bunun tek nedeni kefaletle kurtulabilecek kadar iyi durumda olmalarıydı. Kefalet yatırıp hemen gidebilecek durumda olan kadınlar sabıkasızdılar, bunların ne hırsızlıktan ne de uyuşturucu madde kullanmaktan başlarına iş gelmemiştir. Oysa alt kattakilerin tümü uyuşturulmuş gibidir. Durumu kabullenip boyun eğmeleri, pasiflikleri aramızda ve giderek onlarla bütün dünya arasında yükselen bir duvar gibidir. Oysa kefaletle paçasını kurtarıp da mahkemedeki pürüzü temizlemeye gelenler çok iyi giyimli, iyi bakımlı görünürler, yanlarında da hep o domuz suratlı avukat bulunur. Mahkemede olanlar işin yalnızca makineleşmiş bölümüdür. Girilir

ve çıkılır. Bu hiçbir şeydir. Tıpkı doktora gitmeye benzer. Tıpkı doktora gitmek gibi çabucak tamamlanıveren ve artık alışılmış bir düzendir.

Fahişelikle ilgili yasanın değiştirilip cezaların ağırlaştırılmasının asıl nedeni, bu değişikliğe gerekçe olarak gösterilen rehabilitasyon için yeterli süreyi sağlama amacından çok başkadır. İşin aslı, iş adamlarının otellerde fahişelik yapılmasına karşı çıkmalarından doğan baskıdır. İş adamlarının bu tutumu, aynı zamanda fahişeliğin meşrulaştırılması, suç olmaktan çıkarılması için de en büyük engel durumundadır.

Kimse ciddiye almadığı için fahişelik konusundaki yasal uygulama bir safsatadan öte değildir. Bu uygulama, kimse gerekli olduğuna inandığı, kimse fahişeliğin kötü birşey olduğunu ve değişmesi zorunluluğunu kabul ettiği için değil, yalnızca ve yalnızca görünümü kurtarmak için boyuna sürdürülen bir yutturmacadır. Fahişeler mahkemenin en büyük gösterisi, günlük eğlence konusudur. Onların başına gelen ya da gelebilecek olanlar hiç kimseyi ilgilendirmez. Fahişeler toplum düzeni için bir tehlike değildirler, ama yasa yine de yakalarına yapışmaya devam eder. Kadınların polislerle ilişkileri vardır. Yargıçlar da bunu bilirler. Bütün bu mekanizma kadınları cinsel ve ekonomik yönden sömürüp durur. Hem kendilerini verirler, hem de para cezalarını öderler. Fahişelerin tutuklanmasıyla, kamuoyu önünde görünüm kurtarılır. İşte erkeklerin kadınlara uyguladıkları adalet budur.

kate millett

sokak kadınları

Birilerini sevmek,
onları tanımak istemektir.
Birbirimizi öğrenip
tanıdığımız ölçüde,
bugüne değin bizleri ayırmak için kullanılmış
binlerce ayrımı algılayabilir,
giderek kendi düşsel yaşamımızla
kaynaştırabiliriz.
Böylelikle,
dört bucaktaki kadınların deneyimi,
hepimizin ortak malı olur,
hepimize aktarılan bir miras olur
ve bu erkekler dünyasında
kadın olmanın
ne demek olduğunu iyice anlarız.

KATE MILLETT